

*Епістолярна
спадщина
Михайла
Грушевського*

ПОКАЖЧИК

Національна академія наук України
Інститут української археографії та джерелознавства
ім. М.С.Грушевського НАН України
Центральний державний історичний архів України
у м.Києві

Науково-довідкові видання з історії України

В и п у с к 39

***Епістолярна
спадщина
Михайла Грушевського***

(Показчик до фонду №1235
у ЦДІА України у м.Києві)

У п о р я д н и к
ІГОР ГИРИЧ

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

Київ 1996

hrushevsky.nbu.gov.ua

Пропоноване видання – спроба повного архівного покажчика до усєї епістолярної спадщини М.Грушевського (як листів вченого, так і листів до нього), що зберігається у фонді родини Грушевських (№1235) в Центральному державному історичному архіві України у м.Києві.

Для науковців, архівістів, грушевськознавців.

Упорядник

Ігор Гирич

Редактор

Наталія Черкащенко

Технічний редактор

Майя Притикіна

Художнє оформлення

Георгій Сергєєв

Оригінал-макет підготували

Ганна Солдатенко, Тетяна Євсюкова

Оригінал-макет підготовлений на комп'ютерному обладнанні, наданому Інституту української археографії та джерелознавства ім.М.Грушевського НАН України Українським науковим інститутом Гарвардського університету та Фондом Катерд українознавства (ФКУ).. Програма українознавчих досліджень, фундатором якої є ФКУ, фінансується за рахунок благодійних пожертв українських громад США та Канади

© Інститут української археографії
та джерелознавства ім.М.С.Грушевського
НАН України, 1996

© І.Гирич, 1996

ISBN 5-7702-0577-6

З м і с т

Від укладача

5

Листи кореспондентів М. Грушевського

8

**Листи до М. Грушевського
від організацій та установ**

86

Адресати листів М. Грушевського

97

Візитні картки

102

Від укладача

Епістолярна спадщина М. Грушевського складає серед матеріалів фонду №1235 окремий і найбільший розділ. Листуванню вченого присвячено 610 справ, тобто за кількістю одиниць зберігання листи займають близько 3/4 всього обсягу документів історика.

Кількісно листування розподіляється таким чином: листів до М. Грушевського від окремих осіб налічується близько 12 тисяч; листів до вченого від окремих організацій, товариств та установ – понад 1 тисячу; листи Михайла Сергійовича до окремих осіб та до установ і організацій також становлять понад 1 тисячу.

Потреба видання такого покажчика є досить значною, бо існуючий архівний опис фонду № 1235 враховує далеко не всіх кореспондентів історика (у пропонованому покажчику їх принаймні вдвічі більше), хибує на численні помилки у прізвищах, у ньому відсутній підрахунок кількості листів, крайніх дат, кількості аркушів і сторінок.

Виправдовуючи архівістів, треба зазначити, що опис архівних матеріалів робився науковим працівником Н. Панчик на початку 60-х рр. в умовах т.зв. прискореного методу опису документальних матеріалів родинного походження. Отже, часу на прискіпливе розбирання рукописів, які частково були в “розсипах”, було надзвичайно мало. Попри це, фонд Грушевських за науково-архівним опрацюванням є одним з найкращих в ЦДІА України у м. Києві. Цілком виправданою, на наш погляд, є його структура: поділ документів на матеріали біографічні та службові, творчі,

епістолярні, фінансово-господарські. На жаль, укладачу в зв'язку з різноманітністю документального масиву цю структуру не вдалося до кінця витримати. Так, листи М. Грушевського і до нього знаходяться в справах, які складають біографічний і службовий розділи, навіть розділ творчих матеріалів.

Не поодинокими є випадки, коли листи однієї людини зберігаються в кількох справах, що є наслідком невірного прочитання прізвища кореспондента. Так, нерозбірливий підпис тифліського вчителя Михайла Сергійовича – М. Горяєва, призвів упорядників фонду до помилки; з його листів було сформовано три справи, а один з них потрапив до числа листів з невстановленими адресатами. В іншому випадку до розряду невизначених кореспондентів віднесені листи відомого громадського діяча й педагога А.С. Синявського. Серед кореспондентів М. Грушевського це прізвище навіть не фігурує, незважаючи на те, що таких листів є понад сто і знаходяться вони у десятках справ.

До справи, де зібрані листи Сергія Єфремова, помилково потрапили листи (понад десять) Івана Стешенка. Виникає проблема з листами керуючого конторою “ЛНВ” Юрія Сірого-Тищенка, який у листах проходить під псевдонімом – Павло Пилипович Лавров. Його листи перебувають також в кількох різних справах.

Пропонований показчик дозволяє подолати вище перелічені недоліки, бо враховує листи тієї чи іншої людини у всіх справах фонду.

Укладач показчика зробив спробу встановити прізвища авторів листів, які складають одиниці зберігання невстановлених кореспондентів. На жаль, цілком цю справу виконати не вдалося. З вивченням та виданням епістолярної спадщини М. Грушевського цей недолік буде поволі усуватися.

Листи М. Грушевського можна підрозділити на три категорії: оригінали (як правило ті, що надсилалися на адресу родичів), листи, написані під копірку (партійні адресати та американські українці), а також принципового характеру листи, в чернетках (сконцентровані в спр.265), наприклад, до М. Василенка, І. Нечуя-Левицького, П. Мілюкова тощо.

Покажчик за структурою складається з трьох частин: листи до М. Грушевського (індивідуальні й від установ), листи М. Грушевського, візитні картки.

Доцільність введення останнього розділу диктується тією обставиною, що візитні картки вказують на тих осіб, з якими М. Грушевський мав особисті контакти. Цікаво, що далеко не з усіма, з ким історик зустрічався, він одночасно мав листовні контакти. Такі випадки позначені у покажчику зірочкою.

Описова позиція має шість пунктів:

1) Прізвище, ім'я, по батькові (останнє там, де це можна встановити); якщо кореспондент листується іноземною мовою, то в дужках прізвище занотовується тією мовою, якою писав лист автор.

2) Коротка анотована довідка про автора. Коли кореспондент є добре відома людина – анотація стисла, якщо ні – більш широка (сфера зацікавлень, посада, фах та ін., як правило, відповідають часу написання листів). Отже, певною мірою, обмежено, покажчик виконує роль своєрідного енциклопедичного довідника осіб, що складала коло знайомств М. Грушевського.

3) Перша цифра, подана після крапки й риски, вказує номер справи, де даний лист перебуває.

4) Друга цифра – аркуш або сторінка у одиниці зберігання. Це, може, найскладніша для розуміння частина описової позиції. Справа в тому, що у фонді зустрічаються два різновиди нумерації: посторінкова й поаркушна (вони позначені відповідно літерами: С. та Арк.); коли вся одиниця зберігання складається з листів одного кореспондента, літери “с.” або “арк.” ставляться після номера (читати треба, напр., 12 арк.–12 аркушів). Але таких одиниць зберігання не так уже й багато. Якщо в справі є лише один чи кілька листів даного кореспондента, у покажчику зазначається лише та сторінка чи аркуш, де знаходяться ці листи. В такому випадку спочатку стоять літери С. чи Арк., а потім цифра (розуміти треба так: лише, напр., на сторінці 20 є листи цього кореспондента).

5) Наступна цифра—кількість листів кореспондента (враховано також листівки, записки, помітки на візитках).

б) Четверта цифра—крайні дати.

Значна кількість листів змусила автора з самого початку відмовитися від бажання проанотувати кожен з них. Певною мірою факт кореспондента розкривають можливі теми у їх листуванні з М. Грушевським.

Наприкінці хочемо зазначити, що розглядаємо пропоновану роботу лише як першу сходинку на шляху дослідження архіву М. Грушевського. На жаль, з об'єктивних причин вдалося з'ясувати не всі спірні й сумнівні питання, розшифрувати прізвища деяких кореспондентів тощо.

Листи кореспондентів М.С.Грушевського

А

Абрамович Дмитро Іванович, дослідник давньоруської літератури, доцент Санктпетербурзької духовної академії. - 314. - 3 с. - 2 листи. - 1900 р.

Абрагам Владислав (Abraham), професор Львівського університету. - 313. - 13 с. - 6 листів. - 1899-1901 рр.

Абрисовська Іванна, вела листування від імені Василя Шкрібляка. - 315. - 7 с. - 2 листи. - 1904-1905 рр.

Абрисовський Омелян, член т-ва "Руська Бесіда" в м. Станіславі. - 316. - 4 с. - 4 листи. - 1895 р.

Авдикович Орест, письменник. - 311. - 21 с. - 6 листів. - 1896, 1898, 1900, 1906 рр.

Авраменко Демид Андрійович. - 317. - С. 22-23. - 1 лист. - Б/д.

Адам Георг (Adam). - 318. - 4 с. - 2 листи. - 1902 р.

А[н]датор М., знайомий по гімназії. - 8-71. - Арк. 1-2. - 1 лист 1889 р.

- Айзеншток Ієремія Якович, критик, літературознавець. - 303. - С. 187. - 1 лист. - 1927 р.
- Алекса Зигмунт, політв'язень. - 872. - С.20-21. - 1 лист. - 1914 р.
- Александрович Юрій, етнограф, колекціонер. - 319. - 5 с. - 2 листи. - 1910 р.; 323. - С. 3-4. - 1 листівка. - 1913 р.
- Алчевська Христя Олексіївна, поетеса, педагог, освітній діяч. - 320. - 16 с. - 12 листів. - 1910-1911 рр.
- Альтшулер М.Г., власник будівельної контори в м.Києві. - 303. - С. 96-98. - 1 лист. - 1908 р.
- Андрейчин А., власник літографії у м.Львові. - 872. - Арк.22. - 1 лист. - Б/д.
- Андрієвський Сергій Порфирович, студент Полтавської духовної семінарії. - 321. - 5 с. - 2 листи. - 1899 р.
- Андрусевич Ф. - 322. - 6 с. - 3 листи. - 1911-1912 рр.
- Анищенко Калістрат, співробітник тифліської газети "Новая Речь" - 323. - С.1-2, 5-7. - 2 листи. - 1910 р.
- Антоніч Ян Б. (Antonicz), професор філософського відділення Львівського університету. - 324. - 3 арк. - 3 листи. - 1902 р.
- Антонович Володимир Боніфатійович, видатний український історик, професор Київського університету. - 326. - С. 7-103. - 42 листи. - 1890-1901 рр.
- Антонович Дмитро Володимирович, історик української культури, мистецтвознавець. - 326. - 10 с. - 6 листів. - 1909, 1911-1913, 1919 рр.
- Антонович-Мельник Катерина Миколаївна, історик, археолог, дружина В.Б.Антоновича. - 325. - 5 с. - 3 листи. - 1908 р., б/д.
- Антошкіна М. - 309. - С.26-27. - 1 лист. - 1911 р.
- Аркас Микола Миколайович, громадський діяч, історик, композитор. - 327. - С. 1-3. - 1 лист. - 1903 р.
- Артамовський Станіслав. - 872. - С. 16-19. - 1 лист. - 1907 р.
- Ауєрбах М. - 872. - С. 54. - 1 лист. - 1910 р.
- Ашкевич Ганна, вчителька початкової школи. - 309. - С. 328. - 1 лист. - 1912 р.

Б

- Бабич Іван Олексійович, кореспондент ЛНВ. - 338. - С. 95-98. - 1 лист. - 1907 р.
- Багалій Дмитро Іванович, видатний український історик, професор Харківського університету. - 328. - С. 1-3. - 3 листи. - 1908, 1927 рр.
- Бадовський Б., старший помічник архіваріуса Варшавського архіву давніх актів. - 329. - С. 1-8. - 5 листів. - 1894, 1895, 1899 рр.; 873. - С. 286-287. - 1 лист. - 1900 р.
- Базарянінов Георгій. - 310. - С. 1-5. - 1 лист. - 1899 р.
- Бакуменко А., передплатник ЛНВ. - 308. - Арк. 272. - 1 лист. - 1910 р.
- Балей Стефан, кореспондент ЛНВ із Микулинців. - 332. - 13 с. - 6 листів. - 1911 р.
- Бальцер Освальд, польський історик. - 872. - С. 25-30. - 4 листи. - 1897-1904 рр.
- Бандрівський Карл, працівник львівського банку. - 352. - 3 с. - 2 листи. - [1907 р.].
- Баранський Казимір, студент Санктпетербурзького університету, копіювач архівних документів. - 333. - 55 с. (крім с. 50-53). - 14 листів. - 1910-1911 рр.
- Барбулеску Юліє (Barbulescu), професор Яського університету. - 872. - С. 31-32. - 1 лист. - Б/д.
- Барвінська Євгенія, дружина О.Барвінського. - 333. - С. 50-53 -2 записки на візитних картках. -Б/д.; 335. - С. 40-41. - 1 записка на візитній картці. - Б/д.
- Барвінський Богдан, історик Галичини - 334. - 16 арк. - 11 листів. - 1903-1905, 1909, 1913-1914 рр.
- Барвінський Віктор Олександрович, історик Гетьманщини, працівник Харківського історичного архіву. - 335. - С. 161-176. - 8 листів. - 1905-1911 рр.
- Барвінський Євген, посол до Галицького сейму. - 303. - С. 100. - 1 лист. - 1907 р.
- Барвінський Олександр, член Ради шкільної, посол до Ради державної, освітній і громадський діяч, публіцист, видавець, перекладач. - 335. - С. 1-39, 42-160 (157 с.). - 68 листів та 4

- телеграми. - 1894-1896, 1898, 1902, 1903, 1908, 1911 pp.; 366.
 - Арк. 4. - 1 лист. - 1896 р.; 873.- С.150-151, 168-170. - 2 листи.
 - 1895 р.
- Бассанавічус, член Литовського наукового т-ва. - 336. - 4 арк. - 3 листи. - 1908, 1910 pp.
- Бачинський Володимир, адвокат, політик, співзасновник нац.-дем. партії, посол до Галицького сейму і Австрійського парламенту. - 871. - Арк. 14-15. - 1 лист. - 1910 р.
- Бачинський Юліян, діяч національно-демократичної партії. - 337. - 8 арк. - 3 листи. - 1901, 1921 pp.
- Бєбєш М.Я., власник кавказького магазину в м. Києві. - 871. - Арк. 19-20. - 2 листи. - 1912 р.
- Бєднарський К., управитель друкарні НТШ. - 338. - 161 с. (крім с.95-98). - 91 лист. - 1895-1910 pp.
- Бєзродна Юлія Іванівна, упорядник збірника автографів //?/ на користь голодаючих селян. - 872. - С. 35. - 1 лист. - 1906 р.
- Бєзуглий Макарій, учень учительської школи на Херсонщині. - 308. - Арк. 2. - 1 лист. - 1905 р.
- Бєй Ф. - 871. - Арк. 21. - 1 лист. - 1920 р.
- Бєк (Beck), ректор Львівського університету. - 872. - С. 39. - 1 лист. - 1913 р.
- Бєлей Іван, літератор, редактор львівської газети "Діло". - 303. - С. 12-13, 231-232, 315-316. - 3 листи. - 1894, 1896-1898 pp.
- Бєндєр Хана. - 872. - С. 55-58. - 1 лист. - 1912 р.
- Бєнєдїктсен А. (Benedictsen). - 305. - С. 15-18. - 1 лист. - 1899 р.
- Бєнєшєвич В., російський історик-славіст, редактор часопису "Обозрение трудов по славяноведению". - 303. - С. 167-174. - 2 листи. - 1912 р.; 823. - С. 1-2. - 1 лист. - 1913 р.
- Бєрг Альбєрт, діяч інтернаціонального університетського союзу в Нью-Йорку. - 872. - С. 33-34. - 1 лист. - 1907 р.
- Бєрглєвич Іван. - 872. - С. 40-43. - 1 лист. - 1905 р.
- Бєрдовський Лазар, працівник видавництва ЧСВВ у м. Жовкві. - 871. - Арк. 10. - 1 лист. - 1905 р.
- Бєрдєєв Сєргій Олєксандрович, публіцист, дописувач у ЛНВ. - 871. - Арк.12. - 1 лист. - 1907 р.; 872. - С.23-24. - 2 листи. - 1900 р.

- Бережанський Василь, суддя з м.Бродів. - 303. - С. 223-233а, 2336-234. - 1 лист. - 1906 р.
- Березинський-Попович Максим, публіцист з США, співробітник Інформаційного Ревю. - 339. - 16 с. (крім С. 2, 6, 12). - 6 листів. - 1922-1923 рр.
- Берло Ганна Львівна, історик, педагогічний діяч, член УНТ у м.Києві, далека родичка М.Грушевського - 340. - 4 с. - 2 листи. - 1896 р.; 873. - С. 297-300. - 1 лист. - 1900 р.
- Берлянд Фридерика Єфремівна, власниця магазину на вул. Паньківській у м.Києві. - 871. - Арк. 16-18. - 1 лист. - 1912 р.
- Бершадський Сергій Олександрович, професор Петербурзького університету, історик Великого Князівства Литовського. - 304. - С. 5-8. - 2 листи. - 1894 р.
- Бечайчук Дмитро Семенович, листоноша у с.Жаб'єму. - 872. - С. 36. - 1 лист. - 1913 р.
- Бибик І.М., політв'язень, член українського гуртка у м.Турійську (Сибір). - 303. - С. 237-238. - 1 лист. - 1908 р.
- Биковський Михайло, дідич з Волині. - 341. - 4 с. - 2 листи. - 1911, 1912 рр.
- Биковський Лев, бібліограф, громадський діяч з м.Звенигородки. - 341. - С. 5. - 1 лист. - 1913 р.
- Билинкевич І., священник у м.Звенигороді (Галичина), археолог-аматор. - 344. - 11 с. - 6 листів. - 1892-1899 рр.
- Бирчак Володимир, літературознавець, письменник. - 348. - 17 с. - 7 листів. - 1910-1911 рр. ; 871. - Арк. 39. - 1 лист. - 1902 р.
- Бихицька Т., власниця київського помешкання, де жив М.Грушевський. - 871. - Арк. 6. - 1 лист. - 1891р.
- Бихицький Антон, син Бихицької. - 871. - Арк. 293. - 1 лист. - [1894 р.]; 873. - С. 182-187, 203-206. - 3 листи. - 1895-1896 рр.
- Биховська (Ігнатович) Інна Іванівна, російський історик, автор книги "Помещицьи крестьяне накануне освобождения". - 303. - С. 255-256. - 1 лист. - 1913 р.
- Бич Лука Лаврентійович, громадський діяч Кубанщини, згодом голова Кубанської Законодавчої Ради, професор Української Господарської академії у м.Побебрадах. - 305. - С. 46-48. - 1 лист. - 1908 р.

- Бичинський Ж., письменник, редактор журналу "Канадійський фермер" (м.Вінніпег, Канада). - 342. - 6 с. - 3 листи. - 1910, 1922 рр.
- Бідло Ярослав (Bidlo), чеський історик-славіст, професор Празького університету. - 871. - С. 44-45. - 1 лист. - 1909 р.
- Бікель Франц (Bickel). - 872. - С. 46-53. - 3 листи. - 1913 р.
- Білецька Марія, педагог, член т-ва "Руська бесіда". - 343. - С. 8-10. - 2 листи. - 1912 р.
- Білецький Василь, студент-історик Львівського університету. - 343. - 6 с. - 3 листи. - 1896 р.
- Білинський М., громадський діяч 80-х рр. ХІХ ст. з Поділля. - 345. - 7 с. - 3 листи. - 1927 р.
- Білинський Петро, священник з Тернопільщини. - 346. - 2 арк. - 2 листи. - [кін. ХІХ ст].
- Білозерський О., родич П.О.Куліша. - 871. - Арк. 7. - 1 лист. - 1897 р.
- Білобородов О., кореспондент з м.Катеринодара. - 347. - 2 арк. - 2 листи. - 1896 р.
- Біляшівський Микола Федотович, видатний археолог, працівник Варшавського архіву, де робив копії документів для М.Грушевського. - 331. - 196 с. - 83 листи. - 1891, 1894-1911 рр.; 873. - С. 175-176, 224-226. - 2 листи. - 1895, 1898 рр.
- Боберський Іван, професор, організатор "Січей". - 349. - 13 с. - 6 листів. - 1913 р.
- Богацький Павло, письменник з м.Києва, в еміграції – завідуючий кіоском "Українська хата" в м.Празі. - 303. - С. 235-236. - 1 лист. - 1909 р.; 95. - Арк. 33-34, 39. - 2 листи. - 1923 р.
- Боговський Ігнатій Хрисанфович, кореспондент ЛНВ з м-ка Коростятин на Волині. - 303. - С. 243-244. - 1 лист. - 1907 р.
- Богурський М.Ю. - 310. - Арк. 2-3. - 1 лист. - 1897 р.
- Бодруб Іван (разом з Мачихою Василем), працівник пресового агентства в м.Торонто, розповсюджувач книжок М.Грушевського в м.Монреалі (Канада). - 303. - С.245.-1 лист. - 1922 р.; 635. - 20 арк. - 17 листів. - 1921 - 1922 рр.
- Боиревич Андрій. - 308. - Арк. 57. - 1 лист. - 1911 р.
- Бойко Григорій Петрович (псев. Г.Байраченко), поет. - 330. - 3 с. - 2 листи. - 1909 р.

- Бойчук Михайло**, видатний художник, автор портретів М.Грушевського, оздоблював музей НТШ. - 350. - 20 с. - 9 листів. - 1902, 1904, 1907, 1913 рр.
- Болсуновський Карл Васильович**, фахівець з давньоруської геральдики і сфрагістики, член Московського археологічного т-ва. - 304. - С. 20-21, 33-35. - 2 листи. - 1905 р.; 874. - С. 27. - 1 лист. - 1905 р.
- Болужа Яків Григорович**, бажаючий вступити до Львівського університету. - 310. - Арк.6. - 1 лист. - 1907 р.
- Бондаренко В.**, працівник 1-ої київської артілі друкарської справи. - 351. - 11 с. - 8 листів. - 1908, 1910-1913 рр.
- Бондаренко Іван Михайлович**, історик, фахівець з всесвітньої історії та з історії середніх віків, літератор, приват-доцент Одеського університету. -308. - Арк.4. -1 лист. - 1908 р.; 800. - Арк. 44. - 1 лист. - 1911 р. (з коментарем М.Євшана).
- Бондарівський Карл**. - 352.- 3 с. - 2 листи.- [1907 р.]
- Бончевський Антін**, священник з с. Варяжи (Сокальщина), археолог-аматор - 353. - 7 с. - 2 листи. - 1897 р.
- Бордіков В.**, дослідник архіву кн. Гедройца. - 354. - 6 с. - 2 листи. - 1891 р.
- Бордун Меланія**, історик - 303.- С. 246-247. - 1 лист. - 1912 р.
- Боревич Гриць**, політичний засланець. - 303. - С. 241-242. - 1 лист. - 1912 р.
- Боржковський Валеріан**, вінницький етнограф. - 303. - С. 249-250. - 1 лист. - 1899 р.
- Борзенко Олександр Олександрович**, співробітник Одеського історичного музею, збирач портретів і біографій видатних діячів слов'янського світу. - 355. - 5 с. - 3 листи. - 1911-1912 рр.
- Борис Антін**, учитель Рогатинської гімназії, дописувач у ЛНВ. - 257. - 6 с. - 2 листи. - 1912 р.
- Борис Іван**, член української громади у м.Краківі. - 356. - 15 с. - 5 листів. - 1900-1902 рр.
- Борисевич Андрій**, передплатник ЛНВ з с.Радимного. - 308. - Арк. 57. - 1 лист. - 1911 р.
- Борковський Олександр М.**, редактор львівського журналу "Зоря". - 358. - С. 1-8, 13-18. - 7 листів (з них 4 на візитних картках). - 1897-1898 рр.

- Бородай Олександр Іванович, інженер, громадський діяч, відроджувач кобзарства. - 359. - 19 с. - 5 листів. - 1897, 1903, 1905, 1908 рр.
- Борусовський Іван, співробітник редакції "Slavisches Tageblatt" у м.Відні. - 303. - С. 248-249. - 1 лист. - 1911 р.
- Боршковський В., етнограф з м.Вінниці. - 303. - С. 250. - 1 лист. - 1899р.
- Борщак Лько, історик, редактор газети "Українські вісті" (м.Париж). - 87. - Арк. 18. - 1 лист. - 1927 р.
- Ботвіновський Яків., священник з м.Сміли. - 308. - Арк. 5-7. - 1 лист. - 1899 р.
- Бракер Наталя, дослідниця українського суспільно-культурного руху, дописувач журналу "Україна" з м.Єлизаветграда. - 361. - 26 с. - 9 листів. - 1925, 1927 рр.
- Брандес А. (Brandes). - 872. - С. 37-38. - 1 лист. - 1898 р.
- Брендер Володимир, член літературного гуртка ім.Чехова у м.Москві. - 308. - Арк. 71. - 1 лист. - 1909 р.
- Бречкевич Митрофан В., російський історик-медієвіст - 303. - С. 251-252. - 1 лист. - 1929 р.
- Брик Іван Станіславович, філолог, секретар львівського т-ва "Просвіта" (деякі підписані разом з головою "Просвіти" Петром Огоновським). - 362. - 23 с. - 11 листів. - 1902-1904, 1908 рр.
- Брікнер О., професор Берлінського університету. - 872. - С. 59-60. - 1 лист. - 1906 р.
- [Бритман] Сидор. - 363. - 3 с. - 2 листи. - 1903 р.
- Брок Олаф Ів., норвезький лінгвіст-славист, професор університету в Осло. - 871. - Арк. 116-117. - 1 лист. - 1927 р.
- Брокгауз Ф.А., видавець енциклопедичного словника. - 90. - Арк. 4. - 1 лист. - 1901 р.
- Броунов П., редактор журналу "Вестник и библиотека самообразования" (СПб.). - 90. - Арк. 5-6. - 2 листи. - 1904, 1909 рр.
- Брюхнальський В. (Brüchnalskie), декан філософського відділення Львівського університету. - 371. - 2 арк. - 1 лист. - 1912 р.
- Буае Поль (Boyer), французький професор, учитель А.Мазона. - 360. - 8 с. - 2 листи. - 1899, 1904 рр.

- Бубнов Микола, декан історико-філологічного факультету Київського університету. - 871. - Арк. 11. - 1 лист. - 1907 р.
- Будай Л., працівник редакції ЛНВ у м.Києві. - 364. - 148 с. - 48 листів. - 1905-1912 рр.
- Будзиновський Вячеслав, громадський і політичний діяч, історик Буковини. - 366. - 4 Арк. - 4 листи. - 1897, 1906 рр.
- Будяк Ю. (справж. Покос Ю.), письменник. - 367. - 6 арк. - 5 листів. - 1907-1911 рр.
- Бужинський М., працівник полтавського окружного архіву, дописувач в журнал "Україна". - 368. - 3 арк. - 2 листи. - 1927 р.
- Буйницький Павло, студент Демидівського ліцею (м.Ярославль). - 310. - Арк. 7. - 1 лист. - 1906 р.
- Бурчак Іван. - 871. - Арк. 8. - 1 лист. - 1904 р.
- Буряченко Володимир, український есперантист з м.Одеси. - 308. - Арк. 8-9. - 1 лист. - 1913 р.
- Бурячок Іван, художник-ілюстратор, книжковий графік - 871. - Арк. 22 - 1 лист. - 1909 р.
- Бутович Володимир Миколайович, поміщик з Полтавської губ., колишній директор народних училищ Бесарабської губ. - 369. - 6 с. - 2 листи. - 1910 р.
- Бучак Лев, український діяч з м.Пітсбурга (США), історик церковних рухів. - 303. - С. 253. - 1 лист. - 1922 р.
- Бучинський Богдан, історик церкви - 370. - 6 арк. - 4 листи та 1 телеграма. - 1906-1907 рр.
- Бучканич Йосиф., історик. - 309. - С. 30-33. - 1 лист. - Б/д.

В

- Вадков, редактор ЖМНП. - 372. - 5 арк. - 5 листів. - 1902, 1908-1910, 1913 рр.
- Ван-Вейк Н., бельгійський історик, професор Лейденського університету. - 303. - С. 261-262. - 1 лист. - 1920 р.
- Ваньо Омелян, священник з м.Буська. - 373. - С. 1-3. - 2 листи. - 1910 р.
- Варавва Махайло Петрович, робив фотознімки з могили Т.Г.Шевченка. - 374. - 2 арк. - 2 листи. - 1911 р.
- Вартенберг М. (Wartenberg), декан філософського відділення Львівського університету. - 381. - 2 арк. - 2 листи. - 1911 р.

- Василенко Віктор, статистик, етнограф, історик Лівобережної і Південної України.- 305. - С. 52-58. - 1 лист. - 1908 р.; 873. - С.266-267, 270-273. -2 листи. - 1899 р.
- Василенко Микола Прокопович, історик права, публіцист, академік ВУАН. - 375. - 113 арк. (крім арк. 26-27). - 77 листів.- 1895-1897, 1905, 1907, 1910-1914, 1927 рр.; 275. - Арк. 201. - 1 лист. - Б/д; 873. - С. 79. - 1 лист. - 1892 р.
- Васильєв А., математик, професор, голова фізико-математичного товариства Казанського університету. - 376. - С. 1. - 1 лист. - 1897 р.
- Васильєв Олександр Миколайович, службовець Воронежської казенної палати. - 376. - Арк. 2. - 1 лист. - [1904 р].
- Васильєв І., вихованець Одеської духовної семінарії. - 310. - Арк. 26. - 1 лист. - Б/д.
- Василівська Людмила Олексіївна (Дніпрова Чайка), письменниця. - 303. - С. 257-260. - 1 лист. - Б/д.
- Василько Микола, політичний діяч, посол до Австрійського парламенту від Буковини. - 377. - Арк. 1-3, 5-10, 13-14. - 7 листів. - 1905, 1906, 1908 рр.
- Васютинський М., барський шляхтич, автор історії с. Васютинці. - 871. - Арк. 23. - 1 лист. - 1893 р.
- Введенський Сергій Миколайович, інспектор народних училищ Воронежської губернії, дослідник давньоруської літератури. - 303. - С. 266-268. - 1 лист. - 1911р.
- Величко Григорій, географ, учитель Перемишльської гімназії. - 378. - 16 арк. - 10 листів. - 1894-1900 рр.
- Венгрженовський Левко, студент-історик Київського університету. - 303. - С. 263-265. - 1 лист. - Б/д.
- Веремєєвич А., працівник митниці. - 871. - Арк. 24. - 1 лист. - 1898 р.
- Веретельник Андрій, етнограф з Камінки-Струмилової (Галичина). - 380. - 14 арк. - 11 листів. - 1900-1904 рр.
- Верзілов Аркадій, громадський діяч, історик і педагог, чернігівський міський голова. - 96. - Арк. 548 - 1 лист. - 1908 р.
- Верховинець Василь, музикознавець, етнограф. - 305. - С. 74-76. - 1 лист. - 1912 р.
- Верхратський Іван Григорович, природознавець, філолог, педагог,

- перший голова математично-природничо-лікарської секції
НТШ - 382. - 23 арк. - 15 листів. - 1896, 1899-1900, 1910, 1912-
1913 рр.
- Веселий Григорій, етнограф з с.Немирич (Поділля). - 871. - С. 31-
32. - 1 лист. - Б/д.
- Веселовський Олександр, російський літературознавець, академік
Петербурзької АН. - 87. - Арк.44. - 1 лист. - 1927 р.
- Веселовський Сергій, інженер-економіст, член УПСР. - 309. - С. 34.
- 1 лист. - 1911 р.
- Весоловський Ярослав, редактор чернівецької газети "Буковина",
член редакції газет "Просвіта" та "Діло". - 383. - 3 арк. - 2
листи. - 1906, 1909 рр.
- Винар В. (з м.Перемишля). - 303. - С. 272-273. - 1 лист. - 1897р.
- Винниченко Володимир Кирилович, письменник, громадський та
політичний діяч. - 377. - Арк. 4, 11-12. - 2 листи. - 1910,
1912 рр.; 384. - 49 арк. - 30 листів. - 1908-1912, 1921-1922 рр. ;
874. - С. 24. - 1 лист. - 1905 р.
- Витвицький Степан, студент-правник, згодом визначний громад-
ський і політичний діяч ЗУНР. - 305. - С. 37-38. - 2 листи. -
Б/д.
- Висоцький І., дослідник історії Волині, Поділля та Київщини
XVIII ст. - 304. - С. 3. - 1 лист. - 1893 р.
- Вікул Сергій. -871. - Арк. 30. - 1 лист. - [1922 р.]
- Вітковський Станіслав (Witkowski), декан філософського відділен-
ня Львівського університету. - 385. - 2 арк. - 2 листи. - 1908 р.
- Віт[ошинський Апталь] - правник, радник української місії в
м.Празі та екзильного уряду ЗУНР у м.Відні. - 871. - Арк. 33-
34. - 1 лист. - 1927 р.
- Вішніцер М., представник редакції збірника "История еврейского
народа в России", уповноважений української дипломатич-
ної місії. (До останнього листа додано машинопис "Нова ліга
[незалежних народів колишньої Росії]"). - 386. - 5 арк. -
2 листи. - 1913, 1919 рр.
- Владимиров Петро, історик давньоруської літератури, професор
Київського університету. - 387. - 5 арк. - 3 листи. - 1897,
1898 рр.

- Владмирський-Буданов Михайло Флегонтович, історик права, професор Київського університету, редактор видань Київської археографічної комісії. - 365. - 4 с. - 3 листи. - 1894 р.; 873. - С. 334-335. - 1 лист. - 1902 р.
- Власенко Іван, кореспондент з м.Херсона. - 310. - Арк. 9-10. - 1 лист. - Б/д.
- Влахопулов Олексій Костянтинович, діяч Лохвицького земства, ініціатор ювілейного збірника "Очерки по истории Лохвицкого уезда". - 303. - С. 269-271. - 1 лист. - 1905 р.
- Влодарський А., співробітник Варшавського архіву, робив копії документів для М.Грушевського. - 388. - 9 арк. - 8 листів. - 1898-1902 рр.; 303. - С. 274-275. - 1 лист. - Б/д.
- Вовк Микола (з м.Перемишля). - 303. - С. 345. - 1 лист. - 1900 р.
- Вовк Федір Кіндратович, видатний етнограф, антрополог, археолог, професор Петербурзького університету. - 389. - 109 арк. - 78 листів. - 1895-1911 рр.
- Вовк-Карачевська Марія, громадська діячка. - 516. - 9 с. - 5 листів. - 1896 р., Б/д.; 873. - С. 209-212. - 2 листи. - 1896 р.
- Вовк-Карачевський Василь, відомий діяч Старої громади. - 515. - 23 с. - 6 листів. - 1890-1893 рр.
- Водовозов Василь Васильович, редактор газет "Товарищ", "Наша газета" (обидві в СПб.), відомий російський публіцист. - 303. - С. 280-282. - 2 листи. - 1907 р.
- Возняк Іван Степанович, зав. друкарнею НТШ. - 390. - 25 арк. - 23 листи. - 1909-1913 рр.; 874. - С. 194-195. - 1 лист. - 1913 р.
- Возняк Михайло Степанович, історик літератури, академік ВУАН. - 303. - С. 198-201. - 1 лист. - 1927 р.; 391. - 14 арк. - 9 листів. - 1908-1914 рр.
- Войнаровський-Столбут Тит Євген - письменник-економіст, мітрат Львівської капітули. - 874. - С. 94-96. - 1 лист. - 1909 р.
- Войнаровський П. - 392. - С. 1. - 1 лист. - 1902 р.
- Волинський Н.К., острозький гімназист. - 308. - Арк. 10. - 1 лист. - 1909 р.
- Волков Володимир Федорович, перекладач повістей Крашевського з м.Богуслава. - 303. - С. 278-279. - 1 лист. - 1898 р.
- Володкович К. - 394. - 2 арк. - 2 листи. - 1905, 1906 рр.

- Волосенко П. (з м.Перемишля). - 395. - 3 арк. - 2 листи. - 1905 р.
Волощак Василь, народний учитель з с.Гнійниці. - 397. - Арк. 1. -
1 лист. - 1907 р.
Волошка Л. (справж. Курек Л.), поет з м.Житомира. - 871. - Арк.27.
- 1 лист. - 1911 р.
Волянський М.О. 379. - Арк. 1-2. - 1 лист. - 1902 р.
Волянський Олександр, лікар, член петербурзької української
громади. - 379. - Арк. 3-4. - 1 лист. - 1899 р.
Волянський Олексій, священик з с.Криворівні. - 393. - 86 арк. -
55 листів. - 1902-1913 рр.; 379. - Арк. 1-2. - 1 лист. - 1902 р.
Вольська Францішка, польська діячка крайової української
орієнтації в м.Києві. - 872. - С. 61-63. - 2 листи. - 1911,
1914 рр.
Вольф (Wolf), власник книгарні у м.Варшаві, видавець. - 871. - Арк.
25. - 1 лист. - 1898 р.
Вороний Микола Кіндратович, поет, театрознавець, перекладач,
журналіст, режисер. - 398. - 32 арк. - 27 листів. - 1895-
1912 рр.
Вояківський Олександр (Wojakiwski). - 297. - 15 с. - 9 листів. - 1897-
1899 рр.
Вояківські Ольга, Галина, Сильвестр (на деяких також підписи
Лесі, Людки, Юзька, Зайчика). - 296. - С. 11-44 (крім с. 34-
37). - 11 листів. - 1907, 1910, 1913, 1914, 1926 рр.
Вояківський Сильвестр, тесть М.Грушевського. - 298. - 33 с. - 10
листів. - 1898-1913 рр.
Вояківський Еміль, родич дружини М.Грушевського. - 298. - С. 34,
35, 37-40. - 2 листи. - 1904 р. - Б/д.
В'язлов Андрій, громадський діяч, правник, член І Державної думи.
- 871. - Арк. 28-29. - 1 лист. - 1911 р.

Г

- Гаврилко А., поет, вчитель з м.Богородчан. - 308. - Арк. 12. - 1 лист.
- 1909 р.
Гавриш Олександр Лаврентійович, публіцист, завідуючий книгар-
нею "Киевская старина". - 399. - 2 арк. - 2 листи. - 1898,
1903 рр.

- Галинський А.Ф. (з м.Варшави). - 873. - С. 80-81. - 1 лист. - 1892 р.
- Галіпа Теодот Мелетійович, громадський діяч, адвокат, секретар т-ва
"Руський народний дім у Чернівцях", член редакції чернівецької газети "Народна справа", - 400. - 2 арк. - 2 листи. - 1908 р.
- Галушинський Іван, директор рогатинської приватної гімназії. - 874. - С. 175-176. - 1 лист. - 1910 р.
- Галушинський Михайло, громадський діяч, директор Рогатинської приватної гімназії, голова львівської "Просвіти". - 401. - 11 арк. - 8 листів. - 1901-1909 рр.
- Гальбан Альфред (Galban), професор. - 402. - 3 арк. - 2 листи. - 1896 р.
- Галькевич Антін, заступник учителя у львівській, а потім самбірській гімназіях. - 403. - 5 арк. - 3 листи. - 1913-1914 рр.
- Гальперн Й.М. (Halpern), львівський [видавець]. - 404. - 5 арк. - 4 листи. - 1903, 1905 р, б/д.
- Ганкевич Ярослав. - 871. - Арк. 48. - 1 лист. - 1912 р.
- Ганнусенко Ф. - 303. - С. 283-286. - 1 лист. - 1896 р.
- Ганцов Всеволод, мовознавець, діалектолог, співробітник ВУАН. - 45. - Арк. I. - 1 лист. - 1927 р.
- Ганчук Михайло, член "Просвіти" з с.Жаб'є. - 310. - Арк. 11. - 1 лист. - 1911 р.
- Гарасевич, священник з с.Чернів (Буковина). - 871. - Арк. 44-45. - 1 лист. - 1911 р.
- Гаркуша І., політичний емігрант. - 871. - Арк. 49-50. - 1 лист. - Б/д.
- Гарматій Лука Васильович - учитель, громадський та освітній діяч, збирач гуцульської народної творчості. - 406. - 42 арк. - 26 листів. - 1902-1908 рр.
- Гартель Михайло, управитель палітурні. - 303. - С. 287-288. - 1 лист. - 1909 р.
- Гауштайн Альберт (Haustein), дрезденський книговидавець. - 405. - 3 арк. - 2 листи. - 1897, 1902 рр.
- Ге Микола Миколайович, художник, перекладач праць М.Грушевського французькою мовою. - 409. - 21 арк. - 12 листів. - 1903-1904 рр.; 873. - С. 371-372, 385. - 2 листи. - 1903 р.
- Гельгесен Дмитро, секретар редакції журналу "Вестник знания" (СПб.). - 410. - 9 арк. - 9 листів. - 1913 р.
- Генгало Іван. - 309. - С. 35-38. - 1 лист. - 1905 р.

- Герасимович Іван, педагог, організатор українського шкільництва на Буковині. - 871. - Арк. 40. - 1 лист. - 1906 р.
- Герасимчук Василь, історик, дослідник історії часів І.Виговського. - 411. - 85 арк. - 53 листи. - 1905-1914, 1927 рр.
- Герасимчук Володимир, перекладач з м.Тернополя. - 308. - Арк. 13. - 1 лист. - 1897 р.
- Геринович Володимир, географ, згодом ректор Кам'янець-Подільського ІНО. - 412. - 4 арк. - 2 листи. - 1910 р.
- Гертнер Ісаак, власник спиртового складу. - 408. - 3 арк. - 3 листи. - 1908, 1913 рр.
- Гетц Леопольд Карл (Goetz), німецький історик права, професор Боннського університету. - 420. - 11 арк. - 9 листів. - 1906-1914 рр.
- Гетц Отто (Hötzsch), німецький історик, професор. - 413. - 22 арк. - 14 листів. - 1905-1910 рр.
- Гехтер Максим Григорович, публіцист, співробітник редакції газети "Рада" та ЛНВ. - 414. - 28 арк. - 24 листи. - 1908-1912 рр.
- Гирман Софія Микитівна, бібліотекар т-ва природознавців при Київському університеті. - 415. - 5 арк. - 3 листи. - 1894 р.
- Гирцель С., лейпцігський видавець. - 416. - 6 арк. - 5 листів. - 1898, 1901-1902, 1905 рр.
- Гладченко Олександр Пантелеймонович, співробітник російського т-ва "Нефть" (м.Баку). -303. - С. 289. - 1 лист. - 1907 р.
- Гласкувна А. (Hlaskówna). - 872. - С. 95-97. - 1 лист. - 1912 р.
- Глокке Микола Ернестович, знайомий М.Грушевського по тифліській гімназії. - 871. - Арк. 35-36. - 1 лист. - 1899 р.
- Глушко Сильвестр, історик, співробітник Історичної секції ВУАН. - 417. - 3 арк. - 3 листи. - 1927 р.
- Гнатишак Лев, учитель коломийської гімназії, управитель інтернату. - 418. - 2 арк. - 2 листи. - 1898, 1908 рр.
- Гнатюк Володимир Михайлович, видатний етнограф, фольклорист. - 419. - 114 арк. - 83 листи. - 1895-1913 рр.
- Гноюшний Е., перекладач-початківець, учень Чернігівського ремісничого училища. - 308. - Арк. 14. - 1 лист. - 1901 р.
- Голійчук Федір, історик, учень М.Грушевського. - 421. - 6 арк. - 5 листів. - 1904, 1909, 1912 рр.

- Голіцинська Катерина Мануйлівна, перекладач з німецької та французької мов, коректор газети "Рада". - 422. - 3 арк. - 2 листи. - 1910, 1911рр.
- Головко Гриць, студент Львівського університету. - 303. - С. 297-298. - 1 лист. - 1903 р.; 306. - С. 29-30. - 1 лист. - 1904 р.
- Голубовський Петро Васильович, викладач російської історії, професор Київського університету. - 424. - 4 арк. - 3 листи. - 1890, 1898 рр.
- Голубовський Є., секретар видання "Известия ОРЯС." - 306. - С. 1. - 1 лист. - 1904 р.
- Гольдшміт Макс, професор (м.Берлін). - 86. - Арк. 29. - 1 лист. - 1906 р.
- Гончаров С., нотаріус : с.Сапогова (Тернопільщина). - 423. - Арк. 1-2. - 1 лист. - 1900 р.
- Гончарова В., перекладач на французьку мову "Очерков истории украинского народа" М.Грушевського. - 423. - Арк. 3-28. - 16 листів. - 1904-1905 рр.
- Горбачевський Іван Якович, біохімік, епідеміолог, професор Празького та Віденського університетів, дійсний член НТШ, академік ВУАН. - 425. - 51 арк. - 35 листів. - 1900-1911 рр.
- Горбенко М.Ф., власник книгарні на вул.Прорізній у м.Києві. - 305. - С. 10. - 1 листівка. - 1898 р.
- Гордий Гаврило (псевд. Іван Діброва), журналіст, редактор газет "Буковина", "Народний Голос", суспільно-громадський діяч. - 871. - Арк. 41. - 1 лист. - 1907 р.
- Гордійчук Юрій. - 87. - Арк. 31. - 1 лист. - 1909 р.
[Горлець]. - 871. - Арк. 40. - 1 лист. - 1904 р.
- Гординський Ярослав Антонович, історик літератури і мистецтва. - 426. - 11 арк. - 7 листів. - 1911-1913, 1927 рр.
- Горяев Микола, вчитель російської мови у тифліській гімназії. - 407. - Арк. 4-8. - 3 листи. - 1887 р.; 427. - 4 арк. - 2 листи. - 1888, 1889 рр.; 428. - 9 арк. - 5 листів. - 1889, 1893, 1899, 1904 рр.; 873. - С. 10-13, 25-28. - 2 листи. - 1889, 1890 рр.
- Горячий Віктор Варлаамович, колекціонер українських старожитностей з Житомирщини. - 871. - Арк. 42-43. - 1 лист. - 1910 р.

- Грабовський О. - 871. - Арк. 38. - 1 лист. - 1902 р.
- Грабчук Микола, працівник друкарні у м.Чернівцях. - 303. - С. 290-291. - 1 лист. - 1905 р.
- Грамада І. (Gramada). - 871. - Арк. 46-47. - 1 лист. - 1912 р.
- Градиленко Данило, поет-початківець з м.Воронежа. - 308. - Арк. 15. - 1 лист. - 1909 р.
- Гребеняк Володимир, археолог і мистецтвознавець, співробітник музею НТШ, дослідник дерев'яної архітектури. - 303. - С. 292-294. - 1 лист. - 1913 р.
- Греголинський Дмитро. - 309. - С. 39-40. - 1 лист. - 1898 р.
- Григоренко Грицько (справж. Судовщикова-Косач О.В.), письменниця. - 308. - Арк. 16, 37. - 2 листи. - 1908 р.
- Гриневич Антон Устинович, священник з с.Дубова. - 429. - 2 арк. - 2 листа. - 1901, [1905] рр.
- Гриневичева Катря, письменниця. - 303. - С. 299-300. - 1 лист. - 1910 р.
- Грінченко Борис Дмитрович, письменник, громадський та просвітній діяч. - 430. - 7 арк. - 4 листи. - 1893, 1902, 1903 рр.
- Грицай Остап, учитель львівської гімназії, дописувач у ЛНВ. - 308. - Арк. 17. - 1 лист. - 1912 р.
- Громницький Сидор, професор, учитель і директор Львівської академічної гімназії, заступник голови НТШ. - 432. - 26 арк. - 22 листи. - 1895-1909 рр.
- Гросман Володимир, власник української бібліотеки у м.Відні. - 303. - С. 295-296. - 1 лист. - 1922 р.
- Грунько О., вчитель парафіяльного училища в м.Тарасі. - 303. - С. 301-306. - 1 лист. - 1912 р.
- Грушевська Галина (Ганна) Сергіївна, сестра М.Грушевського. - 283. - 700 с. - 184 листа. - 1888-1908 рр.; - 284. - 583 с. - 178 листів. - 1888-1914 рр.
- Грушевська Марія Григорівна, племінниця М.Грушевського. - 295. - 10 с. - 3 листи. - 1904, 1911 рр.
- Грушевська Марія Сильвестрівна, дружина М.Грушевського. - 287. - 274 арк. (крім Арк. 26, 234-235, 336). - 191 лист. - 1390-1914, 1927-1928 рр.; 873. - С. 209-212. - 1 лист. - 1896 р.
- Грушевська Катерина Михайлівна, фольклорист, етнограф, історик

- первісного суспільства. - 288. - 19 арк. - 14 листів та 2 телеграми. - 1907-1927 рр.; 287. - Арк. 26, 234, 235, 336. - 4 листа. - 1907, 1909 рр.
- Грушевський Василь Іванович. - 290. - 34 арк. - 19 листів. - 1886-1891 рр.
- Грушевський Григорій Іванович (псевд. Грицько Чулай), письменник, драматург. - 289. - 213 арк. - 111 листів. - 1887-1927 рр.; 296. - С.1-4. - 1 лист. - 1887 р.
- Грушевський Марко Федорович, кузен М.Грушевського, священик, етнограф. - 291. - 145 с. - 45 листів. - 1891-1912 рр.
- Грушевський Олександр Сергійович, історик, літературознавець, професор Одеського, Московського та Петербурзького університетів, директор постійної комісії для складання історико-географічного словника України при УАН на правах академіка. - 280. - 208 арк. - 178 листів. - 1884 - 1923 рр.; 281. - 264 арк. - 221 лист. - 1884 - 1923 рр.; 873. - С. 207-208, 218-221, 233-235, 375-376, 390-391. - 5 листів. - 1896, 1898, 1903, 1904 рр.; 874. - С. 36-37, 192-193. - 2 листи. - 1907, 1912 рр.
- Грушевський Сергій Ігнатович, двоюрідний брат М.Грушевського. - 292. - С. 1-13. - 3 листи. - 1904-1905 рр.
- Грушевський Сергій Федорович, батько М.Грушевського. - 276. - 99 арк. - 49 листів та 13 телеграм. - 1884-1900 рр.; 296. - С.34-37. - 1 лист. - 1899 р.; 873. - С. 33-36. - 1 лист. - 1890 р.
- Грушевський Софроній, двоюрідний брат М.Грушевського. - 294. - 9 с. - 3 листи. - 1905, 1906, 1909 рр.
- Грушевські, Олександр та Олексій, племінники М.Грушевського. - 293. - С. 1-24. - 9 листів. - 1905-1908, 1912 рр.
- Грушевські, Сергій Федорович, Глафіра Захарівна, Ганна Сергіївна, Олександр Сергійович, Марія Сильвестрівна (колективні листи). - 277. - 568 арк. - 448 листів. - 1888-1914 рр.; 278. - 622 арк. - 599 листів. - 1884-1901 рр.
- Грушкевич Теофіл, директор приватної гімназії у м.Яворові. - 311. - 4 с. - 1 лист. - 1910 р.
- Грушкевич Ярослав Костянтинович. - 433. - 16 арк. - 15 листів. - 1894-1905 рр.

- Грушко Дмитро Іванович. - 87. - Арк. 13. - 1 лист. - 1911 р.
Губчак Михайло, співробітник львівської "Просвіти", редактор газети "Свобода". - 434. - 3 арк. - 2 листи. - 1899-1900 рр.
Гузар Євген, священник, церковний і громадський діяч, педагог. - 435. - 4 арк. - 4 листи. - 1894-1896 рр.
Гукевич, доктор. - 871. - Арк. 37. - 1 лист. - 1900 р.
Гуменюк Семен, учень гімназії з м.Перемишля, перекладач з німецької, рецензент наукових видань для ЗНТШ. - 436. - 7 арк. - 5 листів. - 1902-1904 рр.
Гура Семен, культурно-просвітній діяч з Онтаріо (Канада). - 303. - С. 254. - 1 лист. - [1922-1923] рр.
Гуцайло Євген, поет-початківець з с.Глібовки (Буковина). - 437. - 2 арк. - 2 листи. - 1911 р.

Д

- Дакур Осип, лікар віденського шпиталю. - 438. - 7 арк. - 4 листи. - 1897 р.
Данилевич Василь Євтимович, історик, археолог, археограф, професор Харківського університету, викладач на Київських Вищих жіночих курсах. - 439. - 6 арк. - 4 листи. - 1908, 1910, 1912 рр.
Данилов Н., історик еміграції в Галичині. - 871. - Арк. 53-54. - 1 лист. - 1905 р.
Данич Костянтин Олександрович, генерал-майор, дослідник генеалогії роду. - 440. - 3 арк. - 2 листи. - 1913 р.
Дараган Олександра Семенівна, завідувача Куренівським дитячим садком у м.Києві. - 441. - 5 арк. - 4 листи. - 1912-1914 рр.
Дашкевич Валеріан Іванович, родич М.Грушевського. - 294. - С. 14-15. - 2 листи. - 1899-1900 рр.
Дашкевич Микола Павлович, історик, філолог, голова історичного т-ва Нестора-літописця. - 873. - С. 194-195, 156-157. - 2 листи. - 1895 р.
Дейтель М. - 872. - С. 68-69. - 1 лист. - Б/д.
Деген Євген, український літератор з Варшави. - 442. - 20 арк. - 19 листів. - 1898-1901 рр.
Делонг Ян. - 872. - С. 79-80. - 1 лист. - 1895 р.

- Дембінський Броніслав (Dembin'ski) польський історик, професор Львівського університету. - 443. - 3 арк. - 3 листи. - 1899, 1903 рр.
- Демченко Г.В., історик права, професор Варшавського та Київського університетів. - 444. - 4 арк. - 3 листи. - 1894-1895 рр.
- Демчук Іван, студент філософського факультету Львівського університету. - 445. - 2 листи. - 4 арк. - Б/д
- Денисенко Андрій. - 303. - С. 307-308. - 1 лист. - 1905 р.
- Дерлиця. - 305. - С. 5. - 1 лист. - 1896 р.
- Дермаль Август, завідуючий книгарнею НТШ. - 446. - 8 арк. - 8 листів. - 1913-1914 рр.
- Десницький Іван, київський колекціонер поштових листівок з видами міст. - 871. - Арк. 52. - 1 лист. - 1907 р.
- Дживілегов Олександр, російський історик, професор, редактор історичного відділу в енциклопедії "Бр. А. и И. Гранат". - 96. - Арк. 429-435, 441, 442, 444-448, 450-452, 454-456, 458, 460. - 22 листи. - 1911-1914 рр.
- Джиджора Іван, історик, учень і найближчий співробітник М. Грушевського по НТШ та ЛНВ. - 447. - 349 арк. - 148 листів. - 1900-1914 рр.
- Дзвінчук Юрій. - С. 7. - 1 лист. - 1913 р.
- Дзевялтовський-Гинтовт Олександр Станіславович, студент Санкт-петербурзького університету, учень С. Пташицького. - 448. - 19 с. - 7 листів. - 1909 р.
- Дзєслєвський. - 872. - С. 73-74. - 1 лист. - 1900 р.
- Дибовський В. (Dybowski), професор Львівського університету. - 871. - Арк. 51. - 1 лист. - 1899 р.
- Диборока Б., доктор. - 871. - Арк. 51. - 1 лист. - 1899 р.
- Дикарева Уляна Іванівна. - 450. - С. 1-36. - 11 листів. - 1900-1904 рр.
- Дикарев Митрофан (псевд. Крамаренко), етнограф Кубані й Півдня України, - 449. - 93 с. - 32 листи. - 1894-1899 рр.; 303. - С. 351-352. - 1 лист. - 1895 р.
- Диковський Михайло, - 451. - 5 с. - 3 листи. - 1910, 1912, 1913 рр.
- Дилицький Антон. - 871. - Арк. 290-292. - 1 лист. - 1894 р.
- Димитрієвич В., священник Георгіївської церкви з м. Львова. - 452. - Арк. 1-4. - 3 листи. - 1898, 1903 рр.
- Діброва А., український геолог. - 303. - С. 309. - 1 лист. - 1909 р.

- Дмитрієв Микола Андрійович, помічник присяжного повіреного у м.Полтаві, редактор журналу "Рідний край". - 871. - Арк. 60. - 1 лист. - Б/д.
- Дмитренко Б., бібліотекар Української громади у м.Парижі. - 96. - Арк. 535. - 1 лист. - 1910 р.
- Дністрянський Станіслав, видатний український правник, член НТШ. - 453. - 61 с. - 44 листи. - 1899-1913 рр.
- Добжицький А. - 872. - С. 70-72. - 1 лист. - 1903 р.
- Добржинська Софія Олександрівна, опікунка спадку О.Я.Кониського. - 454. - 2 арк. - 2 листи. - 1909 р.
- Добровольський Леонід Петрович, історик, археолог, києвознавець, професор Київських Вищих жіночих курсів. - 455. - С. 1-98. - 31 лист. - 1890-1899, 1907, 1914 рр.; 873. - С. 29-32, 37-40, 77-78. - 3 листи. - 1890, 1892 рр.
- Добрянський Антін, комісар скарбу у м.Дрогобичі. - 304. - С. 83-85. - 1 лист. - 1913 р.
- Добрянський Тихон, священник з м.Гостомеля, дописувач до ЛНВ. - 308. - Арк. 18. - 1 лист. - Б/д.
- Довнар Н., власниця земельної ділянки на вул.Нагірній у м.Києві. - 456. - С. 44. - 1 лист. - Б/д.
- Довнар-Запольський Митрофан Вікторович, доктор російської історії, професор Київського університету. - 456. - С. 1-43. 16 листів. - 1895-1896, [1904] рр.; 873. - С. 227-230. - 1 лист. - 1898 р.; 874. - С. 14-15, 290-291. - 2 листи. - 1905 р., б/д.
- Дов'яно-Зилведоніс М., редактор газети "Litwa". - 456. - С. 46. - 1 лист. - 1908 р.
- Дольницький Антін, радник. - 305. - 4 с. - 2 листи. - 1894, [1903] рр.
- Дольницький Іван, меценат українських гімназій. - 308. - Арк. 19. - 1 лист. - 1905 р.
- Доманицький Василь Миколайович, відомий літературознавець, історик, етнограф, археолог, співробітник ЗНТШ та ЛНВ. - 457. - Арк. 147-209, 300-386 (148 арк., крім Арк. 362, 372, 381). - 113 листів. - 1901-1910 рр.
- Дорошевський Е.Ф., упорядник Чернігівського літературного збірника. - 303. - С. 310-311. - 1 лист. - 1891 р.
- Дорошенко Володимир Вікторович, бібліограф, письменник,

- літературознавець, критик, бібліотекар НТШ, громадський діяч. - 459. - Арк. 390-479 (90 арк.) - 61 лист. - 1906, 1907, 1910-1914, 1927 рр.
- Дорошенко Дмитро Іванович, видатний історик, бібліограф, публіцист, професор Кам'янецького та Празького університетів, співробітник редакції "Ради". - 458. - 25 с. - 13 листів. - 1903-1914 рр.; 459 - Арк. 389. - 1 лист. - 1906 р.
- Дорундяк Михайло., адвокат, громадський діяч з с.Борщева. - 460. - 4 арк. - 2 листи. - 1898 р.
- [Дорундяк] Омелян. - 95. - Арк. 3, 92. - 2 листи. - 1923 р.
- Дошвіник Іван, голова просвітницького гуртка Українського академічного т-ва у м.Чернівцях. - 305. - С. 59. - 1 лист. - 1909 р.
- Дробиш Митрофан (з м.Полтави). - 312. - С. 17-20. - 1 лист. - 1913 р.
- Дроздовський Василь Вікторович, історик української літератури, член Ленінградського т-ва дослідників української історії та культури. - 303. - С. 451-454. - 1 лист. - 1927 р.
- Дроздюк Петро Олексійович, початківець-літератор, завідуючий бібліотекою у харківській трудовій колонії ім.Горького. - 461. - 3 арк. - 2 листи. - 1927 р.
- Дубровський Василь, історик Чернігівщини. - 462. - 5 арк. - 3 листи. - 1927 р.
- Дудинський Нестор, громадський діяч-початківець із Закарпатської України. - 463. - 4 арк.- 2 листи. - 1909 р.
- Дурдуківський Володимир Федорович, педагог, публіцист, директор Першої української гімназії у м.Києві. - 464. - 2 арк. -2 листи. - 1905, 1907 рр.
- Дуткевич Тома, священник, громадський діяч з м.Одеська. - 303. - С. 440-441. - 1 лист. - 1898 р.
- Дьяконов М., російський історик права. - 871. - Арк. 55. - 1 лист. - 1910 р.
- Дятлов Петро Юрійович, член РУП, перекладач марксистської літератури з Києва. - 303. - С. 448-449. - 1 лист. - 1908 р.

Е

- Ебелінг Р. - 465. - 4 арк. - 4 листи. - 1905-1906 рр.
- Ерастов Степан Іванович, український громадський діяч з Кубані.

- 87. - Арк. 38 - 1 лист. - 1927 р.; 476. - 8 арк. - 4 листа. - 1902, 1910 рр.

Є

- Євстаф'єв Н.П.**, есперантист. - 303. - С. 312-314. - 1 лист. - 1906 р.
- Євфимовський Володимир Степанович**, член Археографічної комісії, копіював документи у московських архівах. - 470. - 25 арк. - 15 листів. - 1927 р.
- Єнсен Альфред**, шведський учений-славіст, дослідник української літератури. - 466. - 23 с. - 20 листів. - 1909-1913 рр.
- Єршов Анатолій**, історик, викладач Ніжинського педагогічного інституту, копіював документи 2-ї пол. ХУІІ ст. для "Історії України-Руси". - 468. - 10 арк. - 7 листів. - 1927 р.
- Єфименко Олександра Яківна**, український та російський історик, етнограф. - 469. - 3 арк. - 2 листи. - 1899 р.
- Єфименко Прокоп Федотович**, етнограф. - 303. - С. 211. - 1 лист. - [поч. 90-х рр. ХІХ ст.].
- Єфремов Сергій Олександрович**, видатний історик літератури, критик, публіцист, громадсько-політичний діяч. - 286. - С. 1, 4. - 2 листи. - 1896 р., б/д; 471. - С. 1-156, 166-167, 177-185. - 59 листів. - 1896-1913 рр.

Ж

- Жаткович Юрій**, священник, історик Мукачівської єпархії, етнограф, перекладач української літератури угорською мовою. - 472. - 3 с. - 2 листи. - Б/д.
- Жданов Авксентій**, письменник-початківець з м.Полтави. - 308. - С. 20. - 1 лист. - 1910 р.
- Жебуньов Леонід Миколайович**, публіцист, співробітник редакції газети "Рада", часописів "Украинская жизнь", "Рідний край", ЛНВ, революціонер-народник, громадський діяч. - 473. - 19 арк. - 16 листів. - 1907-1908, 1913-1914 рр.
- Жежелєвський Олександр Павлович**. - 304. - С. 92-95. - 1 лист. - Б/д.
- Живодар А.І.**, голова т-ва взаємкредиту у м.Бериславі. - 474. - 8 с. - 2 листи. - 1908 р.
- Житецький Гнат Павлович**, історик літератури та громадського

- руху, бібліотечний працівник. - 475. - С. 1-8. - 2 листи. - 1901, 1904 рр.
- Житецький Павло Іванович, видатний лінгвіст, історик літератури, дійсний член НТШ, член-кореспондент Російської АН, громадський діяч. - 475. - С. 8-43. - 13 листів. - 1900-1903 рр.
- Житомирський Яків, студент-медик, член берлінського історико-літературного гуртка. - 871. - Арк. 64-66, 67-68. - 2 листи. - 1903 р.
- Жук Михайло, визначний художник, поет. - 476. - 10 арк. - 9 листів. - 1907-1909, 1927 рр.
- Жуковецька Володимира, вчителька з м. Коломиї, публіцист-початківець. - 308. - Арк. 21-23. - 2 листи. - 1909, 1914 рр.
- Жукович Платон, російський історик, професор Петербурзької духовної академії, досліджував історію української церкви. - 477. - 8 с. - 2 листи. - 1909-1910 рр.; 867. - С. 34-35, 46-51. - 3 листи. - 1910 р.
- Жуковський Михайло Остапович, діяч УПСР. - 63. - Арк. 23-30. - 2 листи. - 1920 р.

3

- Забіла Надія Михайлівна, спадкоємиця права на видання творів П. Куліша. - 478. - 7 с. - 3 листи. - Б/д.
- Забіла Я., статистик. - 303. - С. 319-322. - 1 лист. - 1891 р.
- Заболотський Петро Олександрович, історик літератури, секретар т-ва історії та права Варшавського університету, член історико-філологічного т-ва в м. Ніжині. - 479. - 3 арк. - 2 листи. - 1904, 1909 рр.
- Загайкевич Володимир. - 481. - 9 с. - 3 листи. - 1904-1906 рр.
- Загородний С. - 311. - С. 5-6. - 1 лист. - 1906 р.
- Зайкевич Е., поет-початківець з с. Солониці. - 308. - Арк. 24. - 1 лист. - 1908 р.
- Зайцев Павло Іванович, історик літератури, шевченко-знавець, громадський діяч. - 482. - 11 с. - 3 листи. - [1913 р.].
- Зак Ф. Ф., професор-правник Варшавського університету. - 871. - Арк. 72. - 1 лист. - 1911 р.
- Заклинський Богдан Ростиславович, письменник, народний учитель.

- 308. - С. 78, 80. - 2 листи. - 1910, 1913 рр.; 483. - 37 арк. - 24 листи. - 1903-1914 рр.
- Заклинський Роман**, письменник, дослідник творчості Ю.Федьковича. - 484. - 16 арк. - 11 листів. - 1895, 1900-1902, 1904-1905, 1908, 1911 рр.
- Залеський Б.Н.** - 303. - С. 317, 318. - 1 лист. - 1912 р.
- Залика В.**, публіцист-початківець з м.Бережан. - 308. - С. 25-26. - 1 лист. - 1913 р.
- Залізник К.І.**, батько М.Залізняка. - 486. - 3 с. - 2 листи. - 1910 р.
- Залізник Микола**, публіцист, перекладач, громадський та політичний діяч, працював в музеї НТШ і копіював документи в московських архівах для Археографічної комісії НТШ. - 302. - 13 с. - 4 листи. - 1910 р.; 485. - 192 с. - 52 листи. - 1905-1914 рр.
- Замотова Анна.** - 309. - С. 51-52. - 1 лист. - Б/д.
- Зарицький Ігнат.** - 871. - Арк. 70-71. - 1 лист. - 1894 р.
- Застирець Йосип**, священник, історик церкви. - 488. - 12 с. - 8 листів. - 1902-1904, 1907, 1912 рр.
- Затиркевич Дмитро Іванович**, письменник-початківець. - 487. - 12 с. - 5 листів. - 1912 р.
- Захар'євич Яків Олександрович**, абітурієнт Львівського університету, вихованець волинської семінарії. - 489. - 4 с. - 2 листи. - 1906 р.
- Захарченко Петро**, письменник-початківець з м.Кагарлика. - 308. - С. 27. - 1 лист. - 1910 р.
- Зацерковний Григорій**, студент. - 306. - С. 2-4. - 2 листи. - 1898 р., Б/д.
- Згорольський Теофіль**, студент Львівського університету. - 874. - С. 144-146. - 1 лист. - 1910 р.
- Згурський**, священник з с.Устиянова. - 308. - Арк. 28. - 1 лист. - Б/д.
- Здзярський Станіслав Петрович**, польський учений-славіст. - 305. - С. 60-61. - 1 лист. - 1909 р.
- Зеленкевич Яків Феофанович** (справж. Чепіга), педагог. - 309. - С. 46-49. - 1 лист. - 1911 р.
- Зеліб Артур**, французький професор, працівник музею в Тюільрі (м.Париж). - 490. - 21 с. - 6 листів. - 1907-1911 рр.
- Зелік В.**, поет з м.Бережан. - 308. - Арк. 26. - 1 лист. - 1913 р.

- Зілінський Іван, мовознавець з м.Станіслава. - 491. - 6 с. - 4 листи.
- 1911-1914 рр.
- Зіновська Ганна. - 309. - С. 42-45. - 1 лист. - 1908 р.
- Зіппер А.Н. (Zirreg), представник фірми фурнітури. - 872. - С. 164.
- 1 лист. - 1903 р.
- Златоверховніков Михайло Дмитрович, протоієрей, законовчитель
І-ї Київської гімназії. - 871. - Арк. 69. - 1 лист. - 1886 р.
- Зобков Михайло, судовий ад'юнкт у Боснії, громадський діяч. - 492.
- 11 с. - 2 листи, 1 телеграма. - 1895, 1908 рр.
- Зубрицький Володимир. - 494. - 4 с. - 2 листи. - 1912 р.
- Зубрицький Михайло, священник с.Мішанець, етнограф, краєзнавець. - 493. - 25 с. - 16 листів. - 1897, 1898, 1902-1904, 1908,
1909, 1911 рр.
- Зюссвайн Герман Ян (Susswein), слухач лекцій з права у Львівському
університеті. - 872. - С. 83. - 1 лист. - 1911 р.

I

- Іванайнен Єлизавета Робертівна, дослідниця червонських міст з
Петербургу. - 495. - 4 с. - 2 листи. - 1914 р.; 496. - Арк. 3. - 1
лист. - 1927 р.
- Іваницький Сергій (Іваницький-Василенко), священник, історик
церкви, краєзнавець Подільської губернії, дописувач у
ЗНТШ. - 496. - Арк. 3. - 1 лист. - 1927 р.; 497. - С. 1-8, 11-12.
- 5 листів. - 1898, 1900, 1901, 1904 рр.; 873. - С. 332-333, 336-
338, 353-354. - 3 листи. - 1902, 1903 рр.; 874. - С. 281-282. - 1
лист. - Б/д.
- Іваницький Павло (підписи також Федора і Вячеслава Носа), член
бюро по відкриттю українських кафедр у Вільній вищій
школі у Санктпетербурзі. - 496. - 4 арк. - 2 листи. - 1904,
1907 рр.
- Іванов Василь Васильович, історик, дослідник етнографії, статисти
ки, права Слобідської України. - 499. - С. 1 – 8. - 2 листи.
- 1927 р.
- Іванов Петро, історик, перекладач, член Одеського історико-
філологічного т-ва. - 496. - 1 арк. - 1 лист. - 1895 р.; 498. -
80 с. - 22 листи. - 1892-1899 рр.

- Іванов Сергій Олексійович, член ІУ Державної думи від кадетів м.Києва. - 499. - С. 9-10. - 1 лист. - 1913 р.
- Іванченко Микола Ігнатович, педагог, кандидат на посаду завідуючого Куренівського училища у м.Києві. - 500. - 3 арк. - 2 листи. - 1911 р.
- Іванчук Олекса, бібліотекар НТШ. - 501. - 4 арк. - 3 листи. - 1907 р.
- Івасюк Микола, художник з м.Чернівців. - 305. - С. 7-8. - 1 лист. - 1897 р.
- Ідзон Л., літературознавець, дослідник творчості В.Винниченка. - 502. - 3 арк. - 3 листи. - 1910 р.
- Ізвєков Матвій, адвокат М.Грушевського у судовій справі з Б.Юзефовичем. - 503. - 3 арк. - 3 листи. - 1907, 1908 рр.
- Іконніков Володимир Степанович, історик, професор Київського університету. - 504. - 19 арк. - 10 листів. - 1890, 1892, 1895, 1896, 1901, 1904 рр.
- Ілєвич Теодор, громадсько-освітній діяч з с.Микулинців. - 505. - 4 с. - 2 листи. - 1910 р.
- Іловайський Дмитро Іванович, російський історик. - 303. - С. 323. - 1 лист. - 1896 р.
- Ілюкова В. - 871. - Арк. 73. - 1 лист. - 1898 р.
- Ільницький Василь (Денис), священник, директор Української Академічної гімназії у м.Львові. - 873. - С. 179-181. - 1 лист. - 1895 р.
- Іоїль, член київської української громади, вчитель з с.Біівців. - 506. - 12 с. - 3 листи. - 1895 р.
- Іонінас Ігнацій, литовський вчений. - 303. - С. 324-325. - 1 лист. - 1927 р.
- Іречек (Jireček) К., історик слов'янських старожитностей, професор. - 507. - 5 с. - 3 листи. - 1913-1914 рр.

Й

- Йосифович Дмитро Й., поет. - 308. - С. 29. - 1 лист. - 1906 р.

К

- Кадлець Карел (Kadlec), професор слов'янської історії Празького

- університету, редактор чеської енциклопедії. - 508. - 49 с. - 21 лист. - 1908-1914 рр.
- Кайндль Раймунд Ф. (Kaindl), професор Чернівецького університету, відомий етнограф Гуцульщини. - 509. - 29 с. - 14 листів. - 1896-1906 рр.
- Калина А., філософ, польський професор Львівського університету. - 510. - 7 с. - 3 листи. - 1894, 1896 рр.
- Калинович Євгенія, дружина відомого бібліографа Калиновича Івана. - 303. - С. 328-329. - 1 лист. - [1927-192. рр.]
- Калитовський Єронім, громадський діяч, адвокат із м.Заліщиків і Стрия. - 511. - 36 с. - 13 листів. - 1896, 1907-1912 рр.
- Калитовський Омелян, географ. - 308. - Арк. 30-31. - 2 листи. - 1913 р.
- Калиш Анастасій, ченець. - 303. - С. 330-331. - 1 лист. - 1905 р.
- Кальдерон Георг (Calderon), англійський славіст. - 512. - 18 с. - 9 листів. - 1902, 1903, 1904 рр.
- Каманін Іван Михайлович, відомий історик-архівіст, директор Київського архіву давніх актів. - 513. - 31 с. - 15 листів. - 1892, 1896, 1907, 1909-1913 рр.
- Каменський Н., [викладач] Іркутської духовної семінарії. - 303. - С. 338. - 1 лист. - 1896 р.
- Камінський Андрій. - 309. - С. 54-55. - 1 лист. - 1902 р.
- Камінський Є. - 309. - С. 56-57, 58. - 2 листи. - 1905 р.
- Канівець Олександр, діяч міської української громади в Бельгії, лектор, публіцист. - 514. - 6 с. - 3 листи. - 1904 р.
- Каратницький Іоан, священник с. Долге в Галичині. - 871. - Арк. 95-96. - 1 лист. - 1899 р.
- Карбов'як А. (Karbowiak), професор Краківського університету. - 517. - 7 с. - 3 листи. - 1896 р.
- Карєєв Микола Іванович, відомий російський історик, академік. - 518. - 63 арк. - 52 листи. - 1900-1912 рр.; 873. - С. 310-312. - 1 лист. - 1901 р.
- Карманський Петро, поет, літературний критик. - 871. - Арк. 103. - 1 лист. - 1908 р.
- Карпинський Пл., священник з с.Дичкова. - 306. - С. 7. - 1 лист. - [1907 р.]

- Карпинський Михайло, викладач ставропільської гімназії. - 519. - 46 с. - 16 листів. - 1890-1893, 1895, 1897; 873. - С. 158-163. - 1 лист. - 1895 р.
- Карпак Володимир (м.Белз). - 309. - С. 1-4. - 1 лист. - 1905 р.
- Кастелянський А.І., редактор видавництва "Проблемы политической культуры" (СПб). - 520. - 22 с. - 8 листів і 1 телеграма. - 1907-1908 рр.
- Качала Андрій, священник з с. Медина, передплатник ЛНВ. - 308. - С. 32. - 1 лист. - 1900 р.
- Квасниця Славко, прохач на посаду в НТШ. - 521. - 12 с. - 4 листи. - 1906-1907 рр.
- Квасницький Е., адміністратор друкарні ЛНВ у м.Києві. - 522. - 35 с. - 17 листів. - 1907 р.
- Квасницький-Трейман Гр., перекладач, дописувач у ЛНВ у Києві. - 308. - Арк. 35. - 1 лист - 1909 р.
- Кибальчич Надія Матвіївна (дівоче Симонова, псевд. Наталка Полтавка), письменниця, драматург, збирач етнографічного матеріалу. - 523. - 20 с. - 9 листів. - 1896-1898, 1908, 1911, 1912 рр.
- Кидрич Франц, асистент Віденської наукової бібліотеки. - 305. - С. 65-68. - 1 лист. - 1910 р.
- Кирияцький К.Ф., власник будинку по вул. Микільсько-Ботанічній, 12 у м.Києві. - 871. - Арк. 104, 105. - 2 листи. - 1909 р.
- Кисіль Гнат, завідуючий книгарнею. - 303. - С. 332. - 1 лист. - 1903 р.
- Кінаш Юлія, львівська прислуга родини Грушевських. - 524. - 14 с. - 2 листи. - 1927 р.
- Клеопов Дмитро, священник з с.Медведівки. - 305. - С. 6. - 1 лист. - 1896 р.
- Климовський Георгій Андрійович, тифліський знайомий М.Грушевського. - 525. - 48 с. - 12 листів. - 1887-1895 рр.
- Клюк Андрій, мав намір написати популярну географію світу. - 871. - Арк. 114. - 1 лист. - 1912 р.
- Кміт Юрій, священник, етнограф Бойківщини. - 526. - 27 с. - 18 листів. - 1907-1914 рр.; 871. - Арк. 109. - 1 лист. - 1911 р.
- Кмицикевич Володимир, педагог з м.Чернівців. - 305. - С. 71-73. - 1 лист. - 1912 р.

- Княжевич М., дописувач, рецензент ЛНВ. - 527. - 4 с. - 2 листи. - 1897, 1898 рр.
- Кобзар Іван Омелянович, громадський діяч з Воронежчини. - 528. - 4 с. - 1 лист. - 1894 р.
- Кобилянська Ольга, письменниця. - 529. - 32 арк. - 21 лист. - 1904, 1908-1912 рр.
- Кобилянський Антін, громадський діяч, письменник, лікар. - 872. - С. 84-87. - 1 лист. - 1903 р.
- Кобилянський Йосиф, літератор. - 530. - 4 арк. - 2 листи. - 1911-1912 рр.
- Кобилянський Луціян, музичний критик, громадський та політичний діяч. - 531. - 8 арк. - 4 листи. - 1884-1885, 1909 рр.
- Кобринська Наталія Іванівна, відома письменниця, громадська діячка. - 532. - 36 арк. - 12 листів. - 1899-1904 рр.
- Кобринський Володимир, письменник, мистецтвознавець. - 533. - Арк. 1-3. - 1 лист. - 1913 р.
- Кобринський Євген, письменник, мистецтвознавець. - 533. - Арк. 4. - 1 лист. - 1914 р.
- Ковалевський Максим Максимович, історик, соціолог, політичний діяч. - 534. - 9 арк. - 7 листів. - 1903, 1904, 1909-1911 рр.
- Ковалевський Олександр, літератор, секретар редакції часопису "Український студент", політичний діяч. - 535. - 8 с. - 4 листи. - 1912-1913 рр.
- Коваленко Григорій, літератор. - 305. - С. 29. - 1 лист. - 1902 р.
- Коваленко Олекса, поет, письменник, перекладач, діяч УПСР. - 537. - 33 с. - 15 листів. - 1905, 1906, 1908-1910, 1912, 1913, 1920, 1921 рр.
- Коваленко-Коломацький Григорій, письменник, публіцист, видавець полтавського часопису "Вісник життя і знання". - 536. - 67 с. - 28 листів. - 1897-1912 рр.
- Ковалів Стефан Стефанович, письменник, отець-катехит. - 538. - 3 с. - 2 листи. - 1911 р.
- Ковалівський Андрій Петрович, історик-арабіст. - 303. - С. 333-334. - 1 лист. - 1927 р.
- Ковілька Петро (Kowilka), професор з м.Відня. - 539. - 11 с. - 3 листи. - 1912 р.

- Козлов Сергій Федорович, історик з м.Ромен. - 87. - Арк. 39. - 1 лист. - 1927 р.
- Козловський Всеволод, громадський та політичний діяч, редактор газети "Громадська думка", чільний співробітник Львівської контори ЛНВ. - 540. - 155 с. (крім с. 141). - 83 листи. - 1907-1911 рр.; 871. - Арк. 112-113. - 1 лист. - 1911 р.
- Козловський Орест, вчитель рогатинської гімназії. - 303. - С. 335-338. - 1 лист. - 1913 р.
- Кокорудз Ілля, письменник, педагог, директор академічної гімназії у м.Львові. - 541. - 21 с. - 10 листів. - 1895, 1897, 1899, 1907-1909 рр.
- Кокуревич Осип, народний учитель з с.Плазів. - 303. - С. 339. - 1 лист. - 1898 р.
- Колесса Олександр Михайлович, видатний мовознавець, історик літератури, професор Львівського та Празького університетів, ректор Празького українського університету, громадський та політичний діяч. - 542. - 54 арк. - 38 листів. - 1894 - 1912 рр.
- Колесса Філарет Михайлович, видатний фольклорист, музикознавець, академік ВУАН. - 543. - 30 арк. - 20 листів. - 1901, 1905, 1906, 1909, 1910, 1927 рр.
- Коломійченко В. - 871. - Арк. 110-111. - 1 лист. - 1911 р.
- Комаров Михайло Федорович, видатний лексикограф, бібліограф, критик, фольклорист, громадський діяч. - 528. - С. 5-8. - 1 лист. - Б/д; 544. - 24 с. - 9 листів, 1 телеграма. - 1896-1897, 1899, 1900, 1904 рр; 545. - 19 с. - 6 листів. - 1901, 1904рр.; 873. - С. 288-289, 295-196. - 2 листи. - 1900 р.;
- [Конецький] І. - 874. - С. 25-26. - 1 лист. - 1905 р.
- Кониська М., дружина письменника Кониського О.Я. - 546. - 11 с. - 4 листи. - 1906, 1907, 1909 рр.
- Кониський Олександр Якович (псевд. О.Перебендя), відомий письменник, поет, публіцист, один із засновників НТШ, громадський діяч. - 547. - С. 353-534. - 97 листів. - 1892-1898 рр.; 871. - Арк. 87. - 1 лист. - 1889 р.; 873. - С. 197-198, 403-405. - 2 листи. - 1895 р.
- Кононенко Мусій С. (псевд. Школиченко), письменник, поет з

- Полісся, співробітничав у часописах “Зоря”, “Правда”, “Буковина”, “Дзвінок”, ЛНВ. - 548. - 8 с. - 4 листи. - 1898-1899 рр.
- Копач Іван, педагог, викладач класичних мов, голова т-ва “Баян”. - 549. - 83 с. - 31 лист. - 1895-1908 рр.; 871. - Арк. 90-91. - 1 лист. - 1896 р.
- Копержинський Кость, історик літератури, етнолог. - 550. - 9 с. - 4 листи. - 1927 р.; 45. - 1 лист. - 1927 р.
- Кордуба Мирон, історик, професор української історії Чернівецького, згодом Варшавського університету. - 551. - 142. - 142 арк. - 89 листів. - 1895-1912 рр.; 552. - 10 арк. - 5 листів. - 1927 р.
- Коренець Денис, історик, педагог у м.Перемишлі, управитель торгової школи “Просвіти” у м.Львові. - 553. - 87 с. - 34 листи. - 1894-1905, 1909, 1912 рр.
- Коренцева Ольга, перекладач, дописувач у ЛНВ з м.Перемишля. - 308. - С. 35 - 36. - 2 листи. - 1909 р.
- Кормош Теофіл, адвокат з м.Перемишля. - 871. - Арк. 76. - 1 лист. - 1906 р.
- Кор[нилович] С., історик з м.Ромен. - 306. - С. 24-26. - 1 лист. - 1927р.
- Королів Василь (псевд. Старий), письменник, громадський діяч, видавець, директор видавництва “Час” у м.Києві, співробітник редакції газети “Рада”, редактор часопису “Книгарь”. - 554. - 5 с. - 3 листи. - 1907, 1909, 1911 рр.
- Корсаков Дмитро Олександрович, історик, професор Казанського університету. - 303. - С. 340-341. - 1 лист. - 1913 р.
- Корчак Терентій Андрійович, служитель Полтавської духовної семінарії. - 555. - 10 с. - 6 листів. - 1914 р.
- Корш Федір Євгенович, видатний російський філолог, академік Петербурзької АН. - 556. - 12 с. - 3 листи. - 1910, 1912, 1914 рр.
- Кос Михайло, лікар-окуліст, співробітник газети “Діло”. - 557. - 23 с. - 10 листів. - 1903-1908 рр.
- [Коссак Іван], педагог, громадський та військовий діяч. - 871. - Арк. 349. - 1 лист. - 1924 р.
- Косач Ольга Петрівна (псевд. Олена Пчілка), визначна письмен-

- ниця, громадський діяч. - 558. - 3 арк. - 3 листи. - 1910, 1911 рр.; 874. - С. 66. - 1 лист. - 1907 р.
- Косевич Євген, адвокат, політичний діяч, засновник часопису "Молода Україна". - 559. - 9 с. - 3 листи. - 1897, 1902 рр.
- Косицький Теодор, скарбник університетської бібліотеки у м.Лейпцігу. - 560. - 2 арк. - 2 листи. - 1904-1905 рр.
- Котик Абрам, єврейський лінгвіст з м.Білостока. - 303. - С. 342-344. - 1 лист. - 1912 р.
- Котик Михайло (деякі листи підписані разом з П.Лавровим), співробітник київської контори ЛНВ. - 561. - 189 с. - 88 листів. - 1907-1910 рр.; 874. - С. 112, 136. - 1 лист. - 1909 рр.
- Котляревський Нестор Олександрович, історик російської літератури, академік Петербурзької АН. - 304. - С. 96. - 1 лист. - Б/д.
- Котович В., працівник друкарні, де друкувалася "Ілюстрована історія України". - 871. - Арк. 112-113. - 1 лист. - 1911 р.
- Коциловський Іосафат, перемишльський греко-католицький єпископ. - 871. - Арк. 92-93. - 1 лист. - Б/д.
- Коцовський Володимир, письменник, педагог, директор семінарії у м.Сокалі, співробітник редакцій газет "Зоря", "Діло". - 871. - Арк. 97. - 1 лист. - 1900 р.; 873. - С. 329-330. - 1 лист. - 1902 р.
- Коцюба Михайло, педагог, засновник і директор Першої приватної семінарії укр. педагогічного т-ва у м.Львові, почесний член львівської "Просвіти". - 871. - Арк. 101-102. - 1 лист. - 1906 р.
- Коцюбинський Михайло Михайлович, видатний письменник, громадський діяч, голова "Просвіти" у м.Чернігові. - 562. - 10 арк. - 5 листів, 3 телеграми. - 1907, 1909 рр.
- Кошовий В., земський статистик. - 303. - С. 358-363. - 2 листи. - 1907 р.
- Кравченко Василь Григорович, письменник з м.Житомира, етнограф. - 303. - С. 345-347, 349-350. - 2 листи. - 1907, 1909 рр.
- Кравченко Сергій, бажав працювати в книгарні НТШ (с.Основа). - 564. - С. 36. - 1 лист. - [1913 р.].
- Кравцов Йосип Арефович, нащадок запорозького козака з м.Новочеркаська. - 303. - С. 45-46. - 1 лист. - 1909 р.
- Кравцов Петро Семенович, помічник присяжного повіреного

- Санктпетербурзької судової палати, дописувач до ЛНВ. - 563.
- 4 с. - 2 листи. - 1908-1909 рр.
- Кравчук Степан, нотаріус, співредактор газети "Буковина". - 309.
С. 10-13. - 1 лист. - 1905 р.
- Красицький Фотій Степанович, видатний художник. - 565. - 13 с. -
7 листів. - 1906-1908, 1910 рр.
- Красов Н.Н., співробітник редакції збірника з національного
питання з м.Петербург. - 871. - Арк. 74-75. - 1 лист. - 1913 р.
- Красовський Леонід Васильович (псевд. Улагай Ігор), літератор, поет-
початківець з с.Ворожби на Курщині, дописувач у ЛНВ. - 308.
- С. 70. - 1 лист. - 1909 р.; 871. - Арк. 107-108. - 1 лист. - 1910 р.
- Крат Павло С., видавець українського часопису "Віра та знання" в
м.Торонто. - 566. - 5 арк. - 3 листи. - 1923 р.
- Кревецький Іван, історик Галичини ХІХ ст., завідуючий бібліотекою
НТШ. - 567. - 87 с. (крім с. 25). - 36 листів. - 1904-1913 рр.
- Кривинюк М. - 871. - Арк. 102. - 1 лист. - 1908р.
- Кривий Кипріан, селянин-передплатник газети "Село". - 303. -
С. 47. - 1 лист. - 1910 р.
- Крижанівський Аристарх М., історик, ченець ЧСВВ. - 568. - 10с. - 5 листів.
- 1899, 1901, 1903, 1904 рр.; - 871. - Арк. 98. - 1 лист. - 1902 р.
- Крижанівський Онисифор Васильович, поет. - 303. - С. 353-355. -
1 лист. - 1908 р.
- Крижанівських В.І. та О.І. - 308. - С. 5-7. - 2 листи. - 1900, 1905 рр.
- Кримський Агатангел Євтимович, видатний сходознавець. - 570. -
13 с. - 9 листів. - 1898, 1903-1905 рр.
- Криницький Рафаїл, ченець ЧСВВ з Бразилії. - 571. - 5 с. - 1 лист.
- 1913 р.
- Крип'якевич Іван Петрович, визначний історик України, професор
Львівського університету. - 573. - Арк. 425-440. - 12 листів. -
1905-1913 рр.
- Криска Стефан (з м.Дрогобича). - 308. - Арк. 38-39. - 1 лист. - 1913 р.
- Кричевський Василь Григорович, видатний художник і архітектор,
ілюстратор "Ілюстрованої історії України". - 572. - 9 с. - 5
листів. - 1908, 1912 рр.
- Кровецький Михайло, служник родини Грушевських у м.Львові. -
871. - Арк. 80-81. - 1 лист. - Б/д.

- Кропивницький Михайло Лукич, видатний драматург, режисер, театральний діяч. - 574. - С. 1-4. - 2 листи. - 1908, 1909 рр.
- Кручкович Бронислав, професор Львівського університету. - 569. - 5 с. - 4 листи. - 1899, 1910, 1911 рр.
- Крушельницька Соломія, видатна співачка. - 871. - Арк. 106. - 1 лист. - 1901 р.
- Крушельницький Антін Володиславович, письменник, педагог, громадський діяч. - 573. - Арк. 441-473. - 19 листів. - 1900-1912 рр.
- Крушельницький Михайло, студент філософського факультету Львівського університету, член української громади (м.Ряшів). - 574. - С. 5-12. - 5 листів. - 1900-1903 рр.
- Кугель І., редактор газети "Киевская мысль". - 871. - Арк. 83-84. - 1 лист. - Б/д.
- Кузеля Зенон, етнограф, бібліотекар Чернівецького університету, професор Українського інституту в Берліні. - 575. - Арк. 1-55, 58-107, 110-116. - 62 листи. - 1903-1912 рр.
- Кузів Василь, український громадський діяч з США, власник книжкового складу і крамниці "Січковий базар". - 576. - 138 арк. - 58 листів. - 1921-1923 рр.
- Кузьма Олекса, есперантист з м.Коломиї, співробітник газети "Діло". - 575. - Арк. 56-57, 108-109. - 2 листи. - 1907, 1913 рр.
- Кузьмич Григорій, різьбяр з м.Львова, учасник конкурсу на проект пам'ятника Т.Г.Шевченку в м.Києві. - 871. - Арк. 115. - 1 лист. - 1912 р.
- Кулачковський Ярослав, економічний діяч, один із засновників і перший директор українського кооперативного банку. "Дністер". - 310. - С. 12-13. - 1 лист. - 1902; 577. - 4 арк. - 3 листи. - 1898, 1901, 1906 рр.
- Кулик Іван Андріянович, студент Юріївського університету. - 310. - Арк. 12-13. - 1 лист. - 1902 р.
- Куліш Олександра Михайлівна (псевд. Барвінок Ганна), письменниця, дружина О.Куліша. - 578. - 56 арк. - 30 листів. - 1903-1909 рр.
- Кульчицький Лесь, громадський діяч з м.Коломиї. - 579. - 6 с. - 2 листи. - 1902, 1906 рр.

- Курганович Сергій, студент Київської духовної академії. - 304. - С. 62-63. - 1 лист. - 1910 р.
- Курдидик Дмитро, греко-католицький священник с.Цигани (Галичина). - 871. - Арк. 99-100. - 1 лист. - 1905 р.
- Куровець Д. - 303. - С. 356-357. - 1 лист. - 1907 р.
- Кутшеба Станіслав, польський історик. - 872. - С. 88 - 94. - 1 лист. - 1902 р.
- Кучинський А., діяч Київської Старої громади. - 304. - С. 9-10. - 1 лист. - 1896 р.
- Кушакевич Катерина, педагог, освітній діяч, кандидат на посаду в Куренівське училище. - 580. - 10 с. - 2 листи. - 1911 р.
- Кушнір Володимир, публіцист член редакції та адміністрації "Ukrainische Rundschau". - 581. - 17 с. - 11 листів. - 1908-1911 рр.

Л

- Лабенський Пилип, вчитель з м.Коломиї. - 303. - С. 364-366. - 1 лист. - 1913 р.
- Лавров П.П. - див. Тищенко Юрій.
- Лавров С. - див. Тищенко Юрій.
- Лагодинський Микола, посол до Австрійського парламенту від Галичини. - 311. - С. 13-14. - 1 лист. - 1912 р.
- Лазар Д. (з м.Блюмфільд, США) - 871. - Арк. 135-136. - 1 лист. - 1922 р.
- Лазаревський Олександр Матвійович, видатний історик Лівобережної України. - 873. - С. 196. - 1 лист. - 1895 р.
- Ламанський Володимир Іванович, історик-славіст, академік Петербурзької АН, редактор часопису "Живая старина". - 584. - 5 с. - 3 листи. - 1897, 1903, 1904 рр.; 874. - С. 21-23. - 1 лист. - 1905 р.
- Ланглюс Ч.Б. - 872. - С. 98-99. - 1 лист. - 1903 р.
- Ланкой-Ферман М. - 303. - С. 367-368. - 1 лист. - 1914 р.
- Лапін А.А., книжковий видавець з м.Смоленська. - 871. - С. 128. - 1 листівка. - 1905 р.
- Лаппо-Данилевський Олександр Сергійович, російський історик, академік Петербурзької АН. - 585. - С. 3-57. - 24 листи. - 1906-1914 рр.
- Ластовський В. (псевд. В.Ласт), білоруський історик, член редакції

- часописів “Наша ніва”, “Томан”, “Кривіч”, політичний діяч.
- 586. - 2 арк. - 2 листи. - 1911-1912 рр.
- Лебединська Клавдія Ничипорівна, мати Л.Лебединського. - 303. -
С. 371-373. - 1 лист. - 1911 р.
- Лебединський Леонід (псевд. Адамашко), письменник. - 303. -
С. 369-370. - 1 лист. - 1911 р.
- Лебединець М.М., студент Варшавського університету. - 311. -
С. 15-18. - 1 лист. - 1911 р.
- Лебединцев Феофіл Гаврилович, редактор часопису “Киевская
старина”. - 303. - С. 374-375. - 1 лист. - 1884 р.
- Левинський В., діяч національно-демократичної партії. - 308. - С. 77.
- 1 лист. - 1908 р.
- Левицька Марія. - 303. - С. 376-377. - 1 лист. - 1905 р.
- Левицький А., брат дружини М.Грушевського з м.-ка Скала. - 587.
- 68 с. - 23 листа. - 1896-1909 рр.
- Левицький Анатолій, польський історик. - 588. - 2 арк. - 2 листи. -
1895, 1899 рр.
- Левицький Василь, гімназійний вчитель у м.Сокалі. - 590. - С. 1-
6. - 2 листи. - 1911 р.
- Левицький Володимир (псевд. Василь Лукич), літератор, видавець,
редактор часопису “Зоря”, альманаху “Ватра”, календаря
“Просвіта”. - 589. - 36 с. - 11 листів. - 1895-1897 рр.
- Левицький Володимир, математик, голова Природничої секції
НТШ. - 590. - 135 с. - 46 листів. - 1895-1903, 1909 рр.; 599. -
С. 13-16. - 1 лист. - 1901 р.
- Левицький Євген, посол до Австрійського парламенту, редактор
газет “Будучність”, “Свобода”, “Діло”. - 591. - 100 с. - 40.
листів. - 1898-1911 рр.
- Левицький Зиновій, член комітету виставки домашнього промислу
в м.Коломії. - 303. - С. 378-381. - 1 лист. - 1912 р.; 592. -
5 арк. - 5 листів. - 1895, 1912 рр.
- Левицький Іван Омелянович, видатний бібліограф, голова бібліо-
графічної комісії НТШ, історик шкільництва Галичини. -
593. - 2 арк. - 2 листи. - 1896, 1903 рр.
- Левицький Кирило Л., сільський священик в Галичині. - 303. -
С. 385-388. - 1 лист. - 1911 р.

- Левицький Кость, адвокат, історик суспільно-політичної боротьби, засновник багатьох наукових студій, політичний і громадський діяч, посол до Галицького сейму. - 595. - 10 с. - 6 листів. - 1895, 1897, 1902 рр.
- Левицький Лев, повітовий суддя, судовий радник з м.Сколе. - 596. - 5 с. - 2 листи. - 1902, 1910 рр.
- Левицький Модест Олександрович, музичний діяч, диригент, засновник т-ва "Буковинський боян" та музичної школи ім. М.В.Лисенка у м.Чернівцях, племінник М.Грушевського. - 597. - С. 1-63. - 22 листи. - 1901-1913 рр.
- Левицький Модест Пилипович, письменник, публіцист, співробітник т-ва "Час". - 597. - С. 64-122. - 22 листи. - 1907-1913 рр.
- Левицький Олександр С., брат М.Грушевської, з м.Скали. - 587. - 68 с. - 23 листи. - 1896-1909 рр.
- Левицький Орест Іванович, історик звичаєвого права, архівіст, археограф, співробітник часопису "Киевская старина", співредактор "Записок УНТ". - 598. - 29 с. - 19 листів. - 1894-1895, 1906, 1905, 1909-1911 рр.
- Левицький Ф. (з м.Полтави). - 871. - Арк. 137. - 1 лист. - 1926 р.
- Левицький Юліан, педагог, директор української гімназії у м.Тернополі, автор оглядів у ЗНТШ. - 599. - С. 1-12, 17-21. - 9 листів. - 1896-1902 рр.
- Левіновський М. - 871. - Арк. 133-134. - 1 лист. - 1921 р.
- Леонтович Володимир Миколайович, письменник-меценат, громадський діяч, член-засновник т-ва Прихильників науки, літератури й штуки. - 600. - 112 с. - 55 листів. - 1896-1914 рр.
- Леронже А. (Leronge). - 872. - С. 103. - 1 лист. - 1897 р.
- Лесевич Володимир, відомий філософ. - 601. - 43 с. - 15 листів. - 1902-1905 рр.
- Леснін А. (Lesniņ) редактор "Slovanskeiho Prerhledu" (м.Прага). - 303. - С. 95. - 1 лист. - 1907 р.
- Лемкович Владислав (Lemkowicz), редактор "Miesiecznika Heraldycznego". - 871. - Арк. 159. - 1 лист. - 1909 р.
- Леціус Йосип, латиніст, приват-доцент класичної філології Київського університету, професор Київських Вищих жіночих курсів. - 602. - С. 4-5. - 1 лист. - 1911 р.

- Лешій Сев. (т-во “Учительська громада” у м.Львові). - 602. - С. 1-3.
- 2 листи. - 1910 р.
- Лешер Ермано (Loescher). - 872. - С. 100. - 1 лист. - 1903 р.
- Лизанівський Іван, член редакції і співробітник рйївської кон-
тори ЛНВ, політичний діяч, згодом міністр преси і
пропаганди УНР, видавець т-ва “Рух”. - 603. - 36 с. -
21 лист. - 1913 р.
- Лизогуб Федір Андрійович, політичний діяч, голова Полтавської
земської управи, згодом (за гетьманщини) голова Ради
міністрів. - 874. - С. 82-83. - 1 лист. - 1908р.
- Линниченко Іван Андрійович, професор російської історії
Одеського університету. - 303. - С. 390-392. - 1 лист. - 1894р.;
873. - С. 293-294, 305-307. - 2 листи. - 1900 р.
- Липинський Вячеслав Казимирович, видатний історик публіцист,
політичний діяч. - 604. - 164 с. (крім с. 19). - 55 листів. - 1908-
1913 рр.
- Липовець А., фотограф. - 303. - С. 382. - 1 лист. - 1911 р.
- Лисенко Андрій Віталійович, громадський діяч, брат М.В.Лисенка.
- 605. - 7 арк. - 7 листів. - 1908 р.
- Лисенко В.М., працівник харківської пошти. - 304. - С. 86-88. - 1
лист. - 1927 р.
- Лисенко Микола Віталійович, видатний композитор. - 606. - 40 арк.
- 27 листів (кілька на візитних картках). - 1894-1911 рр.
- Литвин Володимир, учитель. - 311. - С. 21-22. - 1 лист. - 1900 р.
- Литвиненко Андрій, архітектор (шукав помешкання для контори
ЛНВ у м.Києві). - 308. - Арк. 40. - 1 лист. - 1906 р.
- Литвиненко Омелян, служник М.Грушевського. - 309. - С 18-19. -
1 лист. - Б/д.
- Литвинович Михайло Н. - 871. - Арк. 138. - 1 лист. - Б/д.
- Лихтарович В. - 871. - Арк. 120-121. - 1 лист. - 1892 р.
- Личко Іван, письменник, дописувач у ЛНВ, член редакцій часописів
“Вільна Україна”, “Українська хата”, “Політичний діяч”. -
607. - 7 с. - 3 листи. - Б/д.
- Лікаренко (псевд. ?), перекладач. - 871. - Арк. 122, 123-124. - 2
листи. - 1894, 1895 рр., Б/д.
- Ліндвор Х. (Lindvor) - 872. - С.101 - 102. - 1 лист., - 1895 р.

- Лобач-Жученко Михайло Дем'янович, чоловік Марка Вовчка. - 608. - 8 с. - 2 листи. - 1913р.
- Лобода Андрій Митрофанович, етнограф, фольклорист, літературознавець, професор Київського університету. - 609. - 6 с. - 5 листів. - 1908 р.
- Лободовський Михайло (псевд. Дмитро Христинич), письменник, перекладач, видавець часопису "Порада" у м.Харкові. - 303. - С. 15-22. - 2 листи. - 1897 р.; 610. - 7 арк. - 4 листи. - 1897, 1910, 1911 рр.
- Лозинський Михайло, громадсько-політичний діяч, економіст, публіцист. - 567. - С. 25. - 1 лист. - 1907 р.; 611. - 15 арк. (крім Арк. 12). - 9 листів. - 1907, 1920, 1927 р.
- Лопарьов Хр., співробітник комітету по виданню пам'яток давньої писемності (СПб.). - 303. - С. 383-384. - 1 лист. - 1893 р.
- Лотоцький Лев, народний учитель з Бережанщини, історик. - 612. - 9 с. - 3 листи. - Б/д.
- Лотоцький Олександр Гнатович, літератор, історик, громадський діяч, провідний член української громади в м.Петербурзі. - 613. - 380 арк. - 201 лист. - 1894-1919 рр.; 622. - Арк. 73-74. - 1 лист. - [1903 р.].
- Лукаевич Григорій. - 871. - Арк. 129. - 1 лист. - 1908 р.
- Лукіна А. - 871. - Арк. 132. - 1 лист. - 1914 р.
- Лукич Л., працівник київської контори редакції ЛНВ. - 614. - 42 арк. - 32 листи. - 1906-1910 рр.; 615. - 15 арк. - 19 листів. - 1909-1910 рр.
- Лукіянович Денис, письменник, діяч української видавничої спілки у Львові. - 616. - 115 арк. - 84 листи. - 1897-1913 рр.; 874. - С. 124, 107-108. - 2 листи. - 1909р.
- [Лупиневич] П., співробітник Міністерства народної освіти (СПб.), сприяв виданню "Первой учебной книги славянского языка" С.Ф.Грушевського. - 617. - 8 арк. - 6 листів. - 1902 р.
- Луценко Ганна, поетеса. - 308. - Арк. 41-42. - 1 лист. - 1908 р.
- Луценко Іван, відомий громадсько-політичний діяч, організатор відкриття пам'ятника І.Котляревському в м.Полтаві. - 871. - Арк. 127. - 1 лист. - 1903 р.

- Луцкевич Антон, білоруський громадський діяч, редактор журналу "Наша ніва". - 618. - 4 с. - 3 листи. - 1910, 1911 рр.
- Луцкевич Іван, білоруський громадський діяч. - 871. - Арк. 131. - 1 лист. - 1914 р.
- Луцкевич Наполеон, уповноважений будівельної контори з м. Львова. - 872. - С. 151. - 1 лист. - 1901 р.
- Лучаківська Марія. - 309. - С. 21. - 1 лист. - 1911 р.
- Любавський Матвій Кузьмич, російський історик. - 303. - С. 389. - 1 лист. - 1912 р.
- Любич-Яновський Борис, студент з м.Льєжа. - 871. - Арк. 125-126, 341. - 2 листи. - 1899, 1900 рр.
- Лютницька Лідія, вчителька з с. Старої Синяви, передплатник ЛНВ. - 308. - С. 43. - 1 лист. - 1908 р.
- Лютницький А., перекладач з польської мови. - 303. - С. 393-396. - 1 лист. - 1909 р.
- Лященко Аркадій Іоакимович, історик права, рецензент ЗНТШ у петербурзькій пресі. - 305. - С. 25-28. - 1 лист. - 1900 р.

М

- Мазон Андре (Mason), французький історик-славіст. - 619. - 10 арк. - 8 листів. - 1920-1921 рр.; 871. - Арк. 5. - 2 листи. - 1927, 1928 рр.
- Майков В. - 871. - Арк. 154. - 1 лист. - 1895 р.
- Макаренко К., завідуючий книжковою торгівлею в благодійному т-ві (м.Львів). - 620. - Арк. 2-3. - 2 листи. - Б/д.
- Макаренко Микола Омелянович, видатний мистецтвознавець і археолог. - 620. - Арк. 1, 4-5. - 3 листи. - 1905, 1912, 1914 рр.
- Макаров Олексій, представник М.Грушевського на аукціоні-продажу бібліотеки професора М.С.Кутора. - 303. - С. 397-398. - 1 лист. - 1906 р.
- Макарушка Остап, громадський діяч, вчитель у м.Коломиї. - 621. - 34 с. - 16 листів. - 1895-1902 рр.
- Маковей Осип, відомий письменник, співробітник ЛНВ. - 622. - 91 арк. (крім арк. 73-74, 81). - 62 листи. - 1896-1906 рр.
- Максимов Володимир Лаврентійович, інженер, архітектор будинку

- М.Грушевського в м.Києві. - 624. - 15 арк. - 19 листів (деякі на візитних картках). - 1909 р.
- Максимов Є. - 623. - С. 1. - 1 лист. - 1891 р.
- Максим'як Іван. - 623. - С. 4. - 1 лист. - Б/д.
- Макушенко Іван, художник. - 871. - Арк. 164. - 1 лист. - 1907 р.
- Малеванський Костянтин, працівник спілки з м.Радомишля. - 309. - С. 99-100. - 1 лист. - 1927 р.
- Малич Іван, співробітник редакції газети "Село". - 303. - С. 399-400. - 2 листи. - 1910-1911 рр.
- Манастирський Вітовт, інженер-землемір з м.Львова. - 650. - 7 с. - 1 лист і 3 плани-креслення. - 1906 р.
- Мандичевський Іван, літературознавець, видавець "Слова о полку Ігоревім" у м.Станіславі. - 303. - С. 401-402. - 1 лист. - [1918 р.].
- Марисюк Франко, доктор філософії з м.Відня, перекладач. - 625. - 24 арк. - 13 листів. - 1903-1914 рр.
- Маркевич Олексій Іванович, історик, професор Одеського університету. - 628. - 171 с. - 50 листів. - 1896-1903 рр.; 629. - С. 23-23. - 1 лист. - 1903 р.; 783. - С. 152-155. - 1 лист. - 1895 р.; 874. - С. 5-8. - 1 лист. - 1905 р.
- Маркевич Богдан, син письменниці Марка Вовчка. - 626. - 30 с. - 9 листів. - 1907-1909 рр.
- Марков М., директор 1-ої Тифліської гімназії. - 303. - С. 403-404. - 1 лист. - [1893 р.]; 623. - С. 2-3. - 1 лист. - 1891 р.; 871. - Арк. 153. - 1 лист. - 1894 р.
- Маркович (Маркевич) Дмитро, письменник, видавець альманаху "Степ", де друкувалися перші художні твори М.Грушевського. - 627. - 8 с. - 3 листи. - 1903 р.; 630. - 3 арк. - 2 листи. - 1886, 1910 рр.; 873. - С. 1-3. - 1 лист. - 1886 р.
- Мар[тинов] Ст. - 871. - Арк. 165. - 1 лист. - 1910 р.
- Мартинович Порфирій Денисович, художник, колекціонер-етнограф, ілюстратор "Енеїди" І.Котляревського. - 631. - 14 с. - 3 листи. - 1927-1928 рр.
- Мартинюк І. - 303. - С. 405. - 1 лист. - 1913 р.
- Марцин[чак] Ст. - 871. - Арк. 165. - 1 лист. - 1910 р.

- [Марс] Станіслав. - 872. - С. 105-106. - 1 лист. - 1898 р.
- Масегіц Хелена (Masegic). - 633. - 11 с. - 6 листів. - 1909-1913 рр.
- Маслов Сергій Іванович, визначний історик літератури та книгодрукування. - 303. - С. 406. - 1 лист. - 1906 р.
- Матвієв Іван, професор Львівської академічної гімназії. - 303. - С. 407-410. - 2 листи. - 1894, 1901 рр.
- Матвіїв Василь, статистик гірничопромислової справи Півдня Росії. - 632. - 4 арк. - 3 листи. - 1910-1911 рр.
- Матушевський К., викладач Симферопольського духовного училища. - 634. - С. 10. - 1 лист. - 1895 р.
- Матушевський Федір Павлович, письменник, публіцист, редактор часописів "Громадська думка", "Рада", "Комашня", співробітник редакцій КС, ЛНВ, "Української життя", один із засновників видавництва "Вік". - 634. - С. 1-9, 11-78. - 29 листів. - 1896, 1899, 1905, 1908, 1911 рр.; 873 - С. 336-337. - 1 лист. - 1898 р.
- Мацієвич Левко, громадський діяч, льотчик. - 871. - С. 162-163. - 1 лист. - 1907 р.
- Мачиха Василь – див. Бодруб Іван.
- Мегединюк Петро, народний майстер по виготовленню ременів з с.Річки. - 871. - Арк. 160. - 1 лист. - 1905 р.
- Меєрбек Ван, власник видавничої фірми в Голландії. - 636. - 9 арк. - 8 листів. - 1902-1904 рр.; 873. - С. 361-362, 363-364. - 2 листи. - 1903 р.
- Мекелит Михайло. - 304. - С. 16. - 1 лист. - 1899 р.
- Меленевський М., голова української кооперативної спілки пресової скриби у м.Лондоні. - 871. - Арк. 168-173. - 1 лист. - 1913 р.
- Мелень Теофіль, перекладач. - 309. - С. 23-24. - 1 лист. - 1904 р.
- Мельник Михайло Романович. - 871. - Арк. 303. - 1 лист. - Б/д.
- Мельник Олексій, професор Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту. - 303. - С. 411-412. - 1 лист. - 1928 р.
- Мельников М.П., книжковий торговець у м.Петербурзі. - 871. - Арк. 157. - 1 лист. - 1898 р.
- Менделевич І., бібліотекар Одеського т-ва поширення освіти серед євреїв Росії. - 303. - С. 414. - 1 лист. - 1907 р.
- Меценецька Людмила. - 309. - С. 14-17. - 1 лист. - 1910 р.
- Мешедє К. - 872. - С. 107-109. - 1 лист. - 1911 р.

- Микитяк Андрій, студент філософського відділення Віденського університету. - 305. - С. 33-36. - 1 лист. - 1904 р.
- Миловидов Л.В., історик Чернігівщини. - 303. - С. 206-207. - 1 лист. - 1927 р.
- Милорадович Борис, художник, збирач української старовини, ілюстратор творів М.Грушевського. - 303. - С. 437-439. - 1 лист. - Б/д.
- [Миретов] Іван, перекладач Т.Шевченка. - 306. - С. 19-21. - 1 лист. - 1910 р.
- Мирний Панас (справж. Рудченко), видатний письменник. - 871. - Арк. 237. - 1 лист. - 1913 р.
- Миролюбов В., російський публіцист, редактор журналу "Заветы" (СПб.). - 637. - 4 арк. - 4 листи. - 1913 р.
- Михайлов П., управитель друкарні П.Барського у м.Києві. - 871. - Арк. 118. - 1 лист. - 1906 р.
- Михальчук Костянтин Петрович, визначний мовознавець, діалектолог, громадський діяч; співредактор "Записок УНТ". - 638 - 11 арк. - 9 листів. - 1899, 1908, 1913-1914 рр.
- Михняк Митрофан, ченець ЧСВВ з м.Тернополя. - 304. - С. 29-32. - 1 лист. - 1904 р.
- Мицюк Олександр (псевд. Мандрівець), економіст-аграрник, професор Української господарської академії у м.Подобрадах та Українського університету в м. Празі. - 639. - 5 арк. - 2 листи. - 1907, 1921 рр.
- [Мишко М.]. - 873. - С. 351-352. - 1 лист. - 1903 р.
- Мишковський С.Л. - 303. - С. 37-40. - 2 листи. - 1899, 1900 рр.
- Мишуга Олександр Пилипович, видатний оперний співак, педагог. - 640. - 2 арк. - 2 листи. - 1907-1908 рр.
- Міхалевич Норберт (Michalewicz), працівник Львівського бернардинського архіву. - 641. - 3 арк. - 3 листи. - 1903-1904 рр.
- Міхновський Микола Іванович, публіцист, видавець тижневика "Сніп" у м.Харкові, видатний ідеолог самостійництва. - 642. - 3 арк. - 3 листи. - 1897, 1909 рр.
- Мищенко Людмила, дружина Мищенка Ф.Г., професора класичної літератури Київського університету, члена "Старої громади". - 643. - 3 арк. - 2 листи. - 1927 р.
- Міяковський Володимир Варламович, історик-архівіст, студент

- Петербурзького університету, згодом директор КЦА. - 644.
- 10 с. - 6 листів. - 1909-1910 рр.
- Могиллянська Марія Миколаївна, співробітниця редакції часопису
"Украинский вестник" (СПб.). - 645. - 10 с. - 4 листи. - 1907,
1913 рр.
- Могиллянський Михайло Михайлович, письменник, літературний
критик, публіцист, перекладач українських творів росій-
ською мовою, в тому числі оповідань М.Грушевського. - 646.
- 27 арк. - 23 листи. - 1911-1914 рр.
- Модзалевський Вадим Львович, історик, генеолог, архівіст,
археограф. - 648. - 23 арк. - 17 листів. - 1912-1914 рр.
- Мокляк Л., передплатник ЛНВ з м.Житомира. - 308. - Арк. 44. -
1 лист. - 1906 р.
- Молчановський Нікандр, історик Поділля, співробітник редакції
"Киевской старины". - 649. - 7 с. - 4 листи (один з них, с. 1-
2, до В.Б.Антоновича). - 1893, 1896, 1900, 1901 рр.
- Монсен Адела (Monsen). - 871. - Арк. 155-156. - 1 лист. - 1896 р.
- Мордовець Данило, український та російський письменник. - 822. -
С. 3. - 1 лист. - 1898 р.
- Мороз Дмитро, студент філософського відділення Львівського
університету. - 871. - Арк. 158. - 1 лист. - 1903 р.
- Мороз Петро, учитель приватної української гімназії у м.Рогатині.
- 871. - Арк. 174. - 1 лист. - 1914 р.
- Морфілл У.Р. (Morfill), професор Оксфордського університету,
автор статей про українську літературу та Т.Г.Шевченка. -
647. - 11 арк. - 6 листів. - 1903, 1905, 1906, 1909 рр.; 874. -
С. 28-29. - 1 лист. - 1906 р.
- Москальов Василь Іванович, службовець Київського банку. - 871. -
Арк. 166-167 - 2 листи. - 1911 р., Б/д.
- Мосора Михайло, священник. - 303. - С. 46. - 1 лист. - 1900 р.
- Мочульський Михайло, літературознавець, етнолог, співробітник
книгарні НТШ. - 651. - 42 арк. - 26 листів. - 1898, 1907-
1914рр.; 871. - Арк. 177-178, 180. - 2 листи. - 1927 р.
- Мошкомуха-Коссак Ольга. - 871 - Арк. 175-176. - 1 лист. - 1924 р.
- Мровий Валеріан, учень М.Грушевського. - 303. - С. 84-87. - 1 лист.
- 1907 р.

- Мудрак Ю. - 652. - 64 с. (крім с. 44-45). - 26 листів. - 1903-1905 рр.
Мудрицький Стефан, студент-правник Львівського університету. -
652. - С. 44-45. - 1 листівка. - 1904 р.
Муретов Іван, секретар українського гуртка у м.Парижі, член
редакції журналу "Былое", організатор перекладів праць
М.Грушевського французькою мовою. - 653. - 19 с. - 6 листів.
- 1908-1910 рр.
Мякотін Венедикт, російський історик, дослідник історії України
XVI-XVIII ст., працівник часопису "Русское богатство". - 654.
- 10 с. - 6 листів і 1 телеграма. - 1909-1914 рр.

Н

- Навашин Ф. - 874. - С. 160-163. - 1 лист. - 1910 р.
Нагірний Василь, художник. - 655. - 14 с. - 9 листів. - 1897-1901,
1912 рр.
Назаріїв Олекса, співробітник бібліотеки та директор музею НТШ.
- 656. - 32 с. (крім с. 11). - 15 листів. - 1908-1913 рр.
Науменко Володимир Павлович, філолог і літературознавець,
редактор часопису "Киевская старина". - 656. - С. 11. - 1
лист. - 1911 р.; 657. - 9 с. - 8 листів. - 1901, 1902, 1905, 1907,
1909, 1910 рр.
Негребецький Іван, видавець часопису "Господарь" у м.Перемишлі,
священик з Залісся. - 871. - Арк. 187-188. - 1 лист. - 1902 р.
Некрасов А., російський дослідник давньоруської книги, професор
Московського університету. - 303. - С. 202-206. - 2 листи. -
1927 р.
Некрасов Н., член Державної думи, укладач статистичних збірників
з національного питання. - 871. - Арк. 74-75. - 1 лист. - 1913 р.
Непорожна Марія Семенівна, письменниця. - 303. - С. 82-83. - 1
лист. - 1906 р.; 874. - С. 57-63, 72-83. - 2 листи. - 1907, 1908 рр.
Неронович Євген, член української студентської громади у
Петербурзі, співробітник часописів "Українське студент-
ство", "Голос політехніка". - 659. - 14 с. (деякі підписані
також і О.Ковалевським). - 5 листів. - 1910-1913 рр.
Неутрієвський І., фольклорист з м.Краснограда. - 871. - Арк. 190-
193, 196-197. - 3 листи. - 1927 р.

- Несторовський Н., автор книги "Бессарабские рисунки". - 306. - С. 9.
- 1 лист. - 1905 р.
- Нечипоренко Прокіп, член Археографічної комісії ВУАН, копіював документи в "Древлехранилище" в м.Москві. - 660. - 7 с. - 3 листи. - 1927 р.
- Нечуй-Левицький Іван Семенович, видатний письменник. - 594. - 49 арк. - 24 листи. - 1884-1886, 1897-1900, 1902, 1904-1906 рр.; 716. - С. 2-3. - 1 лист. - 1884 р.
- Нікольський Олександр Іванович, член Державної думи від м.Одеси. - 871. - Арк. 189-190. - 1 лист. - 1911 р.
- Нідерле Любор (Niederle), видатний чеський славіст, археолог та етнограф, професор Празького університету. - 661. - 14 с. - 7 листів. - 1898, 1899, 1912, 1914 рр.
- Ніжанковський Остап, композитор. - 303. - С. 56. - 1 лист. - 1902 р.
- Нікітенко Н., просвітній діяч у м. Єлизаветграді, кореспондент газети "Життя і слово". - 307. - С. 2. - 1 лист. - 1897 р.
- Ніковський Андрій Васильович, публіцист, літературознавець, філолог, політичний діяч, редактор газети "Рада". - 308. - С. 45-48. - 3 листи. - 1909, 1913 рр.
- Ніколаєв Кирик Н., власник книгарні в м.Москві. - 303. - С. 67-70. - 2 листівки. - 1903, 1905 рр.
- Новак Аполінарій, український громадський діяч в Канаді, співредактор журналу "Канадійський фермер". - 662. - 5 с. - 2 листи. - 1909 р.
- Новицька М., дочка відомого шевченкознавця. - 303. - С. 175-179. - 1 лист. - 1912 р.
- Новицький Олексій Петрович, історик мистецтва, шевченкознавець. - 307. - С. 1. - 1 лист. - 1911 р.; 663. - 74 с. - 31 лист. - 1907-1914 рр.
- Новицький Олександр Миколайович. - 309. - С. 22. - 1 лист. - 1904 р.
- Новодворський Олександр Миколайович. - 309. - С. 22. - 1 лист. - 1904 р.
- Новсядловський Антоній. - 871. - Арк. 182-183, 184-185. - 2 листи. - 1897, 1898 рр.
- Нойвонер Б. (Neuwohner), власник цегляного заводу у м.Львові. - 658. - 16 с. - 8 листів. - 1902 р.

Носсіг Феліцій (Nossig), львівський лікар. - 664. - 4 с. - 2 листи. - 1905 р.

О

Обнинський Віктор Петрович, член Державної думи, відомий російський політичний діяч-федераліст. - 665. - 20 с. - 14 листів. - 1912-1914 рр.; 721. - Арк. 173. - 1 лист. - Б/д.

Огієнко Іван Іванович, видатний лінгвіст, історик мови і культури. - 666. - 29 с. - 17 листів. - 1907, 1909-1914 рр.

Оглоблін Микола Миколайович, російський історик-архівіст, археограф архіву Міністерства іноземних справ. - 667. - 15 с. - 3 листи. - 1892, 1895 рр.; 847. - С. 3. - 1 лист. - 1892 р.

Огонівський Г., доцент, викладач української мови у Львівській торговельній школі. - 311. - С. 23-24. - 1 лист. - 1906 р.

Огонівський Петро, голова львівської "Просвіти", математик. - 305. - С. 63-64. - 2 листи. - 1909, 1910 рр.

Огородников Ф.П., колекціонер з м.Катеринослава. - 304. - С. 70-71. - 1 лист. - Б/д.

Огородний Кость, співробітник українських видавництв у м.Львові і Києві, швагер П.Капельгородського. - 309. - С. 25. - 1 лист. - 1907 р.

Озаркевич Євген, лікар, голова "Народної лічниці", голова українського лікарського т-ва, редактор його органу "Здоров'я" та часопису НТШ "Лікарський збірник". - 668. - 58 с. - 22 листи. - 1898-1910 рр.

Озерський Юрій, член колегії Наркомпросу УРСР. - 45. - С. 1. - 1 лист. - 1927 р.

О'Коннор-Вілінська В., письменниця. - 303. - С. 105, 180. - 2 листи. - 1911, 1913 рр.

Октоїч Тихомир, професор Бієградської гімназії, член "Матиці Сербської". - 306. - С. 10-12. - 1 лист. - 1906 р.

Окунев М. - 305. - С. 30-32. - 1 лист. - 1904 р.

Окунівський Теофіль, адвокат, громадський та політичний діяч, посол до Австрійського парламенту, член Української

- національної ради УНР. - 669. - 31 арк. - 23 листи. - 1898, 1904, 1907, 1912 рр.; 871. - Арк. 202. - 1 лист. - 1912 р.
- Олесницький Євген, адвокат, один із засновників народовської та націонал-демократичної партії, журналіст-перекладач, редактор журналу “Зеркало”, видавець “Русько-української бібліотечки”. - 670. - 24 с. - 17 листів. - 1898, 1902, 1903, 1906-1913 рр.; [871. - Арк. 62. - 1 лист. - 1911р.].
- Олесь Олександр Іванович (справж. Кандиба), видатний поет. - 671. - 76 с. - 39 листів. - 1907-1913 рр.; [375. - Арк. 26-27. - 1 лист. - Б/д.].
- Ольшевська Ганна. - 871 - Арк. 203-204. - 1 лист. - 1903 р.
- Ольшевський Владислав. - 872. - С. 112-113. - 1 лист. - 1906 р.
- Ольшевський С. (з фірми по продажу нафти і палива). - 872. - С. 114-115. - 1 лист. - 1904 р.
- Онишкевич Степан, священник, громадський та політичний діяч, посол до Австрійського парламенту, член “Видавничої спілки” у м.Львові, організатор філій т-ва “Сільський господар”. - 871. - Арк. 198-199. - 2 листи. - 1900, 1906 рр.
- Опоков Захарій, дід М.Грушевського по материнській лінії. - 279. - 11 арк. - 6 листів. - 1890-1910 (разом з І.Опоковим); 873. - С. 14-17, 18-21. - 2 листи. - 1888, 1889 рр.; 874. - С. 233-234 (разом з І.Опоковим). - 1 лист. - Б/д.
- Орловський Михайло Миколайович, лікар, кооператор, видавець і перекладач. - 308. - С. 49-51. - 2 листи. - 1908-1909 рр.
- Орловський Роман, священник. - 308. - Арк. 52. - 1 лист. - 1893 р.
- Орловські, племінниці М.Грушевського. - 299. - 2 листи. - 1892, 1894 рр.
- Осинський Юрій. - 308 - С. 53. - 1 лист. - 1904 р.
- Отченаш Д., працівник залізниці з Волині. - 871. - Арк. 200-201. - 1 лист. - 1907 р.
- Охрімович Володимир, адвокат, громадський і політичний діяч, літератор, заступник голови НТШ, голова його Статистичної комісії, редактор газети “Діло”. - 672. - Арк. 36-51 (16 арк.) - 13 листів. - 1897-1900, 1902, 1910, 1911 рр.

П

- Павинський А., директор Варшавського головного архіву. - 871. - Арк. 208-209. - 1 лист. - 1894 р.
- Павлик Михайло, відомий письменник, публіцист, громадський і політичний діяч. - 673. - 169 арк. - 120 листів. - 1895-1904 рр.
- Павловський Мефодій Іванович, редактор газети "Рада". - 303. - С. 431-433. - 1 лист. - [1907 р.].
- Павловський Юхим, студент-медик Томського університету. - 310. - С. 14-15. - 1 лист. - 1899 р.
- Павловський Ян (Pawłowski). - 872. - С. 117. - 1 лист. - 1912 р.
- Павлуцький Григорій Григорович, історик мистецтва, професор Київського університету, співробітник УНТ. - 674. - 9 с. - 4 листи. - 1908 р.
- Падалка Лев, історик, статистик, краєзнавець з Полтавщини. - 675. - 19 арк. (крім арк. 16). - 10 листів. - 1895-1902 рр.
- Падеревський Йосип. - 675. - Арк. 16. - 1 лист. - 1902 р.
- Пайскер Ян (Peisker), німецький історик старослов'янської культури, професор університету в м. Граці. - 676. - 14 с. - 6 листів. - 1907-1911 рр.
- Пальмієрі Ауреліо (Palmieri), директор слов'янського інституту Східної Європи. - 872. - С. 118, 119-120. - 2 листи. - Б/д.
- Панейко Василь, журналіст, редактор львівського журналу "Діло", громадський діяч. - 677. - 18 с. - 12 листів. - 1907-1911 рр.
- Панкевич Кл., завідувач книгарнею НТШ. - 678. - 6 арк. - 5 листів. - 1903-1905, 1909 рр.; 95. - Арк. 1-2. - 1 лист. - 1922 р.; 96. - Арк. 738, 746-747. - 2 листи. - 1921 р.
- Панков Олександр Олександрович, російський історик церковних відносин з Санкт-Петербургу. - 303. - С. 59. - 1 лист. - 1902 р.
- Паньківський Кость Федорович, економіст, громадський і кооперативний діяч у м. Львові, редактор календарів "Просвіти", "Зорі", видавець "Дрібної бібліотеки" та "Краєвого союзу кредитового". - 303. - С. 429. - 1 лист. - Б/д.; 679. - 12 арк. - 12 листів. - 1896-1902, 1909, 1913-1914 рр.
- Пападжанов Михайло, гімназичний знайомий М.Грушевського по м.Тифлісу. - 871. - Арк. 206-207. - 1 лист. - 1888 р.

- Папенгут Павло, видавець мапи Птолемея. - 303. - С. 140-152. - 1 лист. - 1911 р.
- Парфеиенко Ю.К., мати дружини Олександра Грушевського. - 282. - 14 арк. - 9 листів. - 1912-1914 рр.
- Пархоменко Володимир, історик Київської Русі, професор Київського та Дніпропетровського інститутів народної освіти. - 680. - 5 с. - 2 листи, 1 телеграма. - 1927 р.
- Пахаревський Леонід, письменник, перекладач, актор. - 681. - 3 арк. - 3 листи. - 1908-1910 рр.
- Пацьора Павло, управитель будинку М.Грушевського по вул. Паньківській, 9 у м.Києві. - 682. - 43 с. - 19 листів. - 1910-1912 рр.; 871. - Арк. 221. - 1 лист. - 1909 р.
- Пачовський Василь, поет. - 871. - С. 225-226 - 1 лист. - 1908 р.
- Пачовський Михайло Іванович, письменник, педагог, етнограф, фольклорист, директор української приватної гімназії в м.Долині. - 683. - 8 с. - 5 листів. - 1901, 1902, 1908 рр.
- Пашкевич Олександр, студент з м.Самбора. - 303. - С. 65-66. - 1 лист. - 1903 р.
- Пашук О., працівник видавничої спілки у м.Львові. - 684. - 15 арк. - 8 листів. - 1903-1910 рр.
- Пашуля Михайло, поет-початківець. - 308. - С. 79, 84. - 2 листи. - 1910 р.
- Пеленський Йосип, історик культури і мистецтва, професор університету у м.Кам'янці. - 685. - 9 с. - 3 листи. - 1906, 1911, 1927 рр.
- Пелехін (Пелех) Павло, лікар, професор військово-медичної академії у Петербурзі, меценат. - 686. - 14 с. - 5 листів. - 1898, 1899, 1902 рр.; 871. - С. 212, 213. - 2 листи. - 1898 р.; 873. - С. 259-261. - 1 лист. - 1899 р.
- Пентковський Казімеж (Pientkowski). - 872. - С. 123-124. - 2 листи. - 1903 р.
- Перетц Володимир Миколайович, філолог, історик середньовічної літератури, професор Київського університету, голова філологічного відділу УНТ у м.Києві, академік. - 687. - 204 арк. - 137 листів. - 1896-1914, 1927 рр.
- Періг Ісак. - 87. - Арк. 33. - 1 лист. - 1913 р.
- Петлюра Симон Васильович, громадський та політичний діяч,

- редактор часопису “Украинская жизнь”, секретар газети “Рада”, співробітник редакції часопису “Слово”, бухгалтер промислового “Восточного общества” в м.Москві. - 688. - 28 с. - 12 листів (1 разом з О.Саліковським, 1 колективна телеграма). - 1907-1914 рр.
- Петренко Петро, вчитель. - 689. - 3 с. - 2 листи. - 1912 р. - Б/д.
- Петров Микола Іванович, історик літератури, професор Київської духовної академії. - 304. - С. 72-77. - 3 листа (2 на візитках). - 1910 р.
- Петрів Михайло І. (псевд. Гардовий), політичний діяч, автор нового статуту УПСР. - 691. - 14 арк. - 2 листи. - 1920 р.
- Петров О. - 690. - 6 с. - 4 листи. - 1907-1910 рр.
- Петровський Микола Неонілович, історик, професор Ніжинського інституту народної освіти. - 692. - 8 с. - 5 листів. - 1927 р.
- Петрусяк Іван, інженер. - 309. - С. 59-61. - 1 лист. - 1927 р.
- Петрушевич Іван, відомий історик. - 693. - 10 арк. - 9 листів. - 1898-1899, 1910 рр.; 871. - Арк. 186. - 1 лист. - 1901 р.
- Петрушевський П., етнограф, краєзнавець з м.Запоріжжя. - 303. - С. 30-33. - 1 лист. - 1897 р.
- Пилинський К. (з Парижа). - 694. - 7 с. - 2 листи. - 1899 р.
- Пилипенко Борис Кузьмович, музейний працівник з м.Харкова. - 309. - С. 64-65. - 1 лист. - 1927 р.
- Пилипенко Денис, робітник друкарні. - 695. - 15 с. - 5 листів. - 1894-1896 рр.
- Пипін Олександр Миколайович, видатний російський славіст, редактор “Известий ОРЯС”, академік. - 303. - С. 71-73. - 1 лист. - 1904 р.
- Питляр Гр. - 696. - 3 арк. - 2 листи. - 1897-1899 рр.
- Пігуляк Дарій, підучитель у с.Лашківці. - 871. - Арк. 211. - 1 лист. - 1896 р.
- Пігуляк Єр[онім]. - 871. - Арк. 210. - 1 лист. - 1896 р.
- Піонтковський М., учитель. - 309. - С. 62-63. - 1 лист. - 1912 р.
- Піснячевський Віктор, студент Петербурзької військово-медичної академії, писав публіцистичні статті до газети “Рада”, ЛНВ. - 697. - 37 арк. - 11 листів. - 1907-1909 рр.
- Пічета В., відомий історик, дослідник Полтавщини. - 698. - 3 с. - 2 листи. - [1913 р.].

- Плетньова Надія Василівна, власниця київської квартири, де мешкав М.Грушевський. - 699. - 3 арк. - 3 листи. - 1894-1896 рр.
- Плодер Август (Pioder). - 872. - С. 121-122. - 1 лист. - 1912 р.
- Погодін Олексій Львович, професор Петербурзького університету, співробітник журналу "Вестник Европы", редактор часопису "Московский еженедельник". - 700. - 18 арк. - 12 листів. - 1909-1910 рр.
- Подгурський Богуслав (Podgórski), студент 4 курсу Львівського університету. - 872. - С. 138. - 1 лист. - 1910 р.
- Подкрайчек Ігн[ацій] (Podkrajček). - 872. - С. 126. - 1 лист. - 1894 р.
- Подолінський Мирон, священник з м.Перемишля. - 871. - Арк. 219. - 1 лист. - 1902 р.
- Подіятецький, священник з м-ка Монастирі. - 871. - Арк. 217-218. - 1 лист. - 1901 р.
- Полівка Іржі (Polivka), чеський славіст, член ВУАН. - 96. - Арк. 698. - 1 лист. - 1927 р.; 872. - С. 130-132. - 1 лист. - 1914 р.
- Полонська (Василенко) Наталія Дмитрівна, історик, дружина Василенка Н.П. - 304. - С. 78-82. - 1 лист. - [1911-1912рр.].
- Поль Адам Вільгельмович, засновник і керівник Катеринославського краєзнавчого музею. - 303 - С. 41-42 - 1 лист. - 1889 р.
- Полянський Ст[аніслав] (з м.Підбужа). - 306. - С. 13. - 1 лист. - 1900 р.
- Понятенко Прокіп, управитель контори газети "Рада". - 701. - 25 с. - 12 листів. - 1899, 1908, 1910-1912 рр.
- Попович Дом[етій], студент з м.Коломиї. - 702. - 4 арк. - 3 листи. - 1909-1911 рр.
- Попруженко Михайло Георгієвич, літературознавець, приват-доцент Новоросійського університету. - 303. - С.6-7, 8-9. - 2 листи. - 1895 р.
- Порубальський, громадський діяч з Буковини. - 871. - Арк. 220. - 1 лист. - 1902 р.
- Порш Микола Володимирович, статистик, політичний діяч, член УСДРП. - 703. - 10 с. - 4 листи. - 1910-1912 рр.
- Посацький Лев, студент-правник з м. Коломиї. - 871. - Арк. 214-216. - 1 лист. - 1899 р.
- Починок Телютей, український діяч з США. - 871. - Арк. 228. - 1 лист. - 1923 р.

- Пресняков Олександр, видатний російський історик. - 303. - С. 180-184. - 2 листи. - 1914 р.
- Прийма Іван, вчитель чернівецької гімназії. - 305. - С. 49-51. - 1 лист. - 1908 р.
- Прокопович Вячеслав (псевд. Волох Сергій), публіцист, історик, політичний діяч, літературний оглядач в ЛНВ. - 396. - 2 арк. - 2 листи. - 1902, 1903 рр.; 974. - С. 1-2. - 1 лист. - 1905 р.
- Прохаска Антоні, польський історик. - 305. - С. 19-24. - 1 лист. - 1899р.
- Проценко Олексій, студент з м.Харкова. - 871. - Арк. 223-224. - 1 лист. - 1905 р.
- Пташицький Станіслав, історик, дослідник Литовської Метрики й архіву Великого Князівства Литовського. - 304. - С. 22-24. - 1 лист. - 1903 р.
- Пулюй Іван, фізик, професор Празького університету. - 96. - Арк. 721. - 1 телеграма. - Б/д.; 704. - 25 арк. - 9 листів. - 1896, 1900, 1902, 1904 рр.
- Пухальський Іван Семенович, філолог з м.Полтави, дослідник українського правопису. - 303. - С. 422-428. - 1 лист. - Б/д.
- Пшеничний Олександр Митрофанович, абітурієнт Львівського університету з м.Ростова-на-Дону. - 303. - С. 434, 435. - 1 лист. - 1907 р.
- Пшибиловський Станіслав (Przybyłowski) (разом з Равичем-Пшибиловським Владиславом), власник сусідньої з М.Грушевським садиби в с. Криворівні. - 705. - 6 с. - 4 листи. - 1908р.
- Пюрко (з м.Унева). - 306. - С. 14. - 1 лист. - 1896 р.

Р

- Рада Митрофан Феоктистович, власник портретів гетьманів Мазепи, Орлика, Дорошенка, Палія з м.Батурина. - 304. - С. 89-91. - 1 лист. - 1911 р.
- Радакова Олена Петрівна, співробітник Харківського історико-філологічного т-ва. - 706. - 20 с. - 11 листів. - 1896-1897 рр.
- Радич Георгій, учень Брянського технічного училища. - 707. - 6 с. - 2 листи. - 1913 р.

- Раєвський В.Г. - 308. - Арк. 58-59. - 1 лист. - 1907 р.
- Райс Альберт (Reis), львівський адвокат. - 872. - С. 139-140. - 1 лист. - 1904 р.
- Райх Йосип, учень 4 класу гімназії у м.Тернополі. - 310. - Арк. 16-17. - 1 лист. - Б/д.
- Райх Михайло, батько Райха Йосипа. - 708. - 5 с. - 2 листи. - 1908 р.
- Раковська Софія (з с.Грушневичів). - 871. - Арк. 235-236, 240. - 2 листи. - 1902, 1919 рр.
- Раковський Іван, антрополог, природознавець, зоолог, голова природописної секції НТШ. - 709. - 58 арк. - 32 листи. - 1898-1914 рр.
- Рамбальд Альфред (Rambald), член інститутської ради Львівського університету. - 303. - С. 79, 420-421. - 2 листи. - 1905 р. - Б/д.
- Расторгуев Павло С., історик, професор, дослідник творчості О.М.Бодянського з м.Москви. - 710. - 5 с. - 2 листи. - 1927р.
- Рачинський Антін, співробітник Варшавського архіву давніх актів, копіював документи для М.Грушевського. - 711. - 126 с. - 36 листів. - 1891-1897 рр.
- Ревакович Титок, суддя, один із засновників НТШ, громадський діяч. - 712. - 9 с. - 5 листів. - 1899, 1906, 1910, 1911 рр.
- Ревукевський Л. - 871. - Арк. 242. - 1 лист. - Б/д.
- Редем Є., працівник петербурзької друкарні "Общественная польза". - 874. - С. 104-105. - 1 лист. - 1909 р.
- Редліх Освальд (Redlich), професор Віденського університету, редактор "Mitteilungen des instituts fur Österreichische Geschichtsforschung". - 713. - 10 с. - 4 листи. - 1907-1908 рр.
- Редін Єгор Кузьмич, професор Харківського університету, історик мистецтва. - 871. - Арк. 230-231. - 1 лист. - 1905 р.
- Ржегорж Р., чеський вчений. - 304. - С. 14-15. - 1 лист. - 1897 р.
- Рибіцький Тадеуш (Rybicki), член Львівського магістрату. - 871. - Арк. 238. - 1 лист. - 1913 р.
- Рибчук Прокіп, освітній діяч з м.Коломиї. - 312. - С. 5-16. - 1 лист. - 1911 р.
- Ридигер (Rydygier), ректор Львівського університету. - 872. - С. 141-143. - 2 листи. - 1901 р.

- Рильський Максим Тадейович, поет. - 308. - С. 55-56. - 1 лист. - 1907р.
- Римаревський Іларіон. - 308. - С. 60 - 1 лист. - 1898 р.
- Різников Василь, історик-аматор з м.Конотопа. - 304. - С. 67, 69. - 2 листи. - 1911, 1912 рр.
- Різниченко Василь, діяч т-ва охорони пам'яток на Чернігівщині. - 714. - 3 с. - 2 листи. - 1927 р.
- Робак В., торговець вином і харчовими товарами у с.Жаб'єму. - 715. - 3 арк. - 3 листи. - 1913 р.
- Рогалевич Йосип, вчитель тифліської гімназії. - 716. - 2 арк. - 1 лист. - 1893 р.
- Рождественський С., член вченого комітету у м.Петербурзі. - 303. - С. 185-186. - 1 лист. - 1914 р.
- Розвадовський Вячеслав, засновник малярської школи у м.Кам'янці-Подільському, організатор перших пересувних виставок. - 777. - 4 арк. - 3 листи. - 1902, 1906 рр.
- Роздольський Осип, етнограф, перекладач. - 718. - 6 арк. - 5 листів. - 1911 р.
- Розов Володимир, професор Київського університету, дослідник давньоруської діалектології, історичної фонетики. - 719. - Арк. 2-3. - 1 лист. - Б/д.
- Розов Іван Олексійович, власник книгарні у м.Києві. - 719. - Арк. 1. - 1 лист. - 1906 р.
- Романова Одарка, письменниця-казарка. - 303. - С.54-55, 419. - 2 листи. - 1901 р. - Б/д.
- Романович Богдан, вчитель з с. Старі Кути, коректор київських наукових установ, дописувач у журнал "Дзвінок". - 720. - С. 3-7. - 1 лист. - 1911 р.
- Романович-Ткаченко Наталія Данилівна, письменниця, перекладачка, секретар і скарбник УНГ у м.Києві. - 721. - 231 арк. (крім арк. 173). - 182 листи. - 1908-1914 рр.; 74. - Арк. 69. - 1 лист. - Б/д; 874. - С. 318-319. - 1 лист. - Б/д.
- Романчук Юліан, освітній, громадський та політичний діяч, один із засновників "Просвіти", НТШ, національно-демократичної партії, посол до Галицького сейму, Віденського парламенту. - 722. - 10 с. - 7 листів. - 1904-1907 рр.
- Романюк Никон, учень гімназії. - 310. - С. 18. - 1 лист. - Б/д.

- Рондяк, наглядач маєтку Грушевських у с.Криворівні. - 303. - С. 192-195. - 1 лист. - 1927 р.
- Рошковський Ю.П., студент Казанського університету. - 303. - С. 138-139. - 1 лист. - 1910 р.
- Роянюк Миколай, священник. - 871. - Арк. 234. - 1 лист. - 1908 р.
- Рубач М., завідуючий Центральним архівним управлінням УРСР. - 723. - 2 арк. - 2 листи. - 1927 р.
- Руденко Іван Мефодійович. - 871. - Арк. 239. - 1 візитна картка. - Б/д.
- Рудинський Михайло, археолог, історик мистецтва з м.Путівля. - 308. - Арк. 61. - 1 лист. - 1910 р.
- Рудницький Денис, священник з с.Бедринівців у Галичині. - 871. - Арк. 229. - 1 лист. - 1896 р.
- Рудницький Степан, видатний географ, згодом директор картографічного інституту в м. Харкові, академік ВУАН. - 724. - 63 с. - 26 листів. - 1901, 1908-1913 рр.
- Руднев В., співробітник Архіву революції у м.Харкові. - 303. - С. 180-191. - 1 лист. - 1927 р.
- Рудченко Григорій, викладач Звенигородського комерційного училища. - 308. - С. 62-64. - 1 лист. - 1910 р.
- Русинов Василь Федорович, земський діяч з м.Лохвиці. - 871. - Арк. 232-233. - 1 лист. - 1905 р.
- Русов Михайло Олександрович, географ, етнограф, публіцист, політичний діяч, член-засновник РУПу, член УСДРП. - 725. - 6 арк. - 2 листи. - 1905 р.
- Русов Олександр Олександрович, видатний статистик, громадський діяч, депутат Державної думи, автор праць з історії Лівобережної України. - 726. - 37 арк. (крім арк. 18-19, 26). - 22 листи. - 1905-1914 рр.; 727. - Арк. 29. - 1 лист. - 1913 р.
- Русова Софія Федорівна, освітня та громадська діячка, публіцист, діячка жіночого руху. - 726. - Арк. 18-19, 26. - 2 листи. - 1910 р.; 727. - 31 арк. (крім 29 зв.) - 19 листів. - 1911-1914, 1927 рр.
- Рябінін-Скляревський Олександр, архівіст з м.Одеси, історик громадського руху 2-ої пол. ХІХ ст. - 87. - Арк. 40, 41, 47. - 3 листи. - 1927 р.; 729. - 4 арк. - 6 листів. - 1927 р.

Рябошапка П.Т., поет. - 303. - С. 45. - 1 лист. - 1899 р.
Рябчинський Феофілакт, священник. - 728. - 3 арк. - 3 листи. - 1893-1894 рр.

С

- Савицький І., племінник М.Грушевського. - 303. - С. 153-154. - 1 лист. - 1911 р.
Савьовський Петро, селянин з м.Бердичева. - 303. - С. 155-157. - 1 лист. - 1910 р.
Савчак Дам'ян, громадський діяч з Лемківщини, посол до Галицького сейму. - 730. - 10 с. - 5 листів. - 1895-1896 рр.
Савченко Федір, історик, співробітник ВУАН, дійсний член НТШ. - 731. - 11 арк. - 5 листів, 5 телеграм. - 1921, 1927 рр.; 871. - Арк. 273. - 1 лист. - 1927 р.
Садовський Віктор, студент Львівського університету, історик-початківець, займався дослідженням Хмельниччини. - 732. - 7 с. - 4 листи. - 1912, 1913 рр.; 303. - С. 162-163. - 1 лист. - 1912 р.;
Садовський Микола Карпович, видатний режисер і актор. - 303. - С. 80-81. - 1 лист. - 1906 р.
Саластин Іван, медик-гігієніст (США). - 733. - 2 арк. - 2 листи. - 1922р.
Саливон Григорій, видавець, громадський діяч з м.Одеси. - 871. - Арк. 283. - 1 лист. - 1911 р.
Саліковський Олександр Фомич, журналіст, співредактор часопису "Украинская жизнь", редактор багатьох інших часописів. - 736. - 5 с. - 2 листи. - 1911 - 1912 рр.
Самійленко Володимир Іванович, письменник і перекладач. - 720. - С. 1-2. - 1 листівка. - 1910 р.; 735. - 49 с. - 16 листів. - 1895, 1901, 1907, 1909-1913 рр.
Сарницький Климент, протоігумен, архімандрит ЧСВВ, професор, церковний діяч. - 871. - Арк. 282. - 1 лист. - 1897 р.
Свенціцький Іларіон Семенович, видатний філолог, історик мистецтва, директор Українського національного музею у м.Львові. - 737. - 25 с. - 14 листів. - 1908-1913 рр.

- Свігскевич Мечислав (Swigskiewicz). - 871 - Арк. 256. - 1 лист. - 1894р.
- Сембратович Роман, публіцист, інформатор німецької публіки з українських питань, редактор "Rutenische Revue". - 738. - 20 с. - 11 листів. - 1903-1905 рр.
- Семевський Василь Іванович, російський історик, редактор журналу "Голос минувшего" (СПб.). - 739. - 5 арк. - 4 листи. - 1913-1914 рр.
- Сеньків П., пастор української пресвітеріанської місії. - 303. - С. 415-416. - 1 лист. - 1922 р.
- Сигаревич Дмитро Дмитрович, викладач жіночої гімназії в м.Одесі. - 871. - Арк 259. - 1 лист. - 1897 р.
- Сидоряк Симеон, зоолог з Галичини. - 740. - 6 с. - 2 листи. - 1898 р.
- Сидоряк Ю., управитель палітурні ЛНВ. - 741. - 84 с. - 25 листів. - 1907-1909 рр.
- Сикорський Орест Дмитрович, студент Київської духовної семінарії. - 310. - Арк. 19-20. - 1 лист. - Б/д.
- Сильвестрович Марія Яківна. - 274. - Арк. 12-13. - 1 лист. - Б/д.; 871. - Арк. 247-248 - 1 лист. - 1888 р.
- Симоненко Д., кобзар з Чернігівщини. - 310. - С. 21. - 1 лист. - 1911р.
- Симоні П. (секретар Російської АН). - 871. - Арк. 260. - 1 лист. - 1905р.
- Сингалевич С.П., історик всесвітньої історії з м.Казані, лектор Вищих жіночих курсів, ініціатор видання збірника на честь Д.А.Корсакова. - 742. - 8 арк. - 6 листів. - 1913 р.
- Синявський Антон Степанович, громадський діяч, педагог (м.Одеса). - 623. - 22 с. - 5 листів. - 1896. - 1897 рр.; 743. - 24 с. - 5 листів. - 1895-1896 рр.; 871. - Арк. 262-263, 284. - 2 листи. - 1906, [1913] рр.; 873. - С. 41-67, 82-83, 95-124, 132-137, 164-167, 190-193, 240-246, 284-285, 357-360. - 22 листи. - 1890-1895, 1898-1899, 1903 рр.; 874. - С. 98-101, 196-197. - 2 листи. - 1909, 1913 рр.
- Сиренко С., літературний критик. - 303. - С. 101-102. - 1 лист. - 1908 р.
- Сирку Поліхроній Агапійович (Сірко), російський філолог, історик літератури, дослідник церковної літератури і румуно-сербських відносин. - 744. - 22 с. - 10 листів. - 1896-1898 рр.

- Сімович Василь Іванович, мовознавець, професор Чернівецького університету, видавець і коментатор української художньої класики. - 745. - 35 с. - 9 листів. - 1902-1904, 1910-1912, 1927 рр.
- Сірий Юрій. - див. Тищенко Ю.
- Сіцинський Юхим, археолог, історик, громадський діяч, видатний краєзнавець Поділля, редактор "Подольських епархиальних ведомостей", засновник і директор історико-археологічного музею в м.Кам'янці. - 308. - Арк. 69. - 1 лист. - 1898 р.; 746. - 151 с. - 68 листів. - 1891-1912 рр.; 747. - 20 с. - 8 листів. - 1897-1899 рр.; 759. - 5 с. - 3 листи. - 1927 р.; 873. - С. 142-144. - 1 лист. - 1895 р.; 874. - С. 49-52. - 1 лист. - 1907 р.
- Січинський Мирослав, вбивця Галицького намісника Потоцького, громадський та культурно-політичний діяч з США. - 748. - С. 10-15. - 1 лист. - 1908 р.; 871. - Арк. 268-269. - 1 лист. - 1909 р.
- Січинський Мстислав, студент правничого факультету Львівського університету. - 748. - 9 с. - 5 листів. - 1903-1904 рр.
- [Сте]бельський Іван, крилошанин. - 871. - Арк. 94-95. - 1 лист. - Б/д.
- Скоропис-Йолтуховський Олександр, політичний діяч, член РУПу, один з організаторів СВУ. - 749. - 56 с. - 27 листів. - 1910-1913 рр.
- Скотинський Йосип, студент Київської духовної академії. - 304. - С. 36-39. - 1 лист. - 1906 р.
- Скочковський Лука, священник. - 750. - 4 арк. - 3 листи. - 1899, 1901 р.
- Скрипчук В., львівський студент, скарбник львівської редакції ЛНВ. - 751. - 17 с. - 9 листів. - 1907 р.
- Слабченко Михайло Єлисейович, історик, дослідник господарства та адміністративного устрою Львівської України ХУІІІ ст. - 752. - 17 с. (крім с.16). - 5 листів. - 1909-1910 рр.; 874. - С. 179-182. - 1 лист. - 1910 р.
- Славінський Максим Антонович, публіцист, поет, громадський і політичний діяч, редактор "Українського вестника", голова місії УНР у м.Празі. - 753. - 73 с. - 27 листів, 3 телеграми. - 1902-1914, 1919 рр.
- Сластьон Опанас Георгійович, художник-графік, мистецтвознавець,

- етнограф. - 303. - С. 212-215, 218-219. - 3 листи. - 1924-1927 рр.; 734. - 20 с. - 4 листи. - 1900, 1908 рр.; 874. - С. 156-159. - 1 лист. - 1910 р.
- Смаль-Стоцький Степан Осипович, лінгвіст, політичний та громадський діяч Буковини, професор Чернівецького університету. - 754. - 18 арк. - 12 листів. - 1894-1897, 1907, 1914, 1927 рр.
- Смерчанський Іосиф, священник с.Воскресінське на Коломийщині. - 871. - Арк. 264-265. - 1 лист. - 1908 р.
- Сметано А., редактор литовської газети "Вілтіс" (м. Вільнюс). - 871. - Арк. 266-267. - 1 лист. - 1908 р.
- Смілянець Федь (псевд. ?), священник. - 871. - Арк. 257-258. - 1 лист. - 1895 р.
- Смолка Станіслав (Smolka), польський історик, професор загальної історії Краківського університету, секретар Краківської академії наук. - 755. - 8 с. - 4 листи. - 1891, 1895, 1896, 1901 рр.
- Смолуховський Маріан (Smoluchowski), декан філософського відділення Львівського університету, польський фізик-термодинамік. - 756. - 2 арк. - 2 листи. - 1906-1907 рр.
- Снигіре[вич] Ол. - 871. - Арк. 251-253. - 3 листи. - [1886-1890 рр.].
- Собіків Михайло. - 309. - С. 71. - 1 лист. - Б/д.
- Соболевський Олександр Іванович, російський філолог, академік. - 871. - Арк. 277. - 1 лист. - 1927 р.
- Созанський Іван, історик Бродівщини. - 303. - С. 137. - 1 лист. - 1910 р.
- Соколов Д., коректор підручника С.Ф.Грушевського "Первая учебная книга церковнославянского языка". - 757. - 4 с. - 2 листи. - 1903 р.
- Соколов Леопольд Тимофійович, тифліський знайомий М.Грушевського. - 871. - Арк. 285. - 1 лист. - Б/д.
- Соколовський Костянтин, тифліський приятель М.Грушевського. - 758. - 4 с. - 1 лист. - 1887 р.; 871. - Арк. 88-89. - 1 лист. - 1891 р.
- Соколовський Р., повідомив про молотівський археологічний скарб. - 758. - С. 5-6. - 1 лист. - 1898 р.

- Сосенко Ксенофонт, поет. - 308. - Арк. 65-67. - 1 лист. - 1899 р.
(разом з віршем "За Хрест").
- Сохацький Ю., студент Київського університету (?). - 871. - Арк. 272. - 1 лист. - 1913 р.
- Спіцин Олександр, російський археолог, професор Петербурзького університету, дослідник скіфських курганів. - 760. - 4 с. - 3 листи. - 1904, 1911 рр.
- Спожарський Євген, власник палітурного закладу у м.Львові. - 761. - 5 с. - 3 листи. - 1898, 1899, 1901 рр.
- Сполітак С.А., автор популярної географії Англії з Холмщини. - 762. - 10 с. - 3 листи. - 1913 р.
- Срібний Федір, історик церкви в Галичині, учень М.Грушевського, кандидат на місце бібліотекаря НТШ. - 763. - 5 с. - 2 листи. - 1907, 1912 рр.
- Ставничий Т., студент філософського відділення Львівського університету, учень М.Грушевського. - 303. - С. 417. - 1 лист. - Б/д.
- Стадник Микола, історик, дослідник Гадяцької угоди, учень М.Грушевського. - 764. - 27 с. - 11 листів. - 1905-1911 рр.
- Станіславський Кость, студент Київського університету - 310. - Арк. 22-23. - 1 лист. - Б/д.
- Старицька-Черняхівська Людмила Михайлівна, письменниця, поетеса, драматург, перекладачка, член київської редакції ЛНВ. - 87. - Арк. 34. - 1 лист. - 1913 р.; 765. - 74 с. - 27 листів. - 1911-1914 рр.
- Старицький Михайло Петрович, письменник, драматург, поет, режисер. - 766. - 6 арк. - 3 листи, 1 телеграма. - 1897, 1903 рр.
- Старосольський Володимир, соціолог, політик, згодом професор Кам'янець-Подільського і Празького університетів. -767. - 12 арк. - 7 листів. - 1902, 1908-1910 рр.
- Старжинський Станіслав (Starzynski), професор Львівського університету. - 769. - 2 арк. - 2 листи. - 1894 р.
- Стасюк Микола, студент Петербурзького університету, співзасновник студентського т-ва дослідження української історії, автор економічних студій, кооператор. - 768. - 10 с. - 4 листи. - 1909, 1912 рр.

- Стаховський М., студент-медик, член української варшавської академічної громади. - 311. - Арк. 25. - 1 лист. - 1902 р.
- Стахура. - 871. - Арк. 261. - 1 лист. - 1906 р.
- Стебницький Петро Януарійович (псевд. П.Смуток), письменник і громадський діяч, один з керівників петербурзької української громади. - 770. - Арк. 47-145 (98 арк.). - 68 листів. - 1898-1914 рр.
- Степаненко В., завідуючий книгарнею "Киевская старина". - 771. - 56 с. - 29 листів. - 1901-1913 рр.; 874. - Арк. 17-18. - 1 лист. - 1905 р.; 303. - С. 62, 76-77. - 2 листи. - 1902, 1905 рр.
- Степаненко О., кооператор, редактор газети "Засів". - 303 - С. 418. - 1 лист. - 1927 р.
- Степанів І., історик торгівлі Дніпропетровського ІНО. - 871. - Арк. 275-276. - 1 лист. - 1927 р.
- Степанківський Володимир, громадський та політичний діяч, член РУП та УРСДРП, перекладав англійською мовою "Очерки истории украинского народа" М.Грушевського, засновник українського пресового бюро в м.Лозанні. - 771. - С. 57-94 (37 арк.). - 16 листів. - 1908-1912 рр.
- Стефаник Василь Семенович, письменник. - 772. - 3 арк. - 2 листи. - 1900 р.; 78. - 1 лист. - 1900 р.
- Стефанович Олександр, громадський, церковний, педагогічний діяч, історик церкви, бібліограф, співзасновник газети "Діло", Українського педагогічного т-ва, національно-демократичної партії. - 773. - 30 с. - 11 листів та 1 телеграма. - 1898, 1903, 1907, 1908, 1912 рр.
- Стефанович Роман. - 871. - Арк. 286-287. - 1 лист. - 1900 р.
- Стешкін Платон Опанасович, вчитель харківського парафіяльного училища, поет-початківець. - 303. - С. 88-93. - 1 лист. - 1907 р.
- Стешенко Іван Матвійович, письменник та перекладач, критик, літературознавець, згодом перший секретар Народної освіти Центральної ради. - 471. - С. 157-165, 168-175. - 12 листів. - 1908-1909 рр.; 774. - 42 с. - 24 листи. - 1894-1907 рр.; 874. - С. 361. - 1 лист. - Б/д.
- Стільсько-Бінас Іван, читач ЛНВ з м.Миколаєва над Дністром. - 308. - Арк. 3. - 1 лист. - 1904 р.

- Стойков П. - 871. - Арк. 249. - 1 лист. - 1889 р.
- Столбун Євфимій, вчитель п'ятигорської гімназії. - 303. - С. 47-49.
- 1 лист. - 1900 р.
- Сторожев Василь Миколайович, російський історик-археограф,
видавець документів з архіву міністерства закордонних справ.
- 775. - 8 арк. - 5 листів. -- 1904-1905 рр.; 874. - С. 9. - 1 лист.
- 1905 р.
- Стражеско М., видатний лікар-хірург, академік АМН СРСР. - 871.
- Арк. 281. - 1 лист. - 1927 р.
- Страшевський Іван. - 871. - Арк. 254-255. - 1 лист. - 1894 р.
- Стрипський Гіядор, етнограф Закарпаття, перекладач. - 776. - 6 с.
- 2 листи. - 1897, 1907 рр.
- Струпіна Л., завідувача Київським куренівським училищем імені
С.Ф.Грушевського. - 777. - 15 с. - 5 листів. - 1911-1912 рр.
- Студинський Кирило Йосипович, видатний історик літератури,
літературознавець, голова НТШ. - 93. - Арк. 89, 90, 115-116,
149. - 4 листи. - 1923 р.; 95. - Арк. 3-10, 24-27, 35-37. - 5
листів. - 1922-1923 рр.; 96. - Арк. 732-737. - 5 листів. - 1922 р.;
778. - 187 с. - 99 листів. - 1894-1914, 1927 рр.; 871. - Арк. 278.
- 1 телеграма. - 1926 р.
- Студинський Юрій Кирилович, студент Паризького університету.
- 871. - Арк. 279, 280. - 2 листи. - 1927 р.
- Сулковська Зінаїда, літературознавець, дослідниця української
драми. - 303. - С. 158-161. - 1 лист. - 1911 р.; 308. - Арк. 68. -
1 лист. - 1912 р.
- Сумцов Микола Федорович, видатний літературознавець, етнограф
і фольклорист, професор Харківського університету. - 779.
- 24 арк. - 14 листів. - 1896-1912 рр.
- Сушко Олександр, історик, учень М.Грушевського, згодом -
редактор журналу "Україна" у м.Вінніпезі, доцент, викладач
історії слов'янського мистецтва в м.Чикаго. - 780. - 26 с. - 9
листів. - 1903-1905 рр.

Т

- Ганячкєвич Данило, громадський діяч, публіцист, почесний член
"Просвіти", співробітник газет "Вечорниці", "Мета", "Нива",

- “Правда”, посол до Австрійського парламенту. - 781. - Арк. 532-549 (17 арк.). - 12 листів та 1 телеграма. - 1893, 1897-1898 рр. - Б/д.
- Твардовський К. - 872. - С. 149. - 1 лист. - 1901 р.
- Телишевський Костянтин, нотаріус у м.Бучачі, театральний amator. - 303. - С. 14, 28-29. - 2 листи. - 1897 р.
- Тенянюк Петро Володимирович, педагог. - 309. - С. 72-75. - 1 лист. - 1911 р.
- Теодорович Емануїл, український громадський діяч в США. - 303. - С. 76-81. - 1 лист. - 1914 р.
- Теодорович Роман, студент. - 310. - Арк. 24-25. - 1 лист. - 1909 р.
- Терешкевич Леоніда, учениця М.Грушевського з м.Львова. - 871. - Арк. 294-295, 296. - 2 листи. - 1906 р.
- Терлецький Максим, історик, помічник М.Грушевського, робив копії з документів кн.Острозьких, що зберігалися у петербурзьких бібліотеках. - 783. - 5 с. - 3 листи. - 1912-1913 рр.
- Терлецький Омелян, історик, педагогічний діяч, учень М.Грушевського. - 784. - 18 с. - 8 листів. - 1896-1899 рр.
- Терлецький Остап, громадський діяч, соціаліст, співробітник М.Драгоманова. - 783. - 6 арк. - 6 листів. - 1900-1901 рр.
- Терниченко Олена, дружина Аристарха Терниченка, агронома, професора хліборобства. - 786. - 3 с. - 2 листи. - 1927 р.
- Тершаковець Михайло, історик літератури і культури. - 787. - 8 арк. - 4 листи. - 1905-1907, 1911 рр.
- Тимченко Євген Костянтинович, визначний мовознавець, приват-доцент Київського університету, згодом директор на правах академіка комісії ВУАН для складання історичного словника української мови. - 788. - 26 арк. - 17 листів. - 1894-1902 рр., Б/д.
- Тишкевич Михайло, дипломат і меценат, публіцист, робив добровільні внески на розвиток НТШ, згодом посол УНР у Ватикані, голова української делегації на Паризькій мирній конференції. - 782. - 49 с. - 11 листів. - 1913-1914 рр.
- Тищенко Юрій (псев. Сірій, Лаврів С., Лавров Павло Пилипович), визначний видавець, публіцист, письменник, завідувачий

- книгарнею та редакцією ЛНВ у м.Києві, керував виданням газет “Село”, “Засів”, в еміграції – директор видавничого т-ва “Дзвін” (м.Відень), завідуючий українською книгарнею (м.Прага). - 87. - Арк. 30. - 1 лист. - 1908 р. (разом з Л.Старицькою-Черняхівською); 95. – Арк. 14-15, 28-29, 44, 51-52, 73-74. – 5 листів. – 1923 р.; 96. - Арк. 59, 67, 70, 79, 95, 566, 568, 569. – 8 листів. - 1922-1923 р.; 582. - 558 с. - 198 листів. - 1907-1910 рр.; 583. - 370 с. - 128 листів. - 1911 - 1913 рр. 789. - 9 арк. - 7 листів. - 1907, 1914, 1927 рр.; 871. - Арк. 222, 274, 330. - 3 листи. - 1907, 1927 рр.; 874. - С. 53-54, 64-65, 68-69, 97, 102-103, 112, 113, 121, 122, 123, 125-128, 130-132, 136, 137, 351-352. - 20 листів. - 1907-1909 рр.
- Ткаченко Михайло, історик, дослідник історії Лівобережної України ХУІІ-ХУІІІ ст. - 790. - С. 1-4, 9-13, 18. -13 листів. - 1911-1912 рр.
- Ткаченко Михайло, адвокат, юрисконсульт т-ва взаємного кредиту в Харкові, політичний діяч РУП, “Спілки”, УСДРП. - 790. - С. 4-8, 14-17, 19-20. - 6 листів. - 1911-1912 рр.
- Тобілевич Юрій. - 871. - Арк. 293. - 1 лист. - 1897 р.
- Токаревський Михайло (від імені московського наукового гуртка ім.Т.Г.Шевченка). - 307. - Арк. 3-5. - 1 лист. - Б/д.
- Толчінський Л.А., член симферопольської губернської земської управи. - 305. - С. 39-42. - 1 лист. - 1907 р.; 791. - 10 с. - 4 листи. - 1906-1907 рр.
- Томасик Йосиф, працівник пасажу Гейсмана у м.Львові. - 303. - С. 65. - 1 лист. - 1911 р.
- Томашівський Степан, визначний історик, політик, публіцист, доцент Львівського і Краківського університетів, згодом редактор часописів “Українське слово”, “Літопис” у м.Берліні, “Політик” у м.Львові. - 792. - 260 арк. - 209 листів. - 1896-1913 рр., Б/д.; 874. - С. 189. - 1 лист. - 1912 р.
- Торделлі Торквато (Tordelli). - 872. - С. 150. - 1 лист. - 1908 р.
- Трегубов Єлисей Кипріанович, педагог, викладач колегії Павла Галагана в м.Києві. - 873. - С. 331. - 1 лист. - 1902 р.
- Тржемеський Є. (Trzemeski), власник фотографічного закладу у м.Львові. - 872. - С. 152, 154. - 2 листи. - 1897, 1902 рр.

- Трикулевська-Дубровська Ніна, перекладачка з італійської. - 793.
- 5 с. - 3 листи. - 1908-1909 рр.
- Тростникова Валентина. - 871. - Арк. 290-291. - 1 лист. - 1894 р.
- Трубацький Лев, співробітник редакції газети "Діло". - 309. - С. 82-83. - 1 лист. - 1899 р.
- Трутовський В., управитель петербурзької археографічної комісії.
- 304. - С. 2. - 1 лист. - 1889 р.
- Труш Іван Іванович, видатний живописець і художній критик. - 794.
- 34 арк. - 30 листів. - 1897-1904 рр.
- Тулуб М.А., громадський діяч, член київської Старої громади. - 308.
- Арк. 85-86. - 1 лист. - [1899 р.].
- Туписяк, священник. - 871. - Арк. 297-298. - 1 лист. - 1908 р.
- Туровський Д., сільський вчитель. - 309. - С. 84-86. - 1 лист. - 1927 р.
- Тутковський Павло Аполонович, видатний геолог, академік ВУАН.
- 871. - Арк. 302. - 1 лист. - 1927 р.

У

- Уголіні (Ugolini), з м.Флоренції. - 872. - С. 155-159. - 2 листи. - 1904,
1908 рр.
- Удаицька Гізела (Udaycka). - 874. - С. 251-256. - 1 лист. - 1927 р.
- Уеберсбергер Ганс (Uebersberger), лікар у м.Відні. - 849. - Арк. 34-35. - 1 лист. - 1908 р.
- Уляницький Володимир Валеріянович, присяжний повірений у
м.Києві. - 795. - 3 арк. - 2 листи і телеграма. - 1913 р.
- Устиянович Кирило Миколайович, художник і письменник. - 796.
- 2 арк. - 2 листи. - 1898, 1903 рр.
- Ушаньов Олекса Тимофійович, громадський діяч з Воронежчини.
- 871. - Арк. 304. - 1 лист. - 1894 р.

Ф

- Фабіан (Fabian). - 872. - С. 161-162. - 1 лист. - Б/д.
- Файбищенко Яків, працівник будівельної контори (м.Київ). - 872. -
С. 160. - 1 лист. - 1900 р.
- Фариняк І. - 871. - Арк. 307-308. - 1 лист. - 1927 р.; (див. також –
книгарня "Січковий базар").
- Федак Степан, адвокат, економіст, громадський і кооперативний

- діяч, директор т-ва "Дністер", президент краєвого банку у м. Львові. - 797. - 23 с. - 15 листів та записок на візитних картках. - 1901-1904 рр.; 873. - С. 373-374. - 1 лист. - 1903 р.
- Федоренко П., чернігівський історик-архівіст. - 303. - С. 227-230. - 3 листи. - 1927 р.
- Федорченко Іван Іванович, український письменник, друкувався в ЛНВ. - 798. - 2 арк. - 2 листи. - 1907 р.
- Федорчук Ярослав, громадський діяч Галичини. - 799. - 4 арк. - 3 листи. - 1906, 1912 рр.
- Федюшко Микола (псевд. Євшан), літературний критик і публіцист, співробітник ЛНВ та часопису "Українська хата". - 800. - 90 арк. (крім арк. 44). - 62 листи. - 1908-1914 рр.
- Феодосій, ректор Київської духовної семінарії. - 879. - С. 83, 86. - 2 листи. - 1903 р.
- Філд Генрі (Field), співробітник чикагського музею натуральної історії. - 872. - С. 163. - 1 лист. - 1930 р.
- Фінкель Людвік, визначний польський історик, декан, а згодом ректор Львівського університету. - 801. - С. 1-9, 13. - 8 листів. - 1898, 1902, 1911, 1912 р.
- Фірсов Микола Миколайович, професор російської історії Казанського університету, допомагав О.С.Грушевському в підготовці магістерської дисертації. - 802. - 13 с. - 3 листи. - 1917 р.
- Фішер Унвін (Fisher), англійський видавець, займався виданням праць М.Грушевського. - 801. - С. 10-12. - 2 листи. - 1912 р.
- Флоринський Тимофій, професор-славист Київського університету. - 303. - С. 2-3. - 1 лист. - 1892 р.
- Фльокт Іван, автор рецензій на праці І.Шараневича. - 303. - С. 78. - 1 лист. - 1905 р.
- Форбс Нейл (Forbes), професор Оксфордського університету. - 303. - С. 107-110. - 1 лист. - 1911 р.
- Форович Володимир, учитель математики в Яворівській гімназії. - 303. - С. 126-127. - 1 лист. - 1909 р.
- Фортинський Федір Якович, видатний славист, професор Київського університету. - 871. - Арк. 305. - 1 лист. - 1892 р.
- Фортунатов Пилип Федорович, видатний російський лінгвіст,

- академік Петербурзької АН. - 871. - Арк. 306. - 1 лист. - 1902 р.; 847. - С. 172. - 1 лист. - 1910 р.
- Франко Іван Якович. - 90. - Арк. 9. - 1 телеграма. - 1908 р.
- Франко Ольга, дружина І.Франка. - 803. - Арк. 1-2. - 2 листи (телеграма та листівка). - 1897, 1898 рр.
- Франко Петро Іванович, син І.Франка, педагог, хімік, український спортсмен, льотчик, письменник, перекладач. - 804. - Арк. 4, 7. - 2 листи. - 1906 р.
- Франко Тарас Іванович, син І.Франка, теоретик фізкультурного руху, літератор, перекладач. - 804. - Арк. 1-3, 5, 6. - 4 листи. - 1908, 1910 рр.
- Франчук Іван, перекладач, літературознавець. - 303. - С. 26-27. - 1 лист. - 1897 р.
- Фрейтаг М., власник садиби в м.Києві, яку хотів купити М.Грушевський. - 805. - С. 1-3. - 2 листи. - Б/д.

Х

- Хамардюк Андронік, дописувач до ЛНВ з с.Літківців. - 308. - Арк. 72. - 1 лист. - 1911 р.
- Хамец Ксаверій, польський бібліограф. - 303. - С. 23-24. - 1 лист. - 1897 р.
- Харлампович Віра, дружина К.В.Харламповича. - 871. - Арк. 317-317а. - 1 лист. - 1927 р.
- Харлампович Костянтин Васильович, історик освіти і церкви, професор духовної академії та Казанського університету, академік ВУАН. - 806. - 33 с. - 12 листів. - 1927 р.
- Харків Микола. - 309. - С. 87-89. - 1 лист. - Б/д.
- Харовюк Данило, український письменник, учитель, публіцист. - 807. - Арк. 1-3. - 3 листи. - 1911 р.
- Хитренький Грицько. - 311. - Арк. 28-29. - 1 лист. - Б/д.
- Ховрюк Максим, громадський діяч у США (м.Трентон). - 871. - Арк. 315-316. - 1 лист. - 1921 р.
- Хомик Артем, письменник, учитель гімназії, редактор часопису "Гайдамаки", співробітник часопису "Відродження". - 808. - 4 арк. - 3 листи. - 1908 р.
- Хомик В. - 305. - С. 12. - 1 лист. - 1898 р.

- Хомич Ілько, студент філософського відділення Львівського університету. - 809. - 2 арк. - 2 листи. - 1909 р.
- Хоркавий Михайло, служник родини Грушевських. - 871. - Арк. 313-314. - 1 лист. - 1913 р.
- Хорошковський Юліан. - 872. - С. 165-168. - 1 лист. - 1895 р.
- Хоткевич Гнат Мартинович, письменник, літературний критик, мистецтвознавець, театральний діяч, артист. - 810. - 15 арк. - 13 листів. - 1907-1908 рр.

Ц

- Цветаєв Дмитро Володимирович, професор історії Варшавського університету. - 304. - С. 17-19. - 1 лист. - 1900 р.
- Цвібельдудфт. - 308. - Арк. 73. - 1 лист. - 1909 р.
- Цвіклінський Людвіг (Cwikliński), польський філолог, професор Львівського університету, згодом міністр освіти в австрійському уряді. - 811. - Арк. 1-3. - 3 листи. - 1897, 1905 рр., б/д.
- Цегельський Льонгін, публіцист і політик, діяч національно-демократичної партії, редактор газет "Діло", "Свобода", посол до Австрійського парламенту. - 812. - С. 5-27. - 11 листів. - 1901, 1909, 1910, 1913 рр. - б/д.
- Цеглинська З. - 871. - Арк. 318. - 1 лист. - 1900 р.
- Цеглинський Микола Григорович, галицький публіцист, критик, автор літературно-критичних статей у ЛНВ, редактор часопису "Оборона України". - 813. - 11 с. - 9 листів. - 1908-1910 рр.
- Целевич Олег, історик і педагог, дослідник українського козацтва. - 814. - 21 с. - 7 листів. - 1899-1900, 1902, 1910 рр., б/д.
- Целлермагер Йозеф (Zellermager), лікар. - 872. - С. 7-10. - 1 лист. - 1900 р.
- Цикаловський Михайло, священник у м-ку Погребищі. - 303. - С. 40-41. - 1 лист. - 1908 р.
- Цисс Олександр Данилович, поет, лікар 14-ої піхотної дивізії в м.Кишиневі. - 871. - Арк. 319-320. - 1 лист. - 1901р.
- Цінановська О. - 871. - Арк. 321-322. - 1 лист. - 1905 р.
- Цурковський Євстафій, громадський діяч і публіцист, засновник і

голова тернопільської філії т-ва "Просвіта". - 815. - 4 арк. - 2 листи. - 1905, 1907 рр.

Ч

- Чабан А., служник родини Грушевських у м. Львові. - 871. - Арк. 327-328. - 1 лист. - 1913 р.
- Чайковський Андрій Якович, письменник, адвокат в м. Бережанах, почесний член т-ва "Просвіта". - 816. - 23 с. - 7 листів. - 1897, 1899, 1906-1908, 1910, 1912 рр.
- Чайковський Микола Андрійович, математик, публіцист, професор Одеського університету. - 817. - 9 с. - 5 листів. - 1908, 1910 рр.
- Чайковський Йосиф, історик, бібліотекар з м. Кракова, учень М. Грушевського. - 303. - С. 60-61, 106-107. - 2 листи. - 1903 р., б/д.
- Чапельський З. - 871. - Арк. 324, 325. - 2 листи. - 1896, 1907 рр.
- Чепелянський В., член Харківської студентської української громади. - 311. - Арк. 30. - 1 лист. - 1910 р.
- Чепіга, працівник друкарні 2-ої київської артілі. - 303. - С. 103-104. - 2 листи. - 1913 р.
- Черкасенко Спиридон Федосійович, поет, письменник, драматург, автор шкільних читанок. - 818. - 15 с. - 11 листів. - 1900, 1908-1910, 1913, 1914 рр.
- Черкаський Іринарх Ювеналійович, історик звичаєвого права, дослідник громадських судів. - 819. - 12 с. - 7 листів. - 1898-1899 рр.
- Чернецький Семен Митрофанович, укладач українського букваря. - 303. - С. 113-114. - 1 лист. - 1911 р.
- Черні Адольф. - 303. - С. 94-95. - 1 лист. - 1907 р.
- Чернявський Микола Федорович, письменник, поет і перекладач. - 820. - 27 с. - 9 листів. - 1908, 1909, 1911, 1912 рр.
- Черняхівський Олександр Григорович, громадський діяч, лікар, чоловік Л.М.Старицької-Черняхівської. - 871. - Арк. 323, 326. - 2 листи. - 1896, 1913 рр.
- Чохівський Володимир (псевд. Чуприна), студент Київської духовної академії. - 311. - Арк. 31. - 1 лист. - Б/д.
- Чижевський Павло, громадський і політичний діяч полтавського земства, посол до І Державної Думи, один із засновників

української парламентської громади. - 821. - 7 с. - 3 листи. - 1907, 1913 рр.

Чикаленко Євген Харлампійович, видатний громадський діяч і меценат, видавець журналу "Нова Громада", газети "Рада". - 822. - 204 арк. - 132 листи, записки на візитних картках та 3 телеграми. - 1897-1914 рр.

Чикаленко Левко Євгенович, археолог, член УСДРП, згодом секретар Центральної ради. - 823. - С. 3-7. - 3 листи. - 1913 р.

Чопівський Іван (Фещенко-Чопівський), український металург, викладач Київського політехнічного інституту, згодом міністр в урядах УНР та Директорії. - 824. - С. 1-16. - 6 листів. - 1910-1912 рр.

Чубинський Михайло Павлович, правник, професор Харківського університету. - 303. - С. 115-117. - 1 лист. - 1913 р.

Чупринка Григорій, поет. - 825. - 12 с. - 8 листів. - 1908-1912 рр.

Ш

Шамрай Віктор, чоловік сестри М.Грушевського Ганни. - 285. - 109 с. - 38 листів. - 1891-1901, 1905, 1907, 1910 рр.; 874. - С. 74-75. - 1 лист. - 1907 р.

Шамрай Ольга Вікторівна, племінниця М.Грушевського. - 286. - 4 листи. - 1909-1913 рр.

Шамрай Сергій Вікторович, племінник М.Грушевського, історик Київщини. - 286. - 9 арк. - 9 листів. - 1909-1913 рр.

Шаповал Микита, громадський діяч і політик, публіцист, поет, співробітник редакції газети "Село". - 783. - С. 398. - 1 лист. - 1909 р.; 826. - 30 арк. - 17 листів. - 1910 р.

Шараневич Ісидор, історик, професор Львівського університету і Ставропігійського інституту в м.Львові. - 827. - Арк. 254-287 (33 арк.). - 30 листів. - 1897-1901 рр.

Шахматов Олексій Олександрович, видатний російський філолог, академік. - 828. - 35 арк. - 31 лист. - 1902, 1905-1907, 1909-1915 рр.; 874. - С. 204. - 1 лист. - 1911 р.

Шварц К. (Schwarz) - 872. - С. 14-15. - 1 лист. - 1908 р.

Шведюк Іван, кандидат на місце викладача львівського Ставропігійського інституту. - 812. - С. 2-4. - 1 лист. - 1908 р.

- Шевейко** Іван, дворянин з м.Курська, нащадок козацької старшини.
- 829. - 9 с. - 2 листи. - 1907, 1913 рр.
- Шевелів** Борис Михайлович, історик літератури та громадського руху ХІХ ст., співробітник чернігівського історичного архіву.
- 830. - 8 с. - 5 листів. - 1927 р.
- Шевченко** Людмила Прокопівна, етнограф і фольклорист, онучка брата Т.Г.Шевченка Микити Григоровича, навчалася в Перемишльському дівочому ліцеї за рахунок М.Грушевського. - 831. - 45 арк. - 28 листів. - 1910-1914 рр.; 871. - Арк. 347-348. - 1 лист. - 1913 р.
- Шевченко** Харитон, онук Т.Г.Шевченка. - 832. - 6 арк. - 5 листів. - 1911 р., б/д.
- Шелест** Ф., селянин з с. Палуян. - 303. - С. 128. - 1 лист. - 1909 р.
- Шелухін** Сергій Павлович, історик, професор Одеського університету, громадський і політичний діяч. - 303. - С. 118-125. - 1 лист. - 1909 р.
- Шемет** Володимир, громадський діяч, член т-ва "Братство Тарасівців", посол до Державної думи, видавець газети "Хлібороб" у м.Полтаві. - 871. - Арк. 334, 335. - 2 листи. - [1905], 1913 рр.
- Шибанов** П., продавець книжок й антикваріату, власник книжкового магазину в м.Москві - 834. - 16 арк. - 16 листів. - 1891, 1894, 1896-1899, 1902, 1903, 1905, 1912 рр.
- Широцький** Віталій, священник з с. Білоусівки на Поділлі, батько К.В.Широцького. - 304. - С. 25-28. - 1 лист. - 1904 р.
- Широцький** (Щероцький) Кость Віталійович, мистецтвознавець, історик мистецтва, згодом професор Кам'янець-Подільського університету. - 835. - 22 арк. - 13 листів та 1 записка на візитній картці. - 1907, 1908, 1910-1913 рр.
- Шистовський** Костянтин, релігійний філософ, знайомий батька М.Грушевського. - 303. - С. 129-136. - 1 лист. - 1909 р.; 871. - Арк. 329, 332-333. - 2 листи. - 1888-1889 рр.
- Шишманов** Іван, болгарський історик літератури, професор Софійського університету. - 872. - С. 1-4. - 1 лист. - 1897 р.
- Шкрибляк** Микола Юрійович, видатний народний майстер, різьбяр по дереву, постачав своїми роботами М.Грушевського та НТШ. - 836. - Арк. 1-24. - 23 листи. - 1903-1910 рр.

- Шмідт П.І., завідуючий друкарнею “Общественная польза” в Петербурзі, з 1904 р. - власник друкарні. - 837. - Арк. 1-2. - 2 листи. - 1903-1904 рр.
- Шмідт Федір Іванович, помічник присяжного повіреного в СПб. - 871. - Арк. 330. - 1 лист. - 1891 р.
- Шмигельський Михайло. - 307. - Арк. 7-8. - 1 лист. - 1911 р.
- Шнайдер Армандо, (Schneider) голова фірми по експорту вина в м.Барселоні. - 838. - 6 с. - 4 листи. - 1900, 1901, 1907 рр.
- Шольп Євген Густавович, присяжний повірений у м.Києві. - 839. - 12 с. - 8 листів. - 1911-1914 рр.
- Шостаковський Іван. - 871. - Арк. 331. - 1 лист. - 1914 р.
- Шпаковський Михайло, студент філософського відділення Львівського університету, вчитель гімназії в м.Станіславі. - 303. - С. 456. - 1 лист. - Б/д.
- Шпачинський Микола, автор статей в ЗНТШ. - 303. - С. 10-11. - 1 лист. - 1895 р.
- Шпеєр С.М., дослідник історії України з м.Ленінграда. - 87. - Арк. 37. - 1 лист. - 1927 р.
- Шпитковський Іван, історик, учень М.Грушевського, дослідник гайдамаччини. - 840. - 26 с. - 10 листів і 3 телеграми. - 1905, 1909-1914 рр.
- Шпитель Осип, письменник. - 303. - С. 63-64. - 1 лист. - 1903 р.
- Шраг Ілля Людвігович, громадський і політичний діяч, адвокат, член І Державної думи, провідний діяч українських організацій Чернігівщини. - 841. - Арк. 297-373 (76 арк.) - 67 листів та І телеграма. - 1894-1914 рр.
- Шрадер (Schrader) (м.Йена) - 420. - Арк. 3. - 1 лист. - 1906 р.
- Шрамченко Олександр Миколайович, етнограф і громадський діяч, збирач етнографічних матеріалів Холмщини, редактор часопису “Етнографічний збірник”. - 842. - 24 с. - 10 листів. - 1888, 1901, 1902-1904, 1910 рр., б/д.
- Шрьоте Алоїз (Schröte), професор (м.Мюнхен). - 843. - 12 с. - 4 листи. - 1910, 1913 рр.
- Штадгеев Федір Тимофійович, доктор медицини у м.Ялті, шанувальник української культури. - 307. - С. 6 зв. - 1 лист на візитній картці. - 1897 р.

- Штейнгель Федір Рудольфович**, барон, громадський діяч, меценат, член І Державної думи та ТУПу, створив археолого-етнографічний музей у с.Городок. - 844. - 7 с. - 4 листи та 1 телеграма. - 1913 р.; 783. - С. 388-389. - 1 листівка. - 1904 р.
- Штепа Костянтин**, етнограф, дослідник української демонології, християнських та поганських вірувань. - 845. - 5 с. - 3 листи. - 1927 р.
- Штоєнтін фон (Stojentin)**, лікар у м.Щеціні. - 846. - 4 с. - 2 листи. - 1903, 1906 р.
- Шуйська Марія Миколаївна**, російський архівіст, співробітник архіву міністерства юстиції, копіювала документи для М.Грушевського й інших членів НТШ. - 272. - 32 арк. - 20 листів. - 1894, 1896-1901, 1908 рр.; 847. - С. 1-2, 4-14, 16-118. - 72 листи. - 1892-1893, 1899, 1904-1909, 1911-1913 рр.
- Шульгін Яків Миколайович** (на деяких псевд. Л.Ч.), історик, громадський діяч, член київської Старої громади. - 303. - С. 34-36. - 1 лист. - 1898 р.; 848. - 16 с. - 5 листів. - 1899, 1901, 1907 рр.; 873. - С. 214-215, 262-264, 278-279, 301-302. - 4 листи. - 1897-1900 рр.
- Шустакевич Микола**, редактор часопису "Нове життя" у США (м.Оліфант). - 87. - Арк. 19-20. - 1 лист. - 1927 р.
- Шухевич Володимир Осипович**, етнограф, громадський діяч, педагог, голова товариств "Руська Бесіда", "Баян", редактор часописів "Дзвінок", "Учитель", автор 3-томної праці "Гуцульщина". - 849. - Арк. 2, 4-23, 25-33, 36-47. - 35 листів. - 1894-1908 рр.
- Шухевич Зенон**. - 849. - Арк. 3. - 1 лист. - 1895 р.
- Шухевич Микола**, член відділу НТШ та Видавничої Спідки. - 849. - Арк. 24. - 1 лист. - 1900 р.; 850. - Арк. 1-4, - 3 листи. - 1901 р.

Ш

- Щеглова С.**, дослідниця старописемних пам'яток. - 303. - С. 224-225. - 1 лист. - 1927 р.
- Щепотьєв В.**, історик і літературознавець з Полтавщини. - 303. - С. 226. - 1 лист. - 1927 р.

- Щербаківський Вадим Михайлович, видатний мистецтвознавець, історик архітектури. - 303. - С. 98-99. - 1 лист. - 1906 р.
- Щербан Євгенія (Szczerban). - 872. - С. 5-6. - 1 лист. - 1898 р.
- Щербина Володимир Іванович, історик, дослідник історії м.Києва та Лівобережної України. - 784. - С. 248. - 1 лист. - 1927 р.; 851. - 6 арк. - 6 листів. - 1899, 1906, 1909, 1911 рр.
- Щітківський Іван, історик-краєзнавець, гласний Київської міської думи, член журі по встановленню пам'ятника Т.Г.Шевченку у м.Києві. - 852. - 9 арк. - 9 листів. - 1909-1911, 1927 рр.
- Щукін Іван, генеральний секретар Вищої російської школи суспільних наук у Сорбонні. - 853. - 3 арк. - 3 листи. - 1903 р.
- Щурат Василь Григорович, літературознавець, поет, фольклорист, академік ВУАН. - 854. - 13 с. - 8 листів, листівок та записок на візитних картках. - 1896, 1906, 1909 рр., 6/д.

Ю

- Юргер Ян. - 871. - Арк. 336. - 1 лист. - 1913 р.
- Юркевич Віктор, історик, займався виявленням та копіюванням документів з історії України в московських архівах. - 855. - 21 с. - 7 листів. - 1927 р.
- Юркевич Левко Йосипович. - 303. - С. 166. - 1 лист. - 1912 р.
- Юркевич Леонід, студент Подільської духовної семінарії. - 856. - С. 1-3. - 2 листи. - 1907 р.
- Юркевич Михайло Карлович, завідувач харківською філією книжкового магазину Ф.А.Йогансона. - 856. - С. 4-6. - 2 листи. - 1904 р.
- Юркевич Осип, громадський діяч, публіцист, лікар, член Київської Старої громади, співробітник часописів "Рада", ЛНВ, "Село" й ін. - 857. - 6 с. - 2 листи. - 1908 р.
- Юшков Серафим Володимирович, історик, професор Ленінградського університету. - 303. - С. 219-221. - 1 лист. - 1927 р.

Я

- Яблоновський Олександр, польський історик, видавець першоджерел з історії України. - 858. - 14 с. - 7 листів. - 1900-1905 рр.

- Яворницький Дмитро Іванович, видатний історик. - 309. - Арк. 52-53. - 2 листи. - 1900 р.
- Яворський Василь, громадський діяч Лемківщини, співробітник філії "Просвіти" в Новому Санчі, посол до Австрійського парламенту, скарбник пресового комітету. - 839. - С. 1-13. - 6 листів. - 1897-1905 рр.
- Яворський Вікентій, правник в Боснії, секретар суду в м.Сараєві, залишив на українські культурні цілі свій маєток. - 860. - 7 с. - 3 листи. - 1903, 1908 рр., Б/д.
- Яворський Юліан, етнограф, історик літератури, дослідник Закарпатської України, москвофіл. - 306. - С. 17. - 1 лист. - 1897 р.
- Ягич Ватрослав, видатний хорватський славіст. - 870. - 26 с. - 11 листів. - 1897, 1898, 1904-1906, 1909, 1910, 1914 рр.; 874. - С. 3-4, 119-120. - 2 листи. - 1905, 1909 рр.
- Якибюки Лукіян і Василь, народні художники, майстри різьблення по дереву з с.Річки та Криворівні. - 861. - 27 арк. - 24 листи. - 1902-1910 рр.
- Яковлів Андрій, визначний історик права, політичний діяч, професор, згодом ректор Українського університету в м.Празі. - 862. - С. 12. - 1 лист. - 1908 р.; 305.- С. 62. - 1 лист. - 1909р.
- Якшич І.Ф., викладач тифліської гімназії, вчитель М.Грушевського. - 871. - Арк. 85-86. - 1 лист. - 1886 р.
- Ямпольська Ганна Платонівна, тифліська знайома М.Грушевського, була офіційним видавцем газети "Село". - 301. - 783 с. - 180 листів. - 1887-1909 рр.; 862. - С. 8-11. - 1 лист. - 1908 р.; 871. - Арк. 88-89. - 1 лист. - 1891 р.; 873. - С. 146-149. - 1 лист. - 1895 р.
- Ямпольський Володимир Платонович, тифліський знайомий М.Грушевського. - 300. - 18 с. - 7 листів. - 1887-1893 рр.; 871. - Арк. 337-340. - 1 лист. - 1889 р.
- Ямпольський Лев Платонович, тифліський знайомий М.Грушевського. - 873. - С. 6-9. - 1 лист. - 1887 р.
- Ян. - 872. - С. 11-13. - 1 лист. - 1895 р.
- Яневський С., письменник. - 308. - Арк. 75-76. - 1 лист. - 1907 р.
- Яницький Теодор. - 304. - С. 12-13. - 1 лист. - 1896 р.

- Янковський Антін, львівський студент-медик. - 871. - Арк. 344. - 1 лист. - 1908 р.; 309. - С. 90-93. - 1 лист. - 1909 р.
- Янковський Борис Л. - 871. - Арк. 341. - 1 лист. - 1900 р.
- Яновицький Вячеслав, студент-технолог, бажаючий вступити до Львівського університету. - 319. - Арк. 4. - 1 лист. - 1904 р.
- Яновська Любов Олександрівна, письменниця. - 863. - 10 с. - 6 листів. - 1907-1909 рр.
- Яновський А., секретар редакції часопису "Вестник и библиотека самообразования", де друкувалися глави "Очерка истории украинского народа" М.Грушевського. - 862. - С. 6-7. - 2 листи. - 1904 р.
- Януш Богдан. - 303. - С. 74-75, 326-327. - 2 листи. - 1904, 1907 рр.
- Ярмова Мирсслава, письменниця. - 303. - С. 455. - 1 лист. - Б/д.
- Яроновецький Ф. (листа було відправлено до Л.Юркевича). - 303. - С. 164-165. - 1 лист. - 1912 р.
- Ярош Володимир, учитель гімназії у м.Тарнові. - 871. - Арк. 342-343. - 1 лист. - 1907 р.
- Ярошевич Андрій Іванович, автор українських статей у словниках Брокгауза-Ефрона та "Гранат". - 303. - С. 208-210. - 1 лист. - 1914 р.
- Ярошевська Маруся, подруга Людмили Шевченко по перемишльському шкільному закладу. - 871. - Арк. 346, 347-348. - 2 листи. - Б/д.
- Ярошевський Богдан (псевд. Загородний Степан), політичний діяч, письменник, засновник Української соціалістичної партії. - 864. - 123 с. - 16 листів. - 1910-1914 рр.
- Ярошенко Володимир, член лінгвістичної секції "Гуртка українознавства" Петербурзького університету, згодом співробітник ВУАН, співредактор "Російсько-українського словника". - 311. - Арк. 37-38. - 1 лист. - 1916 р.
- Ясинський Г., житель с.Подища (під м-ком Варвою). - 305. - С. 14. - 1 лист. - Б/д.
- Ястребов Володимир Миколайович, археолог, етнограф, дослідник степової України. - 865. - 8 с. - 4 листи. - 1895 р.; 873. - С. 171-174. - 1 лист. - 1895 р.

- Ястребов Микола Володимирович, приват-доцент Петербурзького університету. - 305. - С. 43-46. - 1 лист. - Б/д.
- Яцимирський Олександр, російський історик-славіст, професор Петербурзького університету, дослідник слов'яно-румунських відносин. - 866. - С. 1-2, 5-7. - 3 листи. - 1908, 1911 рр., б/д.
- Яцкевич Яків, учень М.Грушевського, викладач української реальної школи в м.Раві-Руській. - 866. - С. 3-4. - 1 листівка. - 1910 р.; 867. - С. 1-33, 36-45. - 21 лист, 1 телеграма. - 1902-1913 рр.
- Яцків Михайло Юрійович, письменник. - 868. - 9 с. - 4 листи. - 1900-1903, 1912 рр.
- Яцкович Михайло (псевд. Тризна), поет. - 869. - С. 6. - 1 лист. - 1901р.
- Яцковський Михайло Гоноратович, поет-перекладач, лінгвіст, автор "Русинсько-української граматики". - 869. - С. 1-5. - 1 лист. - 1901 р.
- Ящуржинський Хрисанф П., етнограф і археолог, член Одеської української громади у 80-х рр. XIX ст. - 306. - С. 18. - 1 лист. - Б/д.

Листи до М.С.Грушевського від організацій та установ

- Австрійська дирекція видання шкільних підручників. - 92. - Арк.40, 43, 44, 51, 56, 57, 62, 70, 71. - 11 листів. - 1921-1922 рр.
- Агент міністерства фінансів Росії в Німеччині та Австро-Угорщині. - 97. - Арк.45. - 1 лист. - 1908 р.
- Адресний стіл м.Москви. - 871. - Арк. 205. - 1 лист. - 1913 р.
- "Академічна кухня" (м.Львів). - 96. - Арк. 724. - 1 лист. - Б/д.
- "Akademickie kołko historyków". - 86. - Арк. 33. - 1 лист. - 1910 р.

- Бібліографічна комісія ВУАН. - 87. - Арк. 33. - 1 лист. - 1927 р.
Бібліотека Амстердамського університету. - 96. - Арк.713. - 1 лист.
- 1901 р.
Бібліотека Британського університету. - 96. - Арк.684-685. - 2
листи. - 1920-1921 рр.
Бібліотека Будапештського університету. - 96. - Арк.712. - 1 лист.
- 1904 р.
Бібліотека Гарвардського коледжу. - 96. - Арк.682-683. - 2 листи.
- 1922 р.
Бібліотека Краківської АН. - 96. - Арк.680. - 1 лист. - 1906 р.
Бібліотека Львівського університету. - 96. - Арк.679. - 1 лист. -
1910 р.
Бібліотека Мадридська наукова. - 96. - Арк.680. - 1 лист. - 1921 р.
Бібліотека Норвезького університету (Христианія). - 96. - Арк.705,
706. - 2 листи. - 1921 р.
Бібліотека Оксфордського університету. - 96. - Арк.705, 706. - 2
листи. - 1921 р.
Бібліотека Паризького етнографічного музею. - 96. - Арк.688. - 1
лист. - 1921 р.
Бібліотека Петербурзької АН. - 96. - Арк.713. - 1 лист. - 1911 р.
Бібліотека Російського історичного товариства (СПб.). - 96. -
Арк.464. - 1 лист. - 1898 р.
Бібліотека Упсальського університету (Швеція). - 96. - Арк.687а,
705. - 2 листи. - 1921 р.
Бібліотека Харківська Громадська (П.Мокроус). - 96. - Арк.465-
465а. - 1 лист. - 1912 р.
“Будучність”, редакція журналу (м.Львів). - 87. - Арк. 32. - 1 лист.
- {1913 р.]
- Видавництво “Becker Reinhard” (німецьке відділення у м.Парижі).
- 94. - Арк.4-6. - 3 листи. - 1904 р.
Видавництво і друкарня “Vernaj Johann” (м.Відень). - 96. Арк .690.
- 1 лист. - 1921 р.
Видавничий Всеукраїнський кооперативний союз (м.Відень) -
(І.Крекотень). - 92. -Арк.29, 35, 55, 69, 73, 74. - 6 листів. -
1921-1922 рр.

- Видавниче т-во "Gebethner i Wolf" (м.Варшава). – 96. - Арк.708. – 1 лист. – 1911 р.
- Видавниче акційне т-во "Бр. А. и И.Гранат и Ко" (СПб.) – (П.Броншттейн, А.Смирнов, А. та І.Гранати). – 96. – Арк.426, 427, 437-440, 443, 449, 453, 457. – 10 листів. – 1911-1913 рр.
- Видавниче т-во "Дніпросоюз" (А.М.Сербиненко, Є.Филипович). – 92. - Арк.1, 5, 6, 11, 13, 14, 19, 20, 23, 26, 27, 64, 67. – 13 листів. – 1919-1922 рр.
- Видавництво "Житє" (м.Львів). – 87. - Арк.48. – 1 лист. – 1913 р.
- Видавниче т-во "Земля" (Київ-Відень-Львів). – 93. – Арк.85. – 1 лист. – 1923 р.
- Видавниче т-во "Общественная польза" (СПб.) (І.В.Гессен). – 96. – Арк.111-344. – 215 листів і 6 телеграм. – 1902-1912 рр.
- Видавниче т-во "Просвещение" (СПб.). – 96. – Арк.414-425. – 12 листів. – 1912-1913 рр.
- Видавництво "Rüthen und Loening" (м.Франкфурт). – 96. – Арк.571-572. – 2 листи. – 1905 р.
- Видавництво "Roder C.G." (Лейпціг). – 92. – Арк.63-66. – 3 листи. – 1922 р.
- Видавництво "Сотрудник" (м.Київ) (М.Цитрон). – 96. – Арк.462. – 1 лист. – 1913 р.
- Видавництво "Ступин А.Д." (м.Москва), комісіонер московської синодальної друкарні. – 96. – Арк.345-412. – 69 листів. – 1900-1912 рр.
- Видавництво, книжкова торгівля і друкарня т-ва "Сытин И.Д." (м.Москва). – 96. – Арк.463. – 1 лист. – 1913 р.
- Видавництво "Teubner V.G" (Лейпціг-Берлін). – 96. – Арк.573-577, 579-605. – 31 лист. – 1902-1910 рр.
- Видавництво "Trübner K.J." (м.Страсбург). – 96. – Арк.570. – 1 лист. – 1912 р.
- Видавництво "Українське слово" (Німеччина). – 95. – Арк.48. – 1 лист. – 1923 р.
- Видавництво кольорового і мистецького друку "Hölzel E." (м.Відень). – 94. – Арк.3. – 1 лист. – 1903 р.
- Виконавче бюро по відкриттю українських кафедр. - 874. - С. 40. - 1 лист. - 1907 р.

- “Відбудова”, промислово-торговельна спілка в м.Здолбунові. – 95.
– Арк.49. – 1 лист. – 1923 р.
- Всеукраїнський археологічний комітет (ВУАН). - 87. - Арк. 45. - 1 лист. - 1927 р.
- “Вукоспілка”, представництво в Австрії (П.Христюк, І.Крекотень).
92. – Арк.72-73, 79-81. – 4 листи. – 1922-1923 рр.; 96. Арк.551.
- 1 лист. - 1927 р.
- “Голос минушого”, журнал (СПб.) (В.Кудрявцев). - 87. - Арк. 16-17. - 2 листи. - 1913-1914 рр.
- Гурток українознавства в Петербурзькому університеті (І.Цемановський, М.Малицький, П.Балицький, І.Крижанівський). - 311. - Арк. 8. - 2 листи. - 1908 р.
- Гурток українських студентів Московського університету під орудою Д.І.Яворницького. - 303. - С. 442-447. - 1 лист. - 1899 р.
- Державне видавництво України (С.Пилипенко). - 87. - Арк. 43. - 1 лист. - 1927 р.; 96. - 1 лист. - 1927 р.
- Дирекція львівських залізниць. – 96. – Арк.549-550. – 2 листи. – 1910, 1912 рр.
- Дирекція пошт і телеграфів у Галичині. – 96. – Арк.536-545. – 9 листів. – 1903, 1905, 1907-1913 рр.
- Дирекція поліції у м.Львові. – 97. – Арк.44. – 1 лист. – 1904 р.
- “Діло”, адміністрація видавничого т-ва. - 97. - Арк.10, 17, 18, 22. – 4 листи. - 1899, 1908, 1911 рр.
- Друкарня “Петр Барский” (м.Київ). – 96. – Арк.730. – 1 лист. – 1918 р.; 97. – Арк.11, 12, 16. – 3 листи. – 1907-1908 рр.
- Друкарня “Щасного Бендарського” (м.Львів). – 97. – Арк.19. – 1 лист. – 1911 р.
- Друкарня “Т-во П.Вальдштейн и сын” (м.Бахмут). – 97. – Арк.28. – 1 лист. – 1914 р.
- Друкарня “Врублевского и Озерова” (м.Київ). – 97. – Арк.25. – 1 лист. – 1908 р.
- Друкарня В.І.Завадського при університеті св. Володимира (м.Київ).
- 97. – Арк.1, 32. – 2 листи. – 1891, 1893 рр.; 480. - 7 арк. - 6 листів. - 1891-1894 рр.

- Друкарня "Kast und Ehinger" (м.Відень). – 96. – Арк.704. – 1 лист. – 1923 р.
- Друкарня акціонерного т-ва "К.Т.Корчак-Новицкий" (м.Київ). – 97. – Арк.9. – 1 лист. – Б/д.
- Друкарня "Л.П.Кринского" (м.Київ). – 96. – Арк.469-470. – 2 листи. – 1913 р.
- Друкарня і фотолітографія "С.В.Кульженко" (м.Київ). – 96. – Арк.474-534. – 53 листи. – 1907, 1910-1914 рр.; 97. – Арк.4. – 1 лист. – 1907 р.
- Друкарня "К.И.Лингард" (СПб.). – 97. – Арк.29. – 1 лист. – 1910 р.
- Друкарня НТШ (О.Криловський). – 92. – Арк.83-84. – 1 лист. – 1923 р.; 95. – Арк.58, 71-72, 76, 78, 87-89, 169. – 8 листів. – 1922-1923 рр.
- Друкарня 1-ої Київської друкарської артілі. – 97. – Арк.7, 3-36, 56. – 5 листів. – 1909, 1913 рр.
- Друкарня т-ва "Просвещение" (колишнє т-во Н.А.Гирич) (м.Київ). – 97. – Арк.43. – 1 лист. – 1907 р.
- Друкарня Синодальна (СПб.). – 97. – Арк.47, 48, 51-55, 57. – 7 листів. – 1902 р.
- Друкарня Шмідта (СПб.). – 96. – Арк.471. – 1 лист. – 1905 р.
- "Загляне сонцэ и у нашэ ваконцэ", білоруське видавництво (СПб.). – 91. – Арк.1-2. – 2 листи. – 1911 р.
- "Знання", журнал (м.Харків). – 87. – Арк. 23. – 1 лист. – 1927 р.
- "Канадійський ранок", часопис (м.Вінніпег, США) (З.Бичинський). – 96. – Арк.97-102, 111 зв. – 3 листи. – 1922 р.
- Катеринославська губернська вчена архівна комісія (кн.Урусов, А.Синявський, Д.Дорошенко). – 96. – Арк.466-468. – 3 листи. – 1905 р.
- "Kwartalnik historyczny", редакція журналу (м.Львів). – 87. – Арк. 1-2. – 2 листи. – 1893 р.
- "Киевская мысль", редакція газети. – 87. – Арк. 7. – 1 лист. – 1907 р.
- "Киевская старина", контора журналу (Є.Квасницький). – 87. – Арк. 3. – 1 лист. – 1905 р.
- "Kroatischen Korrespondenz", редакція журналу (м.Відень). – 87. – Арк. 9. – 1 лист. – 1908 р.

- Києво-подільське духовне училище, правління. - 879. - С. 81-82, 84-85. - 2 листи. - 1903 р.; 310. - Арк. 1. - 1 лист. - 1907 р.
- Київський окремих цензор (О.Булгаков). - 96. - Арк.546. - 1 лист. - 1906 р.
- Київське музично-драматичне училище М.В.Лисенка. - 97. - Арк.5. - 1 лист. - 1908 р.
- Книгарня "Bursik-Kohout", книгопостачальники Празького університету. - 96. - Арк.711. - 1 лист. - 1904 р.
- Книгарня "Безобразов А.В." (м.Борисоглібськ, Тамбовська губ.) - 96. - Арк.473. - 1 лист. - 1905 р.
- Книгарня і палітурна фабрика "Veith Raul" (м.Відень). - 92. - Арк.53, 60. - 2 листи. - 1922 р.; 96. - Арк.608-623, 631, 636-547, 650-678, 702-703, 776. - 68 листів. - 1922-1923 рр.
- Книгарня "Gebethner i Wolf" (м.Варшава). - 97. - Арк.49-50. - 2 листи. - 1900 р.
- Книгарня антикваріальна Гірземана Карла (Hirsemann) - (м.Лейпціг). - 96. - Арк.699. - 1 лист. - 1927 р.
- Книгарня "Думинов В.В." (м.Москва). - 96. - Арк.1-59. - 56 листів. - 1901-1912 рр.
- Книгарня т-ва "Карбасников И.П." (СПб.). - 94. - Арк.38. - 1 лист. - 1912 р.; 96. - Арк.722. - 1 лист. - 1906 р.
- Книгарня НТШ. - 92. - Арк.46. - 1 лист. - 1922 р.; 93. - Арк.72, 86, 91-96, 113, 118, 120, 121, 123, 124, 126, 137, 138. - 17 листів-рахунків. - 1923 р.; 96. - Арк.85-89. - 5 листів. - 1909-1912 рр.
- Книгарня Немец А. (м.Прага). - 92. - Арк.45. - 1 лист. - 1922 р.
- Книгарня "Нового времени" А.С.Суворова (СПб.). - 96. - Арк.60-65. - 6 листів. - 1905, 1912 рр.
- Книгарня "Оглоблин Н.Я." (м.Київ). - 96. - Арк.725. - 1 листівка. - 1902 р.
- Книгарня т-ва "Просвіта" (м.Львів). - 93. - Арк.125. - 1 лист. - 1923р.
- Книгарня "Распопов Е.П." (м.Одеса). - 96. - Арк.66-80. - 12 листів. - 1901-1903, 1905-1906 рр.
- Книгарня "Розов И.А." (м.Київ). - 96. - Арк.723. - 1 лист. - 1906 р.; 719. - Арк.1. - 1 лист. - 1906 р.

- Книгарня “Січковий базар” (В.Цісик, М.Сурмач) (м.Нью-Йорк). – 93.
– Арк.2, 6-7, 11, 18, 29, 35, 53, 84, 134-135, 141-143, 148, 164,
165, 196, 197. – 15 листів. – 1922-1923 рр.
- Книгарня “Слов’янська” (м.Прага). – 96. – Арк.700. – 1 лист. – 1927 р.
- Книгарня “Слов’янський базар” (м.Львів). – 93. – Арк.88, 136. – 2
листи. – 1923 р.
- Книгарня Ставропігійського університету (м.Львів). – 93. –
Арк.127-128. – 1 лист. – 1923 р.; 96. – Арк.90-92. – 3 листи.
– 1922 р.
- Книгарня “Український базар” (США) (І.Фариняк, Ю.Щебрин-
ський). – 93. – Арк.1, 25-26, 32-33, 36-39, 43, 48-49, 56-63, 75-77, 82,
97-99, 106-108, 174, 180, 191-194, 199-203. – 19 листів. – 1922-1923 рр.
- Книгарня-кіоск “Українська хата” Павла Богацького (м.Прага). –
95. – Арк.33-34, 39. – 2 листи. – 1923 р.
- Книгарня видавничої спілки “Червона калина” (м.Львів). – 93. –
Арк.110, 158. – 2 листи. – 1923^а р.
- Книжковий склад братів Башмакових (м.Москва). – 96. – Арк.81. –
1 лист. – 1912 р.
- Книжковий склад Льговського повітового земства. – 97. – Арк.8. –
1 лист. – 1907 р.
- Книжковий склад Костромської губернської земської управи. – 97.
– Арк.30. – 1 лист. – 1907 р.
- Книжковий склад Полтавської громадської бібліотеки. – 97. –
Арк.6. – 1 лист. – 1905 р.
- Книжковий склад Харківського губернського земства. – 94. – Арк.1-
2. – 2 листи. – 1902 р.; 97. – Арк.3 – 1 лист. – 1903 р.
- Книжковий склад Цукермана Г.С.(м.Москва). – 96. – Арк.82-84. –
3 листи. – 1912 р.
- Конгрес поступової української молодіжі. - 311. - Арк. - 2 листи. - 1909 р.
- Курське земство. – 96. – Арк.720. – 1 телеграма. – Б/д.
- Лейбористська партія Англії, секретаріат. - 71. - 4 листи. - 1921-
1922 рр.
- “Линчевський А.В.”, фототипійний художній заклад по виготов-
ленню кліше (м.Київ). – 94. – Арк.15, 19, 20, 70, 71. – 5 листів.
– 1911, 1914 рр.

- “Літературно-науковий вісник”, київська контора (П.Лавров (Ю.Тищенко) та М.Котик). - 87 - Арк. 24, 29. - 1 лист та 1 телеграма. - 1907 р. [1912 р.]; 96. - Арк.728. - 1 лист. - 1911 р.; 561. - 189 с. - 87 листів. - 1907-1910 рр.
- Лучанське т-во сільського господарства (Полтавська губ.). - 86. - Арк. 36. - 1 лист. - 1912 р.
- “Любителей социальных знаний”, т-во. - 86. - Арк. 35.-1 лист. - 1911 р.
- Львівський університет, секретаріат. - 87. - Арк. 15. - 1 лист. - 1913 р.
- Міністерство закордонних справ Росії (копія, знята М.Грушевським). - 97. - Арк.44 зв. - 1 лист. - 1904 р.
- Міністерство народної освіти Росії. - 90. - Арк.24. - 1 лист. - 1913 р.
- “Московское общество истории и древностей российских”. - 86. - Арк. 1-2. - 1 лист. - 1892 р.
- Наркомат освіти (фінансово-економічне управління). - 87. - Арк.42. - 1 лист. - 1927 р.
- “Народна торгівля”, краєвий торговельний союз (м.Львів). - 96. - Арк.729. - 1 лист. - 1913 р.
- Наркомат фінансів. - 87. - Арк. 36. - 1 лист. - 1927 р.
- “ОЦУКС” (об’єднання центральних українських кооперативних союзів за кордоном). - 92. - Арк.4. - 1 лист. - 1919 р.
- Общество славянской культуры в Москве”, секретар. - 86. - Арк. 30. - 1 лист. - 1909 р.
- “Основа”, т-во українських студентів-політехників (м.Львів). - 86. - Арк. 25-26. - 2 листи. - 1898, 1910 рр.
- “Österreichische Rundschau”, редакція журналу (м.Відень). - 87. - Арк. 8. - 1 лист. - 1908 р.
- Оссолінських, дирекція закладу (м.Львів). - 87. - Арк. 10. - 1 лист. - 1908 р.
- “Поліграфія”, графічний заклад по виготовленню кліше ілюстрацій (м.Львів). - 94. - Арк.43. - 1 лист. - 1912 р.
- “Prager Presse”, редакція журналу. - 87. - Арк. 21. - 1 лист. - 1927 р.

- Представництво СРСР в Чехословаччині (А.Канорський). – 90. – Арк.29. – 1 лист. – 1927 р.
- Прилуцький окружний архів. – 87. – Арк. 35. – 1 лист. – 1927 р.
- “Провидіння”, т-во опіки над емігрантами. – 86. – Арк. 34. – 1 лист. – 1910 р.
- “Просвіта”, т-во (м.Львів) (Є.Озаркевич, І.Брик, К.Левицький). – 86. – Арк. 5, 7, 9-15, 18-22. – 13 листів. – 1896, 1902, 1903, 1908-1910, 1912, 1913 рр.
- “Просвіта”, т-во в м.Чернігові (М.Коцюбинський). – 86. – Арк. 23. – 1 лист. – Б/д.
- “Проскудін-Горський С.М.”, фотоцинографія (СПб.). – 94. – Арк.8-10, 13, 14. – 5 листів. – 1907, 1910 рр.
- “Рада”, редакція газети. – 87. – Арк. 6, 11. – 2 листи. – 1907, 1912 рр.; 96. – Арк.718. – 1 телеграма. – 1907 р.
- “Рідний край”, редакція журналу (М.Дмитрієв, Г.Коваленко). – 87. – Арк. 4-5. – 1 лист. – 1905 р.
- “Родина”, т-во українських робітників (м.Відень). – 86. – Арк. 4-5. – 1 лист. – 1905 р.
- “Русские ведомости”, контора газети (м.Москва). – 97. – Арк.41. – 1 лист. – 1908 р.
- “Русское богатство”, редакція журналу (СПб.) (А.Петрищев). – 87. – Арк. 12. – 1 лист. – 1912 р.
- “Русское обозрение”, редакція журналу (СПб.) (зав.конторою О.Беліков). – 87. – Арк. 25. – 1 лист. – Б/д.
- “Руська академічна поміч у м.Львові”. – 86. – Арк. 37-38. – 2 листи. – 1913-1914 рр.
- Садівничий крайовий заклад в с.Заліщиках (Галичина). – 96. – Арк.707. – 1 лист. – 1913 р.
- “Січ”, українське академічне т-во (м.Відень) (В.Старосольський, З.Кузеля, Д.Левицький, Р.Дубляниця, Р.Сембратович, І.Саноцький). – 97. – Арк.2, 26-27, 59. – 3 листи. – 1897, 1899, 1904 рр.
- “Сокіл”, гімнастичне т-во (м.Львів). – 86. – Арк. 31. – 1 лист. – 1909 р.

- “Сороко Яків”, транспортна контора (Радзивілів-Броди). – 94. –
Арк.23. – 1 лист. – 1911 р.
- “Сотрудник”, видавництво (м.Київ) (М.Цитрон). - 96. – Арк.462 - 1
лист. - 1913 р.
- “Societe Francaise d’Ethnographie”, редакція журналу. - 86. - Арк. 39.
- 1 лист. - 1927 р.
- “Сочевка”, паперова акціонерна фабрика (контора П.Б.Бродського).
– 94. – Арк.11. – 1 лист. – 1909 р.
- “Сын отечества”, редакція газети (СПб.) (Е.Ганейзер). - 90. – Арк.7.
- 1 лист. - 1905 р.; 96. – Арк.726-727. – 2 листівки. – 1905-
1906 рр.; 97. – Арк.31, 40. - 2 листи. - 1905 р.; 874. - С. 10-13.
- 1 лист. - 1905 р.
- Стрийська хліборобська виставка, комітет (Є.Олесницький). - 874.
- С. 106. - 1 лист. - 1909 р.
- “Тадеуш гр.Лубинський в Чарці”, лісова фірма. - 592. - 7 листів. -
1903-1910 рр.
- Товариство польських інтролігаторів (м.Львів). - 872. - С. 135-137.
- 1 лист. - 1908 р.
- “Товариц”, редакція газети (СПб.). - 303. - С. 92. - 1 лист. - 1907 р.
- Торгова контора постачання паперу “С.С.Розенкранц” (м.Київ). – 97.
– Арк.14. – 1 лист. – 1910 р.
- Торгове представництво УРСР у Чехословаччині (В.Новоковський).
- 94. - Арк.11, 13. - 2 листи. - 1921 р.
- “Українська академічна молодіж в Празі”, т-во. - 311. - Арк. 26-27.
- 1 лист. - 1904 р.
- “Українська академічна поміч”, т-во. - 86. - Арк. 278. - 1 лист.-1905 р.
- Українська громада академічної молоді Варшавського університету.
- 311. - Арк. 1а, 11-12. - 2 листи. - 1901 р.
- Українська громада в м.Женеві (о.Чекорський). - 96. - Арк.743-744.
- 1 лист. - 1909 р.
- “Українська книгарня і антикварня”. – 93. – Арк.119, 144, 145, 150.
– 4 листи-рахунки. – 1923 р.
- Українська секція з’їзду слов’янської поступової молоді. - 311. -
Арк. 4. - 1 лист. - 1908 р.

- Українська соціал-демократична партія, секретаріат. - 96. - Арк.553-555. - 3 листи. - 1921-1922 рр.
- Українська студентська громада (м.Одеса) (Д.Боровик). - 96. - Арк.741-742. - 1 лист. - 1905 р.
- Українське просвітне т-во в м.Катеринодарі (С.Ерастов). - 86. - Арк. 8. - 1 лист. - 1907 р.
- Український гурток вихованців Глухівського учительського інституту. - 311. - 1 лист. - 1907 р.
- Український гурток кївських студентів-медиків (І.Яременко, М.Малеч, К.Білоус). - 311. - Арк. 7. - 1 лист. - 1912 р.
- Український клуб в м.Благовіщенську. - 96. - Арк.745. - 1 лист. - 1913 р.
- Український клуб у м.Києві. - 308. - Арк.54. - 1 лист. - Б/д.
- Український пресовий комітет (м.Відень) (А.Кос, Ю.Романчук, В.Яворський, Є.Левицький та ін.). - 96. - Арк.739-740. - 1 лист. - 1903 р.
- “Український студент”, редакція журналу (СПб.). - 87. - Арк.27-28. - 2 листи. - 1913 р.
- “Украинская жизнь”, редакція журналу (м.Москва). - 87. - Арк. 14. - 1 лист. - 1913 р.
- Уповноважене представництво УРСР в Чехословаччині (М.Левицький). - 94. - Арк.12, 14. - 2 листи. - 1921 р.
- “Утро”, редакція газети (м.Харків) (Козловський (Хованский)). - 90. - Арк. 23. - 1 лист. - 1912 р.
- “Учительська громада”, т-во (м.Львів). - 602. - 3 с. - 2 листи. - 1910 р.
- Харківське земство. - 96. - Арк.716-717. - 2 листи. - Б/д.
- Харківський міський голова. - 96. - Арк.547. - 1 лист. - 1906 р.
- “Час”, видавництво (м.Київ). - 97. - Арк.15, 46. - 2 листи. - 1911 р.
- Яворівська приватна українська гімназія (М.Сокальський, І.Загаєвич). - 97. - Арк.2. - 1 лист. - 1908 р.
- Яцинівське т-во сільських господарів (П.Табурянський). - 86. - Арк. 32. - 1 лист. - 1909 р.

Адресати листів М.Грушевського

- Багалій Дмитро Іванович. - 275. - Арк. 72, 111, 112. - 3 листи. - 1907-1927 р.
- Березинський М.П. - 339. - С. 2-3. - 2 листи. - 1922 р.
[Брікнер О.]. - 275. - Арк. 77. - 2 листи. - 1908 р.
[Беднарський К.]. - 275. - Арк. 73. - 1 лист. - 1908 р.
- Библиок В., український меценат з США. - 63. - Арк. 64. - 1 лист. - 1923 р.
- “Вайт Пауль” (Veith P.), книгарня у Відні. - 96. - Арк. 630, 648-649. - 3 листи. - 1922 р.
- Василенко Микола Прокопович. - 275. - Арк. 67-68, 92, 201. - 4 листи. - 1905, 1913 рр. - Б/д. (листа за 1913 р. не було відправлено).
- Вовк Федір Кіндратович. - 274. - Арк. 16. - 1 лист. - Б/д.
- Гавличек В., власник книгарні “Слов’янський базар”. - 96. - 2 листи. - 1921 р.
- [Галенко П.], співробітник В.Кузіва по розповсюдженню видань УСІ в Америці. - 96. - Арк. 754-755, 764-766. - 2 листи. - 1922 р.
- Гетц Леопольд Карл (Goetz). - 275. - Арк. 171. - 1 лист. - Б/д.
- Гіршберг Олександр. - 274. - Арк. 17. - 1 лист. - Б/д.
- Гнатюк Володимир Миколайович. - 275. - Арк. 196, 199. - 2 листи. - 1905 р., Б/д.
- Головне управління по цензурі. - 275. - Арк. 159-161. - 1 лист. - 1905 р.
- Горяев Микола Васильович. - 275. - Арк. 5-7. - 2 листи. - 1887 р.
- Гофрат (Hofrat). - 275. - Арк. 30-31. - 1 лист. - 1895 р.
- Громницький Сидор. - 275. - Арк. 197. - 1 лист. - [кін. ХІХ ст.].
- Грушевська Ганна (Галина) Сергіївна (деякі спільно з родиною) - 1425. - С. 3, 15, 19-20, 41, 56, 63, 83, 91, 100-101, 109, 112, 114-115, 119, 122-123, 126, 129, 138, 152-153. - 17 листів. - 1904-1913, 1922-1924 рр.

- Грушевські Глафіра Захарівна та Ганна Сергіївна . - 18. - 18-38 арк. - 15 листів. - 1902, 1907, 1911, 1913 рр.
- Грушевська Катерина Михайлівна.-1014.-81 с.-43 листи.-1909-1911, 1923-1924, 1926-1927 рр.
- Грушевська Марія Сильвестрівна. - 873. - С. 303-304.-1 лист.-1900 р.; 940.-78 арк.-67 листів і 5 телеграм.-1896, 1900-1914, 1924, 1926 рр.
- Грушевська Ольга Олександрівна. - 1393. - 6 с. - 3 листи. - 1917, 1934 рр. - 1394.- С.11-12, 22. - 2 листи. - 1916 р.
- Грушевські Сергій Федорович, Глафіра Захарівна, Олександр Сергійович, Ганна Сергіївна.-275.-Арк. 205-206.-1 лист.-1905 р.; 9.-88 арк.-66 листів і 2 телеграми.-1879-1895, 1899 рр.
- Грушевський Олександр Сергійович. - 1285. - 715 с. - 265 листів (крім с.661-662, 674-677, 715). - 1884-1923 рр.; 89. - Арк. 258. - 2 листи. - 1891, 1903 рр.
- Гузо, священник. - 274. - Арк. 6. - 1 лист. - 1900 р.
- “Держвидав України”. - 90. - 2 листи. - 1927 р.
- Джиджора Іван Миколайович. - 265. - 151 арк. - 105 листів - 1901-1914 рр.
- “Діло”, газета (відповідь на заяву Ю.Романчука в 24 числі газети). - 275. - Арк. 44-45. - 1 лист. - 1900 р.
- Златкович Георг, священник в Угорській Україні. - 309. - С. 96. - 1 лист. - Б/д.
- Історико-філологічне відділення ВУАН. - 90. - С.1. - 1 лист. - 1927 р.
- “Канадійський ранок”, редакція газети (З.Бичинський, В.Кузів, П.Галенда). - 96. - Арк.95-96, 103-110, 750-752. - 9 листів. - 1922-1023 рр.
- Київська духовна семінарія, правління. - 879. - С. 53-54, 55. - 2 листи. - 1902, [1903 р.]
- Київська міська каса (про гроші на Куренівське училище). - 879. - С. 73-74. - 1 лист. - 1912 р.

- Київська міська управа (умова передачі грошей на Куренівське училище). - 879. - С. 78-80. - 1 лист. - 1908 р.
- Кінаш Юлія. - 96. - Арк.749.- 1 лист. - 1922 р.
- Кобилянська Ольга Юліївна. - 275. - Арк. 107. - 1 лист. - [1927 р.].
- Ковалевський Максим Максимович. - 275. - Арк. 138. - 1 лист. - [1906 р.].
- Комітет по спорудженню українського театру в м. Львові. - 275. - Арк. 116. - 1 лист. - [1905 р.].
- Кудря Данило Євменович, представник ВУКОПИСу в м.Празі. - 275. - Арк. 97. - 1 лист. - 1921 р.; 268.- Арк.1-4. - 3 листа. - 1921 р.
- Кузеля Зенон. - 274. - Арк. 7. - 1 лист. - 1908 р.
- Кузів Василь, протестантський священник, видатний український громадський діяч (США). - 266. - 336 арк. - 102 листа в оригіналах та копіях. - 1921-1927 рр.
- Лавровський, священник с.Одрехів. - 275. - Арк. 186. - 1 лист. - Б/д.
- Левицький Михайло Васильович, повноважний представник УРСР у м.Празі (один лист спільний: Новицький І.С. - голова місії, Кудря Д.Є.). - 268. - Арк.5-6. - 2 листи. - 1921 р.
- Левицький Орест Іванович. - 275. - Арк. 69-70. - 1 лист. - 1906 р.
- Леонтович Володимир Миколайович. - 275. - Арк. 169. - 1 лист. - 1906 р.
- Луппов Павло Миколайович. - 274. - Арк. 18. - 1 лист. - 1902 р.
- Мазон Андре. - 275. - Арк. 96, 132-134. - 3 листи. - 1921 р., [1927 р.]; [874. - С. 224-225. - 1 лист. - [1927 р.]].
- Мазуренко Василь Петрович, провідний діяч УПСР. - 269. - С. 1-2. - 2 листи. - 1921 р.
- Маковой Осип. - 274. - Арк. 2-3. - 1 лист. - [1898 р.] [Марков М.]. - 275. - Арк. 126. - 1 лист. - [кін. 80-х рр. XIX ст.].
- Матушевський Федір Павлович. - 275. - Арк. 141-142. - 1 лист. - 1908 р.
- Меценас. - 274. - Арк. 4. - 1 лист. - 1902 р.; 275. - Арк. 88. - 1 лист. - 1912 р.
- Милюков Павло Миколайович, лідер кадетів, російський історик. - 270. - С. 1-10. - 2 листи. - 1914 р.

- Міністр народної освіти Австро-Угорщини. - 275. - Арк. 143, 167, 174. - 3 листи. - 1898, 1906, 1913 рр.; 874. - С. 320-321. - 1 лист. - [1910 р.]
- Мищенко Федір Герасимович. - 275. - Арк. 42-43. - 1 лист. - 1900 р.
- Наркомат освіти УРСР (з приводу реставрації будинку Історичної секції). - 90. - Арк.33. - 1 лист. - 1927 р.
- Національно-демократична партія, голова (Галичина). - 275. - Арк. 177. - 1 лист. - Б/д.
- Нечуй-Левицький Іван Степанович. - 267. - 22 арк. - 14 листів. - 1884-1886 рр.
- Оглоблин Микола Якович. - 275. - Арк. 55-56. - 1 лист. - 1901 р.
- Пайскер І., німецький історик. - 275. - Арк. 166. - 1 лист. - Б/д.
- Паризька бібліотека (від імені УСІ). - 96. - Арк.687. - 1 лист. - 1920 р.
- Петров Микола Іванович, історик культури і літератури, професор Київської духовної академії. - 275. - Арк. 82. - 1 лист. - 1909р.
- Піпін Олександр Миколайович. - 275. - Арк. 158, 162-164. - 1 лист. - [1905 р.]
- Попечитель Київської учбової округи (з приводу Куренівського училища). - 879. - С. 106-107. - 1 лист. - [1908 р.]
- Полтавська міська управа (з приводу відкриття пам'ятника І.Котляревському). - 275. - Арк. 123. - 1 лист. - [1903 р.]
- Проценко Василь Миколайович, київський міський голова (з приводу Куренівського училища). - 879. - С.64-65. - 1 лист. - 1903 р.
- Рідня (М.Ф.Ковалевська, І.Ф.Грушевський, Я.Я.Монзолевський, Г.І.Грушевський, Є.А. та І.А.Пашковські, з приводу заповіту С.Ф.Грушевського). - 879. - С. 56-57. - 1 лист. - [1901 р.]
- Романчук Юліян. - 274. - Арк. 11. - 1 лист. - Б/д.
- [Рубач Михайло Абрамович]. - 275. - Арк. 102. - 1 лист. - 1927 р.
- [Ряпо Ян Микитович]. - 275. - Арк. 108. - 1 лист. - 1927 р.
- Синодальна друкарня в Москві. - 89. - 1 лист. - 1900 р.
- "Січковий базар"; книгарня в Нью-Йорку (М.Сурмач, В.Цісік). - 93. - Арк.3-5, 8-10, 12, 14, 16, 20-24, 27-28, 41-42, 44, 50-51, 54-

- 55, 146-147, 151-153, 159-160; 170-173, 185-189, 195. - 26 листів. - 1921-1923 рр.
- Скрипник Микола Олексійович, нарком освіти УРСР. - 275. - Арк. 106. - 1 лист. - 1927 р.
- Слабченко Михайло Єдисейович. - 275. - Арк. 86. - 1 лист. - 1910 р.
- Славинський Максим Антонович. - 275. - Арк. 66. - 1 лист. - 1903 р.; 272. - Арк. 32. - 1 лист. - 1919 р.
- “Славянський базар”, книгарня Б.Гавлічка в Празі (від імені видавництва “Борітеся – поборете”). – 96. - Арк.559-565. - 6 листів. - 1921-1922 рр. (підписані скарбником видавництва “Борітеся – поборете” О.Жуковським).
- Ставропігійний інститут, книгарня. - 96. - Арк.93-95. - 3 листи. - 1922 р.
- Стешенко Іван Матвійович. - 275. - Арк. 76. - 1 лист. - 1908 р.
- Темницький Володимир, міністр закордонних справ УНР. - 275. - Арк. 98. - 1 лист. - [1919 р.]
- Терлецький Маркіян. - 274. - Арк. 10. - 1 лист. - 1912 р.
- “Товариц”, редакція газети (В.В.Водовозов). - 87. - 1 лист. - Б/д.
- “Тойбнер Б.Г.” (Teubner), видавництво в Лейпцігу. – 96. – Арк.578, 606-607. – 2 листи. – 1903 р., б/д.
- УПСР, київська група. - 63. - Арк. 66. - 1 лист. - [1923 р.]
- УПСР, члени партії. - 96. - Арк.784. - 1 лист. - 1921 р.
- УПСР, центральний комітет. - 63. - Арк. 1-2. - 1 лист. - 1921 р.
- “Українська книгарня” С.Лаврова в Празі. - 96. - Арк.567. - 1 лист. - 1922 р.
- Українське наукове т-во в Києві. - 275. - Арк. 118-121. - 1 лист. - [1915 р.]; 96. - Арк.784. - 1 лист. - 1921 р.
- “Український базар”, книгарня (І.Фариняк). - 93. - Арк.15, 17, 19, 30-31, 34, 40, 45, 45-47, 52, 64-65, 67-72, 78-80, 100-105, 129-132, 154-157, 161-163, 166, 181-184, 204-206. - 22 листи. - 1921-1923 рр.
- “Український вестник”, редакція журналу. - 891. - С. 7-8. - 1 лист. - 1907 р.
- “Український голос”, книгарня в Вінніпезі. - 96. - Арк.753. - 2 листи. - 1922-1923 рр.

Український фотографічний склад (Київ). - 275. - Арк. 188. - 1 лист.
- Б/д.

Франко Іван Якович. - 275. - Арк. 71. - 1 лист. - 1907 р.

“Часопис”, редакція журналу. - 275. - Арк. 78. - 1 лист. - 1908 р.

Чикаленко Євген Харлампійович. - 275. - Арк. 89-90, 144-145. - 2
листи. - 1913 р.

Чумак Є.М., празький професор. - 88. Арк.438-441. - 4 листа. - 1919-
1920 р.

Шамрай Віктор Ілліч. - 274. - Арк. 14. - 1 лист. - 1906 р.

Шамрай Сергій Вікторович. - 1425. - С. 65. - 1 лист. - 1929 р.

Шкрибляк Микола, різьбяр по дереву. - 309. - С. 94. - 1 лист. - Б/д.

Шуйська Марія Миколаївна. - 272. - С. 1-32. - 20 листів. - 1894, 1896-
1898, 1900-1901, 1908 рр.; [96. - Арк.784. - 1 лист. - Б/д.].

Шухевич Володимир. - 274. - Арк. 5. - 1 лист. - 1909 р.

Яворський Василь. - 839. - С. 14-16. - 1 лист. - 1905 р.

Ямпольська Анна Платонівна. - 267. - Арк. 23. - 1 лист. - 1886 р.;
273. - 118 арк. - 55 листів. - 1887-1894 рр.

Ямпольські (Ольга, Юлія, Володимир та Іван Платонович). - 275. -
Арк. 151-154. - 1 лист. - [кін. 80-поч. 90-х рр. XIX ст.].

Візитні картки

(Спр. 875.— 302 шт.)

Абрахам Є. (проф.)

Антонович Д.В.

*Афанасьєв Г.Є. (керуючий квіт-
ською конторою Держбанку)

Барвінська Є.

Барвінський О.

*Бартошевський І. (почесний
крилошанин, проф. Львівсь-
кого університету, є текст)

*Бауер П.

*Башмаков М.Я.

Бек А. (проф.)

Берло А.Л.

Біляшевський М.Ф.

*Боекевич А.І. (священик)

*Богуславський А.М.

*Бодуен-де-Куртене І.О.

Болсуновський К.В. (1908 р.,
дійсний член археологічного
т-ва м.Москви і м.Кієва)

* Зірочкою позначені прізвища осіб, які не листувалися з М.Грушевським.

*Бородай І.Г. (член Полтавської міської управи)
Бородай А.І. (2 шт.)
*Боярський Л. (доктор)
*Брандер У. (історик)
*Браун Ф.О. (декан історико-філологічного факультету Петербурзького університету)
*Будзеновський А. (голова т-ва "Сокил")
*Бузек Й. (доцент університету)
*Бялковський Є.

*Вальдман Ф.
Веретельник А. (1906 р.; є текст)
*Вільднен (віце-консул Австро-Угорщини в м.Белграді)
*Вілінський О.В. (інженер)
Вовк-Карачевський В.М.
Волков В.Ф.
*Володкович Х.
Волянський О.
Вольнер Х.
*Вольтер О.І.
*Вольтер Е.О. (бібліотекар і відділення бібліотеки Петербурзької АН)
*Вондрак В.І. (редактор-видавець журналу "Русский Чех")
*Вотчал Є.Ф. (проф. Київського політехнічного інституту)
Вязлов А. (адвокат)

Ганейзер Є.А.
*Гансен О.Г.
Гарматій Л.
*Гвєлєсіані Г.І.
*Гейслер А.К. (будівельно-технічна контора)
*Герак Ф.
*Гершон М.
*Глузинський А. (проф., 1897 р.)
*Гмолуховський М. (проф. Львівського університету)
*Гоболівна Ф. (1913 р., є текст)
*Головченко В.І.
Голубовський П.В.

Горбачевський І.
*Городновська А.В. (є текст)
Гребеняк В.
*Гревс І.М. (проф. Петербурзького університету)
*Григорович-Барський Дмитро Миколайович (адвокат)
*Григорьев О.Д. (приват-доцент Московського університету)
*Гричук Т.І.
Грушевський М.С.
Губчак М. (1897 р.)
*Гулак-Артемівський Я.П.

Данилов М.П.
*Данків Д.А.
*Даньковський Д.А. (член Полтавської губернської земської управи, голова т-ва боротьби з туберкульозом)
Дашкевич-Горбацький М.В.
Дембінський Б.
Дживелегов О.К.
Дзєв'ятовський-Гінтовт О.С. (студент історико-філологічного факультету Петербурзького університету)
Дзєслєвський В. (інженер)
*Дінтер Р.О. (радник австро-угорського консульства в м.Києві)
*Длуський А.О. (присяжний повірений)
Добровольський Л.П.
Доманицький В.М.
*Драгоманов С.М.
*Дувоунов Б.
*Дудинський Р. (студент)
*Дурбаки Павло і Марта
*Епімах-Шипілло Броніслав Ігнатович (лектор, викладач грецької мови у римсько-католицькій духовній академії, латинської мови на вечірніх загальноосвітніх курсах для дорослих А.С.Черняєва)

- помічник бібліотекаря в
Петербурзькому університеті,
викладач чоловічої гімназії при
римсько-католицькій церкві
св. Катерини)
- *Ерастов Степан Іванович (голова
правління т-ва взаємного
кредиту, м.Новоросійськ)
- *Ернст М.
- Енсен Альфред
Ефремов С.О.
- *Жаботинський В.Є.
- *Заболотний Д.К.
Заболотський П.О. (співро-
бітник "Журнала Министер-
ства Народного Просвеще-
ния", "Известий Академии
Наук", "Русского филоло-
гического Вестника")
- *Зейферт І.Г.
Зілінський І.
Зіпер Л. і Ф. (1908 р.)
- *Івановський В. (старшина)
- *Іванців Лука (священик васи-
ліанського чину в м.Римі)
- Івасюк М. (художник, 1897 р.)
- Іконников В.С.
- *Ільїнський Г.А.
- *Інгбер М.
- *Іоани, ієромонах
- Кадлець К. (проф., 1912 р.)
- Калина А. (проф.)
- Калитовський О. (лікар)
- Каманін І. (1908 р., 2 шт.; є текст)
- Камінський Г. (студент)
- *Канда Б.
- Кандиба О.І.
- *Капій М. (студент)
- Карєв М. (2 шт.)
- Кастан Л.
- Квасниця С.
- *Кереський О.Ф. (член Держ.
думи)
- *Клейн Й.
- *Клименко П.І. (художник)
- *Кобзарєв І.Є.
- *Кобилянський Л. (голова Ради
т-ва "Просвіта" в м.Баку)
- Ковалєвський О. (студент-полі-
технік, співробітник органі-
зації "Український студент",
"Молодая жизнь", "Голос
политехника", "Политехник")
- Коваленко Г.
- *Ковальов В.В.
- Коренець Д.
- Колєсса О. (проф. Львівського
університету, 1905 р.)
- Комаров М.Ф. (нотаріус Одесь-
кого окружного суду)
- Кониський Олександр Якович
- О'Коннор-Вілінська Валерія
Олександрівна (2 шт.)
- Копач Іван
- Кордуба Мирон (доктор)
- Коцюба Михайло
- Коцюбинський Михайло
- Кобринська Наталія (1899 р.)
- Красицький Фотій Степанович
(художник)
- Криловський Іван (1900 р.)
- *Криньський Адам (проф. Львів-
ського університету)
- Крушельницька Соломія (1899 р.)
- Кузеля Зенон
- Кузьмєвич Григорій (артист,
різьбяр)
- Куліш Олександра Михайлівна
- *Кундерєвич Тадей Тадейович
- *Куртц Станіслав (доктор)
- *Лєвитський Микола Васильович
(присяжний повірений у
м.Єлисаветграді)
- Левицький Модест (1901 р.)
- Левицький Орест Іванович
- *Лєдницький Олександр Робєр-
тович
- *Лєнард Леопольд

*Ленцнер Йозеф (працівник пошти у м. Львові)
Леонтович Володимир Миколайович
Лесевич Володимир
Липинський Вячеслав
Лисенко Микола
*Ліберман Петро Мойсейович
Лобода Андрій Митрофанович (проф.)
Лотоцький Олександр Гнатович
Лукасевич Євмен Кирилович (лікар)
Лукіянович Денис (доктор)
*Лупов Павло Миколайович
Луцкевич Антін Іванович (редактор часопису "Наша Нива", 2 шт.)
Луцкевич Ян Германович (член-кореспондент Петербурзького археологічного інституту)
Любавський Матвій Кузьмич (ректор Московського університету)
*Лясота Станіслав Іванович (інженер-будівельник)

*Маєвський Іосиф Альбинович (співробітник книговидавництва В.М.Сабліна)
Мазон Андре (французький проф.)
Маковей Осип
*Манастирський Андрій
Марисюк Франц
*Маріульський Еміль
Марс (проф.)
*Масловський Людвік
Миколів Павло (студент-філолог)
Миронов Микола Дмитрович
Михайлів Юхим Спиридонович (художник)
Могілянський Михайло Михайлович
*Моргуліс Зиновій Григорович (помічник присяжного повіреного у м.Москві)
Морфілл В.Р. (проф. Оксфордського університету)
Мочульський Михайло (1905 р.)

*Навроцький Іван
*Недзвещцький Юл.
*Некора Василь Васильович
*Немиловець Владислав (проф.)
*Немоловський Пилип Іринейович (земський лікар)
Никільський Олександр Олександрович (інспектор друкарень та книжкової торгівлі при київському генерал-губернаторі)

Озаркевич Євген (1903 р.)
*Озаркевич Іоанн (1898 р.)
*Окуневська Марія Василівна
Окуневський Теофіл
*Онишкевич Блажай (майстерня слюсарних виробів)
*Орешніков Олексій Васильович

Павлуцький Григорій Григорович (ординарний проф. Київського університету св.Володимира).
*Павляк Олександр (священик)
Падеревський Йозеф (1902 р.; є текст)

Панейко Василь
*Панькевич Іван (студент)
*Панькевич Юліан
Паньковський Кость (1901 р.)
*Паппе Фридерік
*Парфененко Олександра Олександрівна
Парфененко Юстина Костянтинівна (вдова генерал-майора)
Перетц Володимир Миколайович (проф. Київського університету)
*Петерсил Самійло
Петров Олексій
Пінінський Леон
*Пірухалава Самсон Георгійович (помічник присяжного повіреного)
*Платонов С.Ф. (проф.)
*Покровський Олександр Іванович
*Поліванов Кость (студент-правник Київського університету)

*Полторацький Іван Миколайович (голова правління першого т-ва страхування життє в м.Києві)
Попович Деметій
*Преговський Петро
Пресняков Олександр Євгенович
Пташицький Станіслав
*Пузиревський Ананій Данилович
Пулюй Іван
*Пятак Леонард (доктор)

*Радевський Іван Маркович (лектор у м.Одесі)
*Радичев Федір Ізмаїлович
*Радлов Ернест Львович
Раковський Іван
Рамбальд Альфред
Распопов Єлисей Петрович (книгогосподар та видавець у м.Одесі)
*Распопова Ольга Максимівна
*Раціборський Олександр
*Рибчинський Вітольд (доцент Львівського університету)
*Ролле Михайло
*Ромер Євген (доцент Львівського університету)
*Рундо Василь (юрист)
Русов Олександр Олександрович (член Російського географічного та вільно-економічного товариств)
Русов Михайло

Садовський Микола
Семевський Василь Іванович (доктор російської історії)
*Синявська Зінаїда Віталіївна
*Синявська Ніна Григорівна
Синявський Антон Степанович (директор Катеринославського комерційного училища імператора Миколи II; 2 шт.)
Скрентович Осип
Скрипчук Василь (студент-правник)

Славінський Максим Антонович
*Славінська Марія Федорівна
Сластін Опанас Георгійович
*Слюсар Михайло Максимович
*Соловій Тадей (адвокат)
*Спілюті Микола Михайлович (магістрант Київського університету св.Володимира)
Спіцин Олександр Андрійович (член імператорської археологічної комісії)
Спожарський Євген (1900 р.)
Старицька-Черняхівська Людмила Михайлівна
Стебницький Петро Януарович
*Стернех ван Роберт (проф.)
*Стефан Юрик (священик)
*Стефан Ян (директор секції кооперації т-ва "Дніпросоюз")
Шешенко Іван Матвійович
Сторожев Василь Миколайович
*Страус Оскар Емільович
Сирку Поліхроній Агапійович

*Тардов Володимир Геннадійович (Т.Ардов, редактор часописів "Утро России", "Русское слово"; 2 шт.)
Твердохліб Сидір
*Террей Карл Леопольдович (інженер, представник російського електричного товариства "Вестенгауз")
Тершаковець Михайло
Тимченко Євген Костянтинівич
Тишкевич Михайло (1914 р.)
Томашівський Стефан
*Торонський Іван Маріянович
*Тушкан Павло Федорович (працівник сільськогосподарської дослідної станції)

Файбишенко Яків Юхимович (будівельник-підрядчик)
*Федорівський Микола Федорович (голова благодійного т-ва по виданню корисних і деше-

- вих книг та Київського т-ва шовківництва, 1901 р.; є текст)
- *Феррандо Альфредо
  - *Фіалек Ян (проф. Львівського університету)
  - *Форостин Євген
  - *Форті О.
  - *Функер Карл (редактор часопису "Osterreichischen Rundschau")

- *Хмельовський Петро
- *Хоменко Іван Миколайович (присяжний повірений у м.Полтаві)

- Цвіклінський Людвік
Цеглінський Микола
*Цехульський Владислав

- Чернявський Микола
Черняхівський Олександр Григорович (доктор, 2 шг.)
Чижевський Павло Іванович
Чикаленко Євген Харлампійович

- Шамраєв Віктор Ілліч (доглядач продовольчих магазинів)
Шамраєва Ганна Сергіївна
Шараневич Ісидор (доктор)
Шахматов Олексій Олександрович

- *Шелгицький Андрій О.
- *Шимановський Павло Борисович (завідуючий агрономічним відділом, учений-агроном норвезького т-ва по видобутку азотистих речовин)
- *Шишилович Ігнатій
- Шольп Євген Густавович (присяжний повірений; є текст)
- *Шпитковський Юліан
- Шраг Ілля Людвігович
- Шрамченко Олександр Миколайович (1912 р.)
- Шухевич М.

- *Шербаківський Данило Михайлович (співробітник історичного та етнографічного відділів музею імператора Миколи II)
- *Щітківський Іван Іванович (гласний Київської міської думи)
- *Щурковський Стефан

- Ямпольська Ганна Платонівна
*Ямпольський Іван Платонович
Яцкевич Яків (1904 р.; є текст)
Яцковський О.

Науково-довідкові видання

В и п у с к 39

***Епістолярна
спадщина
Михайла Грушевського***

(Покажчик до фонду №1235
у ЦДІА України у м.Києві)

**У п о р я д н и к
ІГОР ГИРИЧ**

Підписано до друку 18.08.96 Формат 60х84 1/16

Ум.друк.арк. 628 Обл.вид.арк. 6.63

Тираж 300. Зам 366 1996р. Ціна договірна

Поліграф.д-ця Ін-ту історії України НАН України

Київ-1, Грушевського, 4

